

EYYÜP EPEKİNCİ ★ MURAT VOLKAN DÜLGER ★ GÖKÇE YAVAŞ ★ TOYGUN TOK

suçüstü

2025 - 11 ISSN Numarası: 3062-2913

polisimiz var!

AHMET VEHBİ DOĞRAMACI
AHMET ZİYA YILDIRIM
ALPER KAYA
ASLI GEREN
AYSU ŞAHLI
BİLGİN ÜLGEN
BUSE SEVİNDİK
BÜNYAMİN TAN
EVLİYA ÇELEBİ
GİZEM ŞİMŞEK KAYA
HASAN HAYYAM MERİÇ
HALİS KOÇ
HÜSEYİN SADIÇ
İLHAN ALEMDAR
ONUR KIRŞAVOĞLU

suçüstü

11. SAYI

2025 - EYLÜL - EKİM

(İKİ AYLIK PERİYOTLA YAYINLANIR)

ISSN NUMARASI: 3062-2913

Dergide yayınlanan eserlerin
yasal sorumluluğu, yazarlarına aittir.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

ALPER KAYA

YAYIN KURULU

EVLYA ÇELEBİ

EYLÜL İDEMEN DOĞRAMACI

KAPAK TASARIM

GÖRSELLER VE MİZANPAJ

ALPER KAYA

EDİTÖR

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

RÖPORTAJLAR

ALPER KAYA

BUSE SEVİNDİK

ÖYKÜLER

AHMET ZİYA YILDIRIM

HALİS KOÇ

M. KEMÂLEDDİN

(ÇEV. BÜNYAMİN TAN)

YAZILAR

AHMET ZİYA YILDIRIM

ASLI GEREN

AYSU ŞAHLI

BİLGİN ÜLGEN

EVLYA ÇELEBİ

GİZEM ŞİMŞEK KAYA

HASAN HAYYAM MERİÇ

HÜSEYİN SADIÇ

İLHAN ALEMDAR

ONUR KIRŞAVOĞLU

HAIKU

AHMET VEHBİ DOĞRAMACI

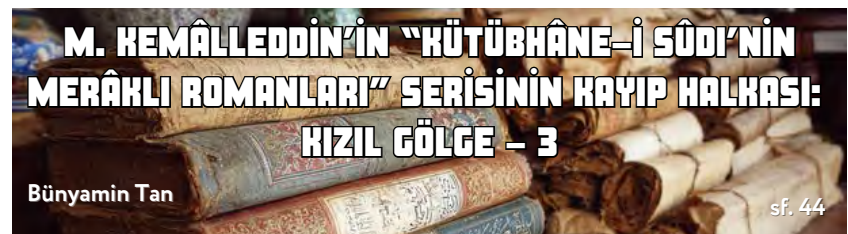
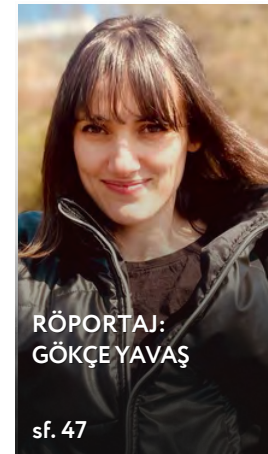
X /SUCUSTU

www.sucustu.net

İLETİŞİM: sucustu[et]sucustu.net

İÇEF BAŞLIYOR!	05
DENEME: DOĞA SUÇLARI MÜZESİ - 10 HASAN HAYYAM MERİÇ	06
ÖYKÜ: DİOGENES'İN İZİ (2. BÖLÜM) AHMET ZİYA YILDIRIM	07
GERÇEK SUÇLAR: JESSE POMEROY ASLI GEREN	09
KİTAP İNCELEMESİ: BİR CİNAYETİN PSİKANALİZİ BİLGİN ÜLGEN	11
MAKALE: FEMİNİST POLİSİYE İLHAN ALEMDAR	12
YENİ KİTAP SOHBETLERİ EYYÜP EPEKİNCİ ALPER KAYA	15
KİTAP İNCELEMESİ: İNVİTRO AYSU ŞAHLI	17
ÇİZGİ ROMAN: İNSAN AVCILARI	18
İNCELEME: ÇOCUKLUK KAHRAMANLARIMIZ MEĞER BİRER SUÇLUYMUŞ GİZEM ŞİMŞEK KAYA	24
KRİSTAL KELEPÇE 2025 ADAYLARI HÜSEYİN SADIÇ	26
RÖPORTAJ: MURAT VOLKAN DÜLGER	30
ÖYKÜ: ÇANTA HALİS KOÇ	33
FRANSIZ POLİSİYE SINEMASININ DORUKLARI: EN İYİ 10 FİLM ONUR KIRŞAVOĞLU	36
RÖPORTAJ: TOYGUN TOK BUSE SEVİNDİK	38
OYUN İNCELEMESİ: ALAN WAKE 2 13 YILLIK BEKLEMENİN KARANLIK HESAPLAŞMASI AHMET ZİYA YILDIRIM	40
HAYATA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR UZMANI: BEHZAT Ç. EVLİYA Ç.	42
M. KEMÂLLEDDİN'İN "KÜTÜBHÂNE-İ SÜDİ'NİN MERÂKLİ ROMANLARI" SERİSİNİN KAYIP HALKASI: KIZIL GÖLGE - 3 BÜNYAMİN TAN	44
RÖPORTAJ: GÖKÇE YAVAŞ	47
HAİKU AHMET VEHBİ DOĞRAMACI	49

SADECE İNTERNETTE DEĞİL, İÇEF’TE DE SİZİNLEYİZ!

Dergimiz, yazdan sonbahara geçtiğimiz bu günlerde vaktin nasıl geçtiğini anlamayacağınız içeriklerle sizlerin karşısında!

Üstelik yenilikler de hız kesmeden devam ediyor!

İÇEF’İN DESTEKÇİSİYİZ!

2. İstanbul Uluslararası Çocuk Edebiyatı Festivali 20 - 23 Eylül tarihlerinde düzenleniyor ve bu güzel etkinliğin destekçileri arasında biz de varız! Hatta **22 Eylül Pazartesi saat 14.30’da**, Kronik Çocuk yayın yönetmeni Olcay Mağden ile benim konuşmacısı olduğumuz **“Sayfaların Arasında, Hafiyelerin İzinde: Çocuklar İçin Polisiye Yazmak”** başlıklı bir söyleşi gerçekleşecek. İÇEF’e gelenler için de özel bir sürprizimiz var: Bu festivale özel, basılı olarak hazırladığımız bir SUÇÜSTÜ seçkisi, gelen misafirlere hediye edilecek.

Suçta Birleşenler

Bu sayımızda, içeriklerimiz birbiriyle bütünleşik olarak ilerledi: Aslı Geren, gerçek suç içeriğiyle bizlerle buluştu ve ABD’nin en genç seri katili olan Jesse Pomeroy’un öyküsünü anlattı; Gizem Şimşek Kaya da çocukluğumuzun masal kahramanlarının birer suçluya dönüştüğü sinema filmlerini derledi.

Buse Sevindik, Toygun Tok ile yaptığı röportajında suçun psikolojik boyutunu ele alırken; bu sayının çizgi romanı İnsan Avcıları, suç dolu bir dünyanın içine batan bir müteahhidin psikolojik destek alsaydı bunları yaşayıp yaşamayacağını sorguluyor.

Aynı şekilde, Eyyüp Epekinci İnvitro romanıyla röportaj konuklarımız arasında yer alırken bu romana dair Aysu Şahlı’nın da kritik yazısı bulunuyor.

Röportaj Konuklarımız

Toygun Tok röportajımızın haricinde “Yeni Kitap Sohbetleri” bölümümüze ilk romanı İnvitro ile Eyyüp Epekinci konuk olurken, Profesör Doktor Murat Volkan Dülger ile suç gelirlerinin aklanmasına dair bir röportajımız ve çevirmen Gökçe Yavaş ile Şehir Casusları çevirisi odaklı bir söyleşimiz de bu sayımızda sizi bekliyor. Üstelik Gökçe Yavaş söyleşimizde Stephen King okurları için de bir sürpriz var!

Filmler ve Diziler

Disiplinlerarası suç içeriklerinde en çok üzerinde durduğumuz alanlar arasında filmler ve diziler geniş bir yer tutuyor. Gizem Şimşek Kaya’nın yazısının yanı sıra, Onur Kırşavoğlu Fransız polisiye sinemasının en iyi 10 örneğini listeledi. Evliya Çelebi ise dijital platformlarda yolculuğuna devam eden Behzat Ç. karakterine bir bakış attı.

Denemeler ve İncelemeler

Hasan Hayyam Meriç “Doğa Suçları Müzesi” dizisinin 10.’su ve sonuncusuyla bizimle beraber. İlhan Alemdar bu sayımızda “Feminist Polisiye”nin izini sürüyor. Ahmet Ziya Yıldırım’ın oyun incelemeleri ise 13 yıldır beklenen bir oyunla, Alan Wake 2 ile, devam ediyor.

Bilgen Ülgen “Bir Cinayetin Psikanalizi” romanının, Aysu Şahlı ise bu sayımızın röportaj konuklarından biri olan Eyyüp Epekinci’nin “İnvitro” romanının kritiklerini yazarken; Hüseyin Sadıç da kazananı 18 Ekim’de belli olacak olan 2025 Kristal Kelepçe adaylarının tamamını değerlendirdiği yazısıyla karşınızda.

Öyküler, Çeviriler, Çizgi Romanlar...

Ahmet Ziya Yıldırım’ın Türk dedektif Aylin Yılmaz’ın maceralarını anlattığı öyküleri “Diogenes’in İzi”nin ikinci bölümüyle devam ederken; Halis Koç’un “Çanta” öyküsü ve Bünyamin Tan’ın ilk kez gün yüzüne çıkardığı “Kütübhâne-i Südî’nin Merâklî Romanları” serisinin kayıp halkası Kızıl Gölge’nin üçüncü ve son bölümü de bu sayımızda sizi bekliyor.

Çizgi roman çevirilerinde ise yine karşınızda soluk soluğa okuyacağınız bir hikâye var. Suça saplanan bir müteahhit ve onu bekleyen kaçınılmaz son: “İnsan Avcıları”

Ahmet Vehbi Doğramacı ise suçu odağına alan haikularına bu sayımızda da devam ediyor.

Sözün özü...

SUÇÜSTÜ, suçla dair ne varsa onları yakalamaya devam edecek.

Dileriz ki eşlik etmeye devam edersiniz!

Alper Kaya

**“Kendinize bir kanepa bulun ve sayfaları çevirme
seansına hazır olun.”**

Daily News

**“Kurguyla gerçeğin ustaca harmanlandığı, çarpıcı bir
psikolojik gerilim.”**

Booklist

“Dönemi ustaca yansıtan harika bir kurgu.”

Sunday Telegraph

KORİDOR

KORİDOR

2. İSTANBUL ULUSLARARASI ÇOCUK EDEBİYATI FESTİVALİ

Çocuklar eğlenmek istiyor
Kids wanna have fun

20/23 Eylül 2025

Mephisto Kitabevi & Kafe, İstiklal Caddesi

İÇEF Kurucu Sponsor

KOVAN
Agency

Sponsorlarımız

Mekan Sponsorlarımız

"Gelin sizinle bir yolculuğa çıkalım..."
Bundan 1,5 yıl önce ya da benim saymayı sevdiğim şekli ile 547 gün evvel bu girizgâh ile başlamıştık yürümeye. İlk yazı 80 bin yıl öncesinde geçen bir hikâye anlattığı için, belki de 80 bin yıl ya da 29 milyon 220 bin gün evvel de başlamış olabiliriz.

Bir yere varmak da değildi maksadım. Konu yol olunca, bir seyyah olarak da Pimiz Lao Tzu dergahına tabi olduğumdan, avare bir gezginlik ya da kaygusuz bir flânörlükten başkaca da bir dilek tutmamıştım. Pimizin dediğini tek ahlakım olarak bellemiştim.

"İyi bir seyyah menzillere bağlı kalmaz, yolun kendisidir onun memleketi."

O sebeple bakmayın başlıkta bitirirken diye bir tabir kullanmama. Ne sorduğum sorulara bir cevap ne de hayatın ve zamanın bize ısrarla anlatıp bizim anlamak istemediğimiz o gerçekte olduğu gibi, biten bir şey bulacaksınız. Sadece yolda gördüklerimi, kelimamın gücü yettiğince tasvir etmeye çalışacağım.

Yola çıktığımızda önce 80 bin yıl önce ateşin çevresinde birbirlerine hikâye anlatan insanların köyünü ziyaret ettik. Amca tarafı atalarımız Neandertallar tarafından katledilen köylüler.

Sonra 80 ya da 800 yıl sonrasına gittik. Kapadokya'da meteor yağmuru izlerken başımıza dev bir göktaşı düştü. Koşup Derinkuyu'ya sığındık ama tanıdığımız herkesi kaybettik.

Tanıdığımız herkesin henüz ölmediği günlere dönüp bir cinayete şahit olduk. Bedirhan Ensar adında bir emlakçı Said Cantürk nam bir büfeciye öldürdü. Park kavgası dendi ama biz kibreyorduk.

Said'in salası okundu, Bedirhan hapse girdi. 40 günlük yas geçti. Biz de gözümüzü zihnimizi Abbas Hino'ya çevirdik. Abbas, küçük, sevimli ve vicdanlı bir kamyondur. 20 yıllık ömrü boyu İstanbul'un bütün yokuşlarını tırmanmış, taşından toprağına, demirinden hurdasına, çöpünden insanına taşımadığı hiçbir şey kalmamıştı. Ama bir sonraki yükünün belediye tarafından zehirlenecek köpeklerin ölümleri olduğunu öğrenince inatçı yüreğinin fişini çekmiş, Yeni Çarşı caddesinde uçmağa varmıştı. Motoru yandı dediler ama aslında insanlığın açgözlülüğünü daha fazla taşıyamamıştı.

Abbas'ın yolculuğunun unutulmuş, yok olmuş bir geçmişe karıştığı tuhaf bir gelecekte, Derinkuyu'ya sığınanların soyundan türeyen İnku kabilesinin bilgisi çocukları eğitiyordu. İnsanlığın yok olmadan önce yaşadığı hayatı anlatıyordu. İnsanlığı yok edenin bir kuyruklu yıldız, bir göktaşı, bir ateş yılanı değil birbirlerinin ruhlarını yemelerine sebep olan Luxuria adındaki şehvet iblisi olduğunu öğretiyordu.

Teknolojinin yok olduğu bu gelecekte yapay zekânın hüküm sürmeye başladığı günümüze döndük. Öfkenin kalbimize karşı işlenen suçların adaleti olabileceğini kalbi olmayan bir zekâ anlattı.

Bu hikâyede yapay ve kalpsiz de olsa en azından bir zekâ vardı. Hemen akabinde konuk olduğumuz, oturduğumuz sofradakilerde ise ne zekâ vardı ne de kalp. Metin ile Türkan adında iki ruhsuz boş ceset, içlerindeki boşluğu doldurmaya çalışıyordu. Sorsanız eşlerine dostlarına, asla kötü insanlar demezlerdi. Ama işte o boşluk... İnsanda yapay dahi olsa bir vicdan bırakmazdı.

Suadiye'nin bu lüks kabul edilen tokatçı mekânından hakiki bir güzelliğin dolunayına devam ettik. Eski tanrıların ve Efes'in, latif günlerinde Kuretlar yolu boyu Artemis ayın alayına eşlik ettik. Mutlu ve coşkuluyduk. Baya da sarhoş Yeni ve kıskanç bir tanrının bu şehir yok etme yemininden ise habersizdik.

Nihayetinde de Karya'ya uğradık. Nefes almak için dahi çalışmanın gerektiği bir sürgün coğrafyasının nasıl olup da bir tembellik kiblesine dönüştürüldüğüne şaşırdık.

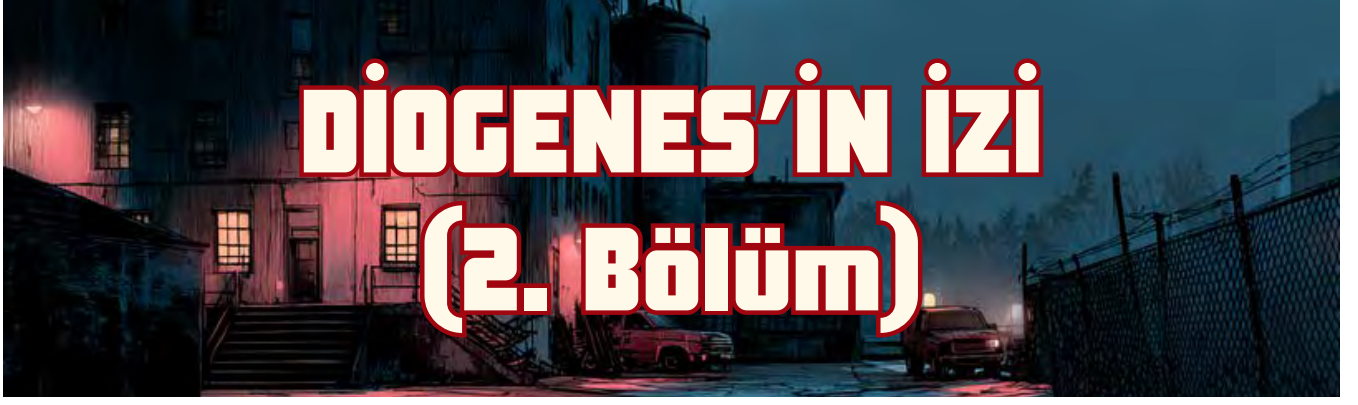
Bu hikâyeler hep hayalimdi... Diyeceğim ama bir de 547 gün boyunca yaşadıklarımıza bakalım hüküm vermeden evvel.

Evet, Neandertallar herhangi bir köye saldırmadı ama Filistin'de Neandertalların amca çocukları kimseyi sağ bırakmadı, bırakmıyor. Bir göktaşı da düşmedi üzerimize, yine de zelzelelerle yıkılmaya, ormanlarla yanmaya devam ettik. Zaten göktaşı düşse de yapacağı buydu prensip olarak.

Kimsenin kibrinden dolayı kimseye şarjör boşalttığını görmedim ama kibirden dolayı cezaevlerinde ölüme yatırılanların sayısını saymayı bıraktım. Hiçbir kamyon kalbi kırılıp ölmedi ama mülteci tekneleri, takatlerini yitirip çoluk çocuk yolcularıyla beraber boğulmaya devam etti. Anladınız gerisini... Şehvetle ırzımıza geçtiler, oburlukla ihanet ettiler ve tembeller tarafından soyulmaya devam edildik. Hikâyeler gerçekten hayali miydi?

Dedim ya yol sabit ama menzil yalan ne biten bir şey var ne de başlayan. O yüzden bu yazıların da bir nihayeti yok. Sadece, o da belki de birkaç soru kalsın aklımızda... Bir seda, bu gürültülü hayatta...

İnsanlık mı suçlu insan mı günahkâr... İnsanlık doğa suçları müzemesin La Joconde'uyusa, suçlarımızın ne günahı var?

Aylin ekrandaki fotoğrafa baktı - genç Victor Kane, sağlıklı ve güçlü görünüyordu, şimdiki felçli halinden çok farklıydı. Gözlerinde tanıdık bir ışıltı vardı - Sarah'nın gözlerindeki aynı tutkulu bakış.

"Dinle bunu," dedi Mert, Kane'in tezinden bir bölüm okuyarak: "'Modern toplum, Diyojen'in iki bin yıl önce eleştirdiği sahtelikten daha da kötü durumdadır. İnsanlık, teknoloji ve konfor adına gerçek değerlerini satmıştır. Gerçek bir arınma, ancak bu sahte değerlerin yıkılmasıyla mümkündür.'"

"Kane, Diyojen gibi toplumun ikiyüzlülüğünü ve sahteliğini ortaya çıkarmak istiyor," dedi Mert, Kane'in manifestosunu okumaya devam ederken. "Ama Diyojen bir fıçıda yaşarken, Kane milyarlarca dolarlık bir imparatorluk kurmuş. Kendi felsefesiyle çelişmiyor mu?"

"Belki de demir akciğer onun modern fıçısı," diye mırıldandı Aylin. "Toplumdan izole, kendi kurallarıyla yaşıyor."

Saatler süren araştırmanın ardından, ikisi de yorgun düşmüştü. Mert kahve getirdi ve son bir deneme daha yaptı. BioCure'un enerji tüketim kayıtlarını incelemeye başladı.

"Bu ilginç," dedi aniden. "BioCure'un resmi tesislerinin hepsi normal enerji tüketimi gösteriyor ama New Jersey elektrik şebekesinde açıklanamayan büyük bir kullanım var. Tam olarak..." Haritada bir noktayı işaret etti. "Burada. Eski bir askeri üs. Resmi kayıtlarda BioCure'a ait görünmüyor."

Ekranda uydu görüntüleri belirdi - yüksek güvenlikli, etrafı çitlerle çevrili bir kompleks. Çevresinde hiçbir yerleşim yoktu, sadece ormanlar ve ıssız araziler.

"Enerji kullanımı normal bir araştırma tesisi için fazla yüksek," dedi Mert, grafikleri göstererek. "Yeraltında büyük bir operasyon yürütüyor olmalılar. Soğutma sistemleri, yaşam destek üniteleri... Büyük bir şey saklıyorlar."

Aylin, koordinatları not ederken kalbi hızlandı, boğazında bir düğüm oluştu. "Sarah orada olabilir, Mert." Sesi titredi, gözleri doldu. "Ya onu bulursam? Ya beni tanımazsa? Ya artık eskisi gibi değilse?"

Mert, Aylin'in omzuna elini koydu. "Ne olursa olsun, yanında olacağım. Oraya tek başına gitmene izin vermem."

"Tehlikeli olacak," dedi Aylin.

"Ne zaman kolay oldu ki?" Mert hafifçe gülümsedi. "Ekipmanları hazırlayalım. Sarah'yı bulacağız, Aylin. Söz veriyorum."

Aylin ve Mert, New Jersey'deki gizli tesisin dış çeperinde, gece yarısının karanlığında bekliyorlardı. Aylin'in kalbi hızla çarpıyordu; saatlerdir süren araba yolculuğu boyunca içini kemiren endişe, şimdi yerini keskin bir odaklanmaya bırakmıştı. Mert'in sağladığı termal görüş gözlükleri, binanın etrafındaki güvenlik devriyelerini net bir şekilde gösteriyordu. Aylin, boynundaki lacivert eşarbyı düzelitti ve Mert'in işaret ettiği havalandırma kanalına baktı.

"Güvenlik sistemlerini on dakikalığına devre dışı bırakabilirim," diye fısıldadı Mert, elindeki tablet bilgisayarla çalışırken. Alnında endişeli kırışıklıklar belirmişti. "Ama sonra yedek sistemler devreye girecek. BioCure'un güvenlik protokolleri Pentagon seviyesinde. Daha fazla zaman kazanamam."

Aylin başıyla onayladı ve sırt çantasını kontrol etti. İçinde el feneri, küçük bir tabanca ve Sarah'nın fotoğrafı vardı. Fotoğrafa son kez baktı, parmakları titrerken. "Seni bulacağım," diye mırıldandı.

Mert'in monitöründeki yeşil ışık titreşti. "Şimdi!" diye fısıldadı alçak bir tonda. İkisi süratle bariyerleri geçip havalandırma kanalına doğru atıldı. Tam o esnada, uzaktaki bir güvenlik elemanı dönüp onlara yönelmeye başladı. Mert çabucak cebinden küçük bir alet çıkarıp görevlinin bulunduğu tarafa savurdu. Göz alıcı bir parlaltı ve hafif bir ses dalgası görevliyi afallattı, onlara birkaç saniyelik üstünlük kazandırdı.

Yeraltı tesisinin içi, Aylin'in beklediğinden çok daha genişti. Floresan ışıklarla aydınlatılmış uzun koridorlar, cam duvarlarla ayrılmış laboratuvarlar ve her köşede bulunan güvenlik kameraları, BioCure'un burada devasa bir operasyon yürüttüğünü gösteriyordu. Mert, kameraları geçici olarak donduran bir sinyal gönderirken, Aylin cam duvarların ardındaki manzarayı dehşetle izledi.

Laboratuvarların içinde, yataklar üzerinde bağlı insanlar vardı. Vücutlarına bağlanan sayısız tüp ve kablo, parlak mavi bir sıvıyı damarlarına pompalıyordu. Bazılarının cildi yarı saydam görünüyor, damarlarında dolaşan mavi sıvı net bir şekilde seçilebiliyordu. Bir kadın denek aniden gözlerini açtı ve doğrudan Aylin'e baktı. Gözlerinde öyle bir acı vardı ki, Aylin'in midesi bulandı, boğazına acı bir safra yükseldi.

* * *

"Diogenes Protokolü," diye mırıldandı Aylin, yanık izlerini farkında olmadan eliyle yoklarken. Elleri titriyordu. "Zenginlere ölümsüzlük vaat ediyorlar ama bu insanları kobay olarak kullanıyorlar. Bu... Bu bir işkence."

Merkezi veri odasına ulaştıklarında, Mert kapı güvenliğini aşmak için çalışmaya başladı. Ter damlaları alnından süzülüyordu. "Bu sistemler çok gelişmiş," diye mırıldandı. "Sanki bizi bekliyorlarmış gibi ekstra koruma katmanları var."

Aylin etrafı kontrol ederken, koridorun sonunda "Özel Denekler - Yetkisiz Giriş Yasaktır" yazılı bir kapı gördü. İçgüdüsel olarak o tarafa yöneldi. Kapı şaşırtıcı bir şekilde kilitli değildi. İçeri girdiğinde, duvarları kaplayan yüzlerce dosya dolabıyla karşılaştı. Kalbi hızla çarparken, sistematik olarak dolapları incelemeye başladı.

İlk dolapta sadece kod numaraları vardı. İkincisinde denek isimleri alfabetik değil, kronolojik sıralanmıştı. Üçüncü dolap kilitliydi. Dördüncüsünde "Başarısız Denekler" yazıyordu. Aylin'in elleri titriyordu, zaman daralıyordu. Beşinci dolapta "Birincil Protokol Denekleri" etiketi vardı. Hızla çekmeceleri açtı ve sonunda "Martinez, S. - Denek 1" etiketli bir dosya buldu.

Dosyayı açtığında, Sarah'nın on sekiz yıl önceki ve şimdiki fotoğrafları yan yanaydı - hiç yaşlanmamıştı. Aylin'in gözleri önünde bir an için laboratuvar yangınının alevleri canlandı, Sarah'nın elinin parmaklarının arasından kayışı... Derin bir nefes alarak kendini topladı.

Raporlarda "Diogenes Protokolü - İlk Başarılı Uygulama" yazıyordu. Ancak sonraki sayfalar Aylin'in kanını dondurdu: "Hızlandırılmış hücre yenilenmesi, DNA yapısında kümülatif bozulmalara yol açıyor. Denek 1'in durumu kritik. Stabilizasyon tedavisi uygulanmazsa, tahmini yaşam süresi: 30 gün."

Aylin, raporun bu sayfasının üstünde yazılı tarihe baktı. Tam da bugünün tarihiydi!

"Otuz gün," diye fısıldadı Aylin, dizleri titreyerek. "Sarah'yı bulmam için sadece otuz günüm var."

Tam o sırada, tesisin her yerinde çalmaya başlayan alarm sesleri Aylin'i irkitti. Dosyayı çantasına atıp koşarak veri odasına döndü. Mert bilgisayar sisteminden verileri indirmeye çalışıyordu, ama işlem yarıda kalmıştı.

"Lanet olsun!" diye bağırdı Mert. "Bizi fark ettiler! İndirme tamamlanmadı ama gitmemiz gerek!"

Koridora çıktıklarında, iki yönden de silahlı güvenlik görevlileri onlara doğru koşuyordu. Mert, Aylin'i korumak için öne atıldı ve ilk ateş eden o oldu. Dar koridorda yankılanan silah sesleri kulakları sağır ediyordu. Aylin, polis akademisindeki eğitimini hatırlayarak, soğukkanlılıkla nişan aldı ve iki görevliyi bacaklarından vurdu.

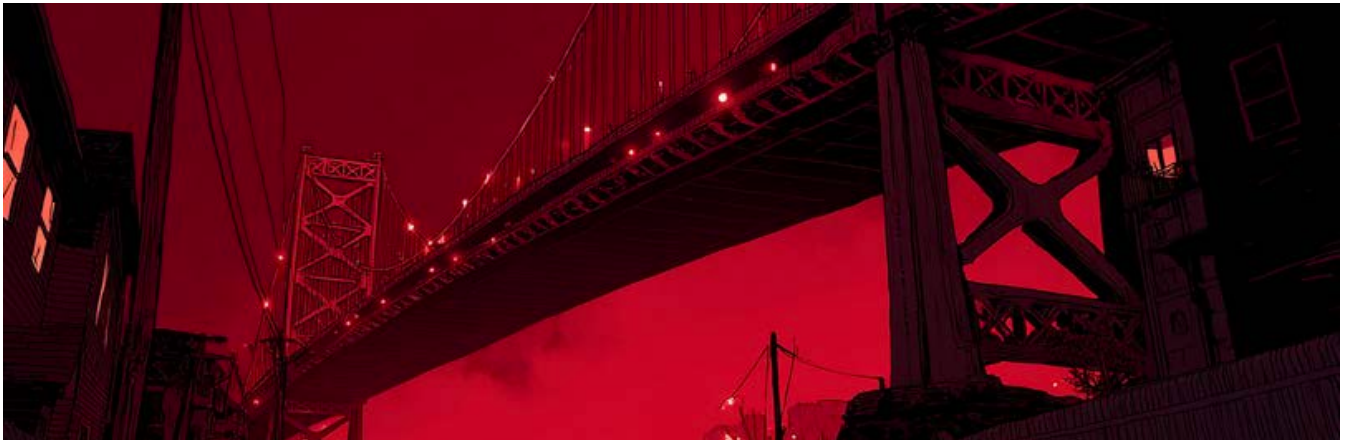
Aylin, Mert'in yanında sıkışmış vaziyette ateş ederken, sağ taraftan gelen ayak seslerini fark etti. Üçüncü bir güvenlik görevlisi köşeyi dönmek üzereydi ve doğrudan Mert'i hedef alacaktı. Sullivan'ın hastane yatağındaki solgun yüzü gözlerinin önünde belirdi - bir daha böyle bir şey yaşayamazdı. Mert'in omzuna sert bir itme yaparak onu duvara yapıştırdı, tam o sırada görevlinin silahı ateş etti.

Kurşun Aylin'in sol kolunu sıyrarak geçti, derisinde yanıcı bir acı bıraktı. Kan eşarabının kenarına sıçradı ama Aylin acıyı görmezden geldi. Refleksle dönerek ateş eden görevliye nişan aldı ve bacağından vurdu. Adam yere yığılırken, Mert şaşkınlıkla Aylin'in kolundaki kanı fark etti.

"Aylin! Vuruldun!" Mert'in sesi paniğe kapılmıştı. Elini Aylin'in koluna bastırarak kanamayı durdurmaya çalıştı. "Neden kendini riske attın?"

"Sadece sıyrık," diye hırladı Aylin, dişlerini sıkarak. Acı kolunda zonkluyordu ama Sullivan geldi gözlerinin önüne. "Aynı hatayı bir daha yapmayacağım. Gitmemiz gerek, şimdi!"

Mert, Aylin'in kolunu sıkıca tutarak onu çıkış yoluna doğru sürükledi. Alarm sesleri daha da yoğunlaşmış, tesisin her yerinden koşu sesleri geliyordu. "Çıkış yolu bu taraf," diye bağırdı Mert, Aylin'i destekleyerek. "Araba hazır ama önce o yarıyı sarmalıyız."

Birçok insan katillere ilişkin konulara ve detaylara meraklıdır. Gerçek olsun ya da olmasın, suçüstüne dair yapımlar görmek bu nedenle hoşumuza gider. Onlarla ilgili film izlerken, kitap okurken ya da araştırma yaparken salgıladığımız dopamin, merakla lanetlenmiş biz canlıları avcunun içine alarak güzelce eğlendirir.

“Neden bunu yaptı?” “Neler yaşadı da böylesine bir caniyeye dönüştü?” Basit ama temel olan bu sorular bizi yavaşça katilin çocukluğuna götürür çünkü hâlâ tartışılmaya devam edilen en büyük konudur bu; katiller doğar mı yoksa yaratılır mı? Sorularımıza halen bilimsel bir yanıt bulamadığımızdan elimizdeki en büyük koz olan ‘çocukluğa inme’ durumunu kullanırız. Genetik etmenler gibi unsurlarla da kıyaslayınca bahsi geçen bu koz bizi en azından a noktasından b noktasına taşıyabilmektedir. Tüm bu giriş nereye bağlanacak diye merak ediyorsanız hemen söyleyeyim: Amerika’nın en genç seri katili olarak adlandırılan Jesse Pomeroy’a.. **Kendisi henüz 14 yaşındayken ilk cinayetini işliyor. Yani halen çocukken...**

Jesse Pomeroy, 1859 yılında Charlestown, Massachusetts’de ailenin en küçük çocuğu olarak dünyaya geldi.

Tek gözündeki yaranama yüzünden iris kısmı zarar görmüş, gözündeki bu leke yaşlıları tarafından zorbalığa uğramasına sebep olmuştu. Ayrıca bu fiziksel durumu gelecekte işlediği suçlarda, kurbanlarının polise verdikleri ifadelerinde yer edinerek yakalanmasına sebep olacaktı.

Görsel: VikiPedi

Jesse’nin ailesine bakacak olursak; annesinin oğluna karşı çok korumacıyken babasının da tam tersine oğluna sıklıkla fiziksel şiddet uygulayan biri olduğunu görüyoruz. Abisiyle ilişkisi ise mesafeli olarak kayıtlara geçmişti. Küçük yaşlarından itibaren Jesse Pomeroy çekingen, az konuşan bir çocuktü ve komşularının dile getirdiklerine göre öfkeli olduğunda ani çıkışları olan, hayvanlara karşı acımasız tavırlar sergileyen bir tarafı da vardı. Evet, aslında klasik bir katil profiline baktığımızı söyleyebiliriz. Aile ilişkileri, akran zorbalığı, erken yaşlardan itibaren gelen şiddetten haz alma eğilimi... Elbette bunları yaşayan herkesin katil olma eğilimde olduğunu ileri sürmek ne kadar yanlış bir ifade olsa da, bu gibi durumların getireceği sonuçların da gözardı edilmemesi gerekir.

Jesse Pomeroy en başta sadistik eğilimlerini tatmin etmek için henüz 11 yaşındayken Boston ve çevresindeki küçük çocuklara işkence etmeye başladı. Genelde 6-8 yaş aralığında olan kurbanlarını تنها yerlere götürüyor, dövüyor, kesiyor ve çeşitli işkencelere maruz bırakıyordu. En az yedi çocuktan oluşan kurbanların hiçbirisi ölmedi, ağır travmalar yaşayan bu küçük çocuklar Jesse’nin irisindeki leke sayesinde polise ifade vererek onun yakalanıp islahevine girmesini sağladı. Jesse 14 yaşında serbest bırakıldıktan 60 gün sonra 1874 yılının nisan ayında ilk cinayetini işledi. Katie Curran 10 yaşındaydı. Jesse’nin annesinin işlettiği dükkanının bodrumunda boğazı kesilmiş ve bıçak darbeleriyle dolu bir halde bulundu ki bu Jesse’nin tutuklanmasından sonra gerçekleşti.

Pomeroy’un ilk kurbanı Katie Curran

Görsel: CBS

İkinci cinayetini de çok geçmeden aynı yıl içerisinde işledi. İkinci kurbanı Horace Millen ise 4 yaşındaydı. Oyun bahanesiyle kandırılarak küçük çocuğu kıyı kenarına götürdü. Tıpkı Katie gibi onun da boğazı kesilmişti ve bedeninde çok sayıda bıçak yarası bulunuyordu. Olay yerinde Jesse'nin ayak izleri ve bıçağının da bulunmasıyla şüpheye yer bırakılmadan Jesse Pomeroy tutuklandı.

Pomeroy'un ikinci kurbanı Horace Millen

Görsel: CBS

14 yaşında olan Jesse, mahkemesi sırasında birçok tartışmayı beraberinde getirdi. Bir kesim suçun yaşının önüne geçeceğini, bir kesim ise uygar bir toplumda çocuğa uygulanacak idam cezasının kabul edilemez olduğunu savundu. Mahkemenin sonundaysa ömür boyu tek kişilik hücrede hapis cezasına çarptırıldı. Jesse, getirdiği kaosun aksine sorgulamalar sırasında genellikle soğukkanlıydı. Çoğu zaman yaptıklarını inkar etti ya da umursamaz bir tavır sergiledi. Gazetelerdeki kayıtlara göre "Hiçbir şeyi ispatlayamazsınız.", "Yapmak istedim.", "Onların korku dolu yüzlerinden hoşlandım." sözleriyle hiçbir pişmanlık göstermiyordu, adeta içi boş bir kabuk gibiydi. Mahkeme sürecinde de devamında da annesi Ruth Ann Pomeroy oğlunu sonuna kadar savundu: Suçsuz olduğunu, polis ve mahkemenin oğlunu hedef aldığını iddia etmenin yanı sıra 'iyi huylu kibar' oğlunun kötü arkadaşlar yüzünden iftiraya uğradığını savundu. Kurbanların aileleriye Jesse için defalarca idam talebinde bulunarak bu vahşi suçların asla affedilemeyeceğini söylediler.

Jesse Pomeroy yaklaşık 58 yılını cezaevinde geçirdi. 1932 de Bridgewater State Hospital adlı akıl hastanesinde öldü. Birçok kez af başvurusu yapmasına rağmen hepsi reddedildi ve hiçbir empati duygusu göstermediği söylendi. Mahkumluk hayatında da tıpkı çocukluğundaki gibi sessiz olduğu raporlara geçti. Kurbanları hakkında hiçbir zaman tek bir söz etmeyen Jesse Pomeroy, her daim haksızlığa uğrayan taraf kendisiymiş gibi davrandı.

Jesse Pomeroy davası 1870'ler Amerikasında "çocuk suçluluğu" ve "ceza yaş sınırı" konularında ulusal çapta tartışma başlattı. Birçok ünlü katilde olduğu gibi insan psikolojisini anlamakta yeni bir kapı araladı.

Psikoloji, genetik etmenler, ebeveynlerin ve sosyal çevrenin davranışları gibi tartışmalarla katilin kafasının içini çözmeye çalışsak da halen katillerin zihin yapısı hakkında büyük bilinmezliklerimiz var. Sanki yapbozun son parçasını bir türlü bulamıyor bu yüzden resmin tamamını anlayamıyor gibiyiz.

Peki sizce eksik parçayı bulmamıza kaç yıl kaldı?

Görsel: AETV

Görsel: Digital Commonwealth

1909 yılının sıcak bir Ağustos akşamı, psikanalizin kurucusu Sigmund Freud, rakibi ve öğrencisi Carl Jung ile birlikte buharlı gemi *George Washington*'dan New York'a iner. Freud'un Amerika'ya yaptığı tek uzun konferans ziyareti, psikanaliz kuramlarını tanıtmak ve yaymak için önemli bir dönüm noktasıdır. Bu yolculukta Freud'a, yakın meslektaşları Sándor Ferenczi de eşlik eder.

Şehrin diğer ucunda ise, bir apartman dairesinde, korkunç bir cinayet işlenir. Güzel bir kadın, cinsel işkence görmüş, kırbaçlanmış, kesilmiş ve boğularak avizeye asılmıştır. Ertesi gün, ikinci bir kadın ise benzer bir saldırıdan kıl payı kurtulur. Ancak bu genç kadın, Nora Acton, yaşadığı travma nedeniyle hiçbir şey hatırlamamaktadır.

Amerika'nın ilk psikanalistlerinden Dr. Stratham Younger, Freud'un rehberliğinde Nora'yı tedavi etmeye başlar. Ancak olaylar, cinayetten çok daha fazlasını barındırır. Freud, Jung'un rekabetçi ruhu ve aralarındaki gizli komplolarla mücadele ederken, Younger kendisini entrikalar, maskeler ve insan zihninin karmaşık hileleriyle dolu karanlık bir cinayet gizeminin içinde bulur.

2. BASKI - AĞUSTOS 2025
488 SAYFA

Yazar Jed Rubenfeld, gerçek tarihî figürlerin kişiliklerini ve ilişkilerini temel alarak, New York'ta yaşanan gizemli cinayetler zincirini kurgusal ve psikolojik bir gerilimle ustaca harmanlıyor. Freud, Jung ve Ferenczi gibi dönemin önemli psikanalistleri, hafızasını yitirmiş Nora'nın bilinçaltındaki korkuları, bastırılmış anıları ve duyguları çözümlemek için hipnoz ve derin psikolojik yöntemler uyguluyorlar.

Rubenfeld'in kaleminden çıkan şu sözler, romanın temel felsefesini özetler:

"Uygar ahlak sistemini ortadan kaldırırsanız, insanlığın zalimliğini kontrol altında tutan tek şeyi yok etmiş olursunuz."

Kitap, Freud'un teorilerinden Shakespeare'in Hamlet'i'ne kadar uzanan göndermelerle zenginleşirken, suçun psikolojik kökenlerini irdeleyen çok katmanlı bir anlatı sunuyor.

İlk baskısı da Koridor Yayıncılık tarafından yayımlanan eser, yeni baskısıyla tekrar raflarda. Rubenfeld'in Türkçeye çevrilen diğer kitabı *Ölüm İçgüdüsü* ile benzer temalar işlenirken, *Bir Cinayetin Psikanalizi* özellikle psikoloji, tarih ve gizem severlerin kitaplığında mutlaka yer almalı.

Eğer siz de insan ruhunun derinliklerine inmek, tarih ve kurgu arasında gizem dolu, katmanlı bir maceraya atılmak istiyorsanız, bu roman tam size göre. Sayfalarını çevirirken hem zihniniz hem kalbiniz bu unutulmaz deneyimden etkilenmeye hazır olsun.

« La justice n'est pas un verdict. C'est une mémoire réparée. »

"Adalet bir hüküm değildir. Onarılmış bir hafızadır."

Madeleine Gagnon

Popüler edebiyatın kıyısında doğan polisiyenin dünyası uzun süre boyunca erkek merkezli bir bakışla şekillendi. Yalnız dedektifler, femme fatale'ler, sessiz kurbanlar... Kadınlar bu anlatının içinde daha çok görülen, nadiren gören figürlerdi. Ya gizemli varlıklardı, ya kurtarılması gereken bedenler ya da cezalandırılması gerekenler. Ancak 1980'lerden itibaren, giderek güçlenen bir akım bu manzarayı değiştirmeye başladı, feminist polisyeler.

Bu yeni polisyeler yalnızca kadın kahramanlar yaratmakla yetinmez. Türün yapısına da dokunur, bakışlara, güç ilişkilerine ve sessizliklere. Şiddeti izole bir olay değil, toplumsal bir olgu olarak ele alır; çoğu zaman cinsiyetçi, zaman zaman cezasız kalan bir olgu. Soruşturmayı bir direniş eylemine dönüştürür.

Bu türsel dönüşüm, sinema ve edebiyat alanındaki feminist eleştiride de karşılık bulur. 1975'te Laura Mulvey, kadın bedeninin görsel anlatılarda —filmde ama aynı zamanda romanda— erotize edilmiş, edilgen, bakılan bir nesne olarak konumlandırıldığını belirtmek için erkek bakışı (male gaze) kavramını ortaya atar¹. Feminist polisiye ise bu bakışı tersine çevirir. Kadınlara gören, sorgulayan, konuşan özne olma yetisini tanır.

Feminist polisiye, tarihsel olarak erkek egemen bir türün kodlarını nasıl yeniden tanımlar? Kadın bedeni, şiddet ve adalet arayışını toplumsal cinsiyet perspektifinden nasıl yeniden yazar?

ANLATI GÜCÜNÜN YENİ PAYLAŞIMI

Feminist polisiye, olaya bakışları ters yüz ederek başlar. Kadınların seyredildiği yerde, şimdi onlar seyredendir. Kadın dedektiflerin sahneye çıkışı bu dönüşümün dönüm noktasıdır. Sara Paretsky tarafından yaratılan V.I. Warshawski², bu anlamda öncü bir figürdür, bağımsız, zeki, soğukkanlı, erkek dedektif klişelerine boyun eğmeyen bir karakter. Dinler, şüphe duyar, direnir.

Feminist dedektif, geleneksel kahramanlık modeline uymaz. Akli ve duyguyu, eylemi ve kırılabilirliği birbirinden ayırmaz. Donna Haraway'ın "konumlanmış bilgi" olarak adlandırdığı şeyi³ temsil eder: Soruşturmasını, toplumsal cinsiyetin, belleğin ve yaraların şekillendirdiği bedensel bir konumdan yürütür. Bu konum, erkek karakterlerin göremediği veya önemsemediği şeyleri fark etmesini sağlar.

Feminist polisiye, kadın karakter klişelerini de parçalar: Femme fatale ya da kurban artık yetmez. Gillian Flynn'in *Sur ma peau* adlı romanında⁴ Camille adlı kahraman karmaşık, yaralı ama etkindir. Tedirginlik, hikâyeyi sürükleyen kuvvet olur. Ne beğenilmek ister, ne de baştan çıkarmak; sadece anlamak ister. Kendi dengesini yitirmek pahasına da olsa.

Son olarak, bu tür bir polisyede soruşturma artık bireysel değil, kolektif ve kız kardeşçe yürütülür. Liane Moriarty'nin *Big Little Lies* adlı romanında⁵ birçok kadın hikâyesini paylaşır. Dedektif figürünün yerini, çok sesli bir anlatı alır. Hakikat, çoğul bir belleğin içinden doğar.

ŞİDDETİ YENİDEN YAZMAK: BİREYSEL SUÇTAN YAPISAL ŞİDDETE

Feminist polisiye yalnızca cinayetleri çözmeye çalışmaz; kadınların maruz kaldığı, normalleştirilmiş şiddet biçimlerini de araştırır. Tecavüz, taciz, kadın cinayeti... Kurumlar tarafından çoğu zaman göz ardı edilen ya da önemsizleştirilen bu suçlara odaklanır. Sandrine Collette'in *Des nœuds d'acier* adlı romanında⁶ şiddet, gündelik hayatı belirleyen bir hapsedilme ve tahakküm biçimi olarak karşımıza çıkar. Soruşturma, burada bir bilme oyunu değil; hayatta kalma ve bedenini yeniden sahiplenme mücadelesidir.

Arjantinli filozof Rita Laura Segato, kadınlara yöneltilen şiddeti sıradan bir suç eylemi olarak değil, sembolik bir yapı olarak tanımlar. Ona göre bir kadına tecavüz etmek, vurmak ya da onu öldürmek, başkasının bedeni üzerinde iktidar kurmanın bir yoludur⁷. Feminist polisiye bu mantığı görünür kılarak, gizemi çözmenin ötesine geçer ve egemenlik yapısallığına yönelir.

Kadın bedeni artık incelenecek bir nesne değil, hafızanın ve anlamın taşıyıcısıdır. Delphine Bertholon'un *La Petite Fille dans la forêt* adlı romanında⁸, soruşturma, bastırılmış anıların yeniden kurulmasıyla ilerler. Anlatı, görünmeyen yaralara ses verir.

Feminist polisiye, en nihayetinde adalet fikrini de sorgular. Kurumsal mekanizmaların yavaşlığı ya da körlüğü karşısında, kimi kadın karakterler başka yollar seçer: intikam, kaçış, içsel bir onarım. Artık mesele, adaletin sağlanması değil; gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır, rahatsız edici de olsa.

POLİTİK BİR TÜR OLARAK FEMİNİST POLİSİYE

Bu yeni polisyeler yalnızca bir hikâye anlatmakla yetinmez; aynı zamanda bir sistemi ifşa eder. Örneğin Dominique Manotti'nin romanlarında⁹, suçlar ekonomik ve cinsel iktidar ağları içine yerleşmiştir. Soruşturma, bireysel bir çözüm arayışından çok, toplumsal eleştiriye dönüşür. Suçlular kadar onları koruyan düzen de sorgulanır.

Feminist polisiye, marjinalleştirilmiş seslere de alan açar: etnik azınlıklardan gelen kadınlar, yoksullar, queer bireyler. Faïza Guène'nin *Kiffe kiffe demain* adlı eserinde¹⁰, banliyöde yaşayan genç bir kız dünyayı keskin bir zekâ ve ironiyle gözlemler. Her ne kadar klasik anlamda bir polisiye olmasa da, anlatının temel amacı aynıdır: eşitsizlikleri içeriden göstermek, marjinal bir bakışla görünür kılmak.

Çoğul ve marjinal seslerin bu yükselişi, Kimberlé Crenshaw'un ortaya attığı kesişimsellik (intersectionality) kavramıyla örtüşür: Toplumsal cinsiyet, ırk ve sınıfa bağlı ayrımcılıkların iç içe geçtiğini savunan bu kuram¹¹, feminist polisyede dolaylı olarak karşılık bulur. Polislerin dinlemediği, yargının korumadığı kadınların hikâyeleri anlatının merkezine yerleşir.

Ayrıca feminist polisyeler biçimsel deneylere de açıktır. parçalanmış anlatılar, kırık zaman çizgileri, çok seslilik... Dünyanın dağınıklığı, anlatının yapısına da yansır. Bu tür, sona erdirmez; çatlaklar açar.

Belki de bir toplumun kör noktalarını sorgulamak için en uygun tür polisyedir. Yüzeyde, gizemleri çözmek, suçluyu cezalandırmak, düzeni yeniden kurmakla ilgilenir. Ancak feminist polisiye bu güvenlikçi mantığın karşısında durur. Artık kaybedilmiş bir masumiyete ya da adil bir sisteme inanmaz. Sessizlikleri, izleri, kilitli kapıları kazır. Bilir ki şiddet, duvara sıçrayan kanla başlamaz; yutkunulan bir sözle, geçirtilen bir dokunuşla, normalleştirilmiş bir eşitsizlikle başlar.

Feminist polisiye artık katili bulmakla değil, kadınlara yönelik suçların neden bu kadar kolay unutulduğunu, küçümsendiğini, görmezden gelindiğini anlamaya çalışır. Bu yüzden bir türden çok, bir siyasi eylemdir: Işığı başka bir yere tutar, bakışı kaydırır ve dünyayı, olması gereken değil, kadınların yaşadığı haliyle gösterir.

Bu metinler mağduriyet söylemine sığmaz. İktidarın karşı haritasını çizerler. Kahramanlık iddiasında bulunmazlar; parçalanmış, çatışmalı ama özgür seslerin çoğulluğunu savunurlar. Sonuçla kapanan klasik polisyeyi reddeder; yerine rahatsızlık, ısrar ve süregelen hakikat arayışını koyarlar.

Judith Butler, toplumsal cinsiyetin tekrarlanan bir performans olduğunu ve bu tekrarın altüst edilebileceğini söyler¹². Polisiye de böyledir. Kurallar yeniden yazıldığında, şiddete başka bir yerden bakıldığında, soruşturma bir karşı-anlatıya dönüşür. Her karşı-anlatı ise anlatı iktidarının mimarisinde bir çatlaktır.

Feminist polisiye, yalnızca edebi bir türü yeniden biçimlendirmez; aynı zamanda yeni bir politik dil kurar. Artık suç, çözülmesi gereken bir bilmece değil; cevap, dikkat ve onarım talep eden bir çığlıktır. Bu türün özü, adaleti öğretmek değil, adaleti yeniden hayal etmektir.

ADALETİN YENİDEN HAYAL EDİLMESİ

Adalet, çoğu zaman gözü bağlı bir kadın heykeliyle temsil edilir. Oysa biz biliriz: en önce o gözler bağlanmıştır. O terazinin kefesi, hep aynı bedeni aşağı çeker. Şiddet, bazen bir darbeden önce gelir; bir bakışta, bir susuşta başlar. Ve adalet, bir mahkeme salonundan önce, bir kadının yutkunmasında eksilir.

Feminist polisiye, işte bu eksilmenin izini sürer. Sessizliğin çevresini kazır, görünmeyen hatlarını çizer. Suçun değil, görmezden gelmenin anlatısıdır artık. Kurbanı nesneleştiren anlatılardan uzak durur; onu dinler, yer açar, kelimesi eksik kalmış cümlelere tamamlayıcı bir nefes olur. Soruşturma, bu metinlerde bir prosedür değildir. Bir direniş biçimidir. Delillerin yerini sezgiler alır, ifadelerin yerini yarım kalan anılar. Katilin kim olduğu sorulmaz önce; neden aynı kadınların öldüğü, neden aynı hayatların sessiz sedasız silindiği sorulur. Adaletin terazisi değil, belleğin terazisi kurulur metnin ortasına.

Belki de adalet, bir sonuç değil, bir başlangıçtır. Ve bazen bir cümle, bir tanıklığın ilk adımıdır. Çünkü her adalet talebi, bir hafızaya seslenir. Ve hafıza, ancak hayal gücüyle onarılır.

Feminist polisiye, bu hayalin kıyısında yazılır. Düzeni onarmakla değil, o düzenin yarattığı çatlakları göstermekle ilgilenir. Ne kahramanlık vaat eder, ne teselli. Ama bir kapı aralar: gerçeğin örtüsünü hafifçe kaldırır.

O örtünün altında, bir kadının sesi bekler. Eksilmiş bir çocukluk, yarıda kalmış bir hikâye, görmezden gelinmiş bir hayat.

Adalet, belki de yalnızca budur: Birinin sonunda dinlenmiş olması.

DİPNOTLAR

1. Laura Mulvey, "Visual Pleasure and Narrative Cinema", Screen, Cilt 16, Sayı 3, 1975.
2. Sara Paretsky, Indemnity Only, 1982.
3. Donna Haraway, Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective, 1988.
4. Gillian Flynn, Sharp Objects, 2006.
Türkçesi: Keskin Şeyler, Doğan Kitap, 2015.
5. Liane Moriarty, Big Little Lies, 2014.
Türkçesi: Ufak Tefek Yalanlar, Martı Yayınları, 2018.
6. Sandrine Collette, Des nœuds d'acier, Denoël, 2013.
7. Rita Laura Segato, La guerra contra las mujeres, Traficantes de Sueños, 2016.
8. Delphine Bertholon, La Petite Fille dans la forêt, JC Lattès, 2019.
9. Dominique Manotti, Sombre Sentier, Gallimard (Série Noire), 1995.
10. Faïza Guène, Kiffe kiffe demain, Hachette Littératures, 2004.
Türkçesi: Kiffe Kiffe Yarın, Güneşli Kitaplığı, 2006.
11. Kimberlé Crenshaw, "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color", Stanford Law Review, 1991.
12. Judith Butler, Gender Trouble, 1990.
Türkçesi: Cinsiyet Belası, çev. Zeynep Direk, Metis Yayınları, 2020.

“Ben üçüncü sayfa haberleriyle ilgilenmiyorum, bana hafif geliyor. Örgütlü suçlar; devletin, kurumların bizzat işlediği, göz yumduğu ve yaptırdığı suçlar; mafya suçları ve uluslararası suçlarla ilgileniyorum.”

SUÇÜSTÜ’ndeki “Yeni Kitap Sohbetleri” köşemizin bu sayıdaki konuğu Eyyüp Epekinci. Epekinci ile güncel suçları irdeleyen ilk romanı “İnvitro” vesilesiyle bir söyleşi gerçekleştirdik.

Keyifli okumalar dileriz!

Alper Kaya: Eyyüp merhaba, öncelikle SUÇÜSTÜ’ne vakit ayırdığın için çok teşekkür ederiz. İlk romanın Invitro geçtiğimiz aylarda raflardaki yerini aldı, okurunun bol olmasını ve yolunun açık olmasını dileyerek, sorularımıza geçiyoruz. Bu kitap nasıl ortaya çıktı? Yani hikâyesi zaman içinde kendisini mi toparladı yoksa bir anda mı ufukta belirdi?

Eyyüp Epekinci: Teşekkür ederim Alper. SUÇÜSTÜ’ne konuk olmak benim için çok değerli. İlgile takip ediyorum, her sayısı apayrı güzel.

İnvitro’nun öncesi çok uzun aslında. Liseden beri çalakalem yazıyorum, cesaret edip de kimseye gösteremedim, aslında beğenmiyordum da. Sadece el alıştırmasıydı. Roman denemeleri yaptım ama onları da hem kurgu hem de karakterler açısından istediğim gibi olmadı. Kendimi bildim bileli roman okuduğum için hikâye iyi mi kötü mü farkındaydım. Öyle yazdıklarıma aşık biri olmadım. Sonra uzun zaman yazmayı bıraktım. Birkaç yıl sadece tür okumalarına giriştim, yerli ve yabancı edebiyatı takip ettim. En sonunda anlatacağım hikâyeleri suç edebiyatı çatısı, özelde de polisiye gerilim türünde yazabileceğimi ve bu şekilde daha iyi kurgulanmış bir roman çıkarabileceğimi fark ettim. Bu sefer polisiye türünde yoğun okumalara giriştim. Eksikliklerimi tespit ettim; polis incelemesi, olay yeri inceleme, otopsi, mahkeme süreci vs.

İnvitro’nun hikâyesini bulma süreci de uzun sürdü. İlk hikâyemin iyi olmasını istiyordum, hatta çok iyi olmasını istiyordum. Ortalama bir şey olmasını istemiyordum. Haber dosyalarını karıştırdım uzun süre. Sayfalarca notlar çıkardım. Invitro hikâyesi de işte o zamanlar karşıma çıktı. Mülteci konusunda bir detaydı ve bunu gün yüzüne çıkarabileceğim çeşitli detaylara uzanıyordu. Yani tamamen uzun ve istikrarlı bir çalışmanın sonunda Invitro ortaya çıktı. Her şeyiyle üzerinde araştırdığım, düşündüğüm, çalıştığım bir roman oldu.

Alper Kaya: Kitapta birden farklı koldan ilerleyen anlatılar var ve bunlar farklı suç tiplerini de gözler önüne seriyor. Bu bakımdan da anlatı daha da kıymet kazanıyor. Bunu yaparken nasıl bir yol izledin? Genelde birden fazla koldan ilerleyip sonra kesişen anlatıları yazmak yazarlar için zahmetli bir süreç olabiliyor, belki bu tarz bir hikâye anlatmak isteyenler için bir çalışma metodu önerin vardır.

Eyyüp Epekinci: Polisiyenin olabildiği kadar tüm alt türlerinde okuma ve çalışmanın avantajı var bence. Neyi istediğini, sevdiğini veya neyden uzak duracağını fark ediyorsun. Invitro’yu planlama sürecinde, ana hikâyeyi tek bir olay etrafında birbirini tekrar eden sahnelerle devam ettirmek yerine çeşitli suçları da bağlamak istedim.

Benim çalışma biçimim roman gibi çok katmanlı. Çeşitli aşamalardan geçiyor. İlk aşama araştırma. Konuyla ilgili roman, öykü, araştırma, tez, makale, film, video, haber dosyalarını bulup uzun süre üzerinde çalıştım. Onlarca sayfa notlar çıktı. İkinci aşamada bir sayfa sinopsis oluşturmak oldu. Üçüncü aşama zihin haritası oldu. İki tane A3 sayfayı bantlayıp masaya koydum. Ana olayı ortaya yazdım; olayları, karakterleri, kurguyu zihin haritaları gibi uç uca ekleyerek ilerledim. Dördüncü aşamada yazmaya giriştim. Yazarken hem zihin haritasına bakıyor hem de aldığım notları gözden geçiriyordum. Beşinci aşama sahneleme. Bölümü tamamladıktan sonra sahneyi tekrar okudum. Ayı bir Word dosyasına bölüm numarası, özetini, bölümde geçen karakterleri, zamanı ve mekanı yazdım. Ayrıca “burası yetersiz, burayı kontrol et, şu olay olduğunda buraya bağla,” gibi çeşitli ek notlar alarak ilerledim. Ve sonunda elimde çeşitli suç biçimlerinin bağlandığı, havada olayın kalmadığı (yarım olaylar var, diğer serilerde bağlanacaklar) bir anlatı oldu. Bu yöntem, kurgusal hatayı minimuma indirdi, olayları zamanında bağlamamı sağladı. Yorucu, ağır ve zevkle çalıştığım bir kitap oldu sonuçta.

Şimdi bu metot bana özel oldu. Çalışırken ortaya çıktı, yazmaya başlamadan önce “dur ben şöyle böyle yapayım,” demedim.

Kitap basılır mı, beğenilir mi, altından kalkabilir miyim gibi dertler sürekli kafamdaydı ama sandalyeye oturup yazmaya başladığımda hepsine ara veriyordum.

Yazmak bence sıkıcı bir eylem, buna katacağımız her şey hem daha zevkli çalışmayı sağlar hem de daha iyi metinler çıkarmayı. Ben de kendimce çalışma biçimini geliştirdim. Belgesel yönetmeni olduğumdan dolayı zamanı kendime göre ayarlayabiliyorum. Gece on ikide başlayıp sabah dört beşe kadar çalışıyorum. 250 kelime yazıp ara verip egzersiz yapmak, o günü 1000 kelime ile tamamlamak, gün içinde belirlediğim kitap veya dosyaları okumak. Roman yazmak total biçimde günlerimi planlamayla oldu.

Alper Kaya: Yaşadığımız çağda ve neredeyse her gün karşılaştığımız veya biz olmasak bile birilerinin karşılaştığından emin olacağımız suçlar aslında saymakla bitmiyor. Eyyüp Epekinci, İnvitro'nun devamında farklı suç tiplerine de eğilecek mi? Yazarlıktaki geleceğine dair neler öngörüyorsun?

Eyyüp Epekinci: Suçun çeşitliliği konusunda katılıyorum sana. Bence çeşitli suçları aktarmak kurguyu zenginleştirir. Ben üçüncü sayfa haberleriyle ilgilenmiyorum, bana hafif geliyor. Suç üretmek gibi geliyor. Örgütlü suçlar; devletin, kurumların bizzat işlediği, göz yumduğu ve yaptırdığı suçlar; mafya suçları ve uluslararası suçlarla ilgileniyorum. Suçun arka planına, başlangıç noktasına odaklanıyorum. İnvitro'nun merkezinde de kurum yöneticilerinin bulaştığı örgütlü suçlar yer alıyor. Çoğu gerçek olaylar, gerçek suçlar. Suçun birleştirici gücünü ortaya sermeye çalışıyorum.

Şimdi aynı şekilde üzerinde yoğun çalıştığım Dicle Navdar Serisinin devamı olan Ferman romanımda da hem devam eden suçlar var hem de yeni suç biçimlerini göreceğiz. Bu da gerçek olaylardan esinlenerek yeniden kurguladığım bir roman olacak. Ve de kapsamlı bir konu. Türkiye'nin yakın dönem tarihinden olaylar var.

Yazarlık işini aslında çok sevdim, kara roman türünde kendimce bazı hibrit türleri birleştirmeye çalışıyorum. Anlatım biçiminde bazı değişiklikler olacak. Bunun üzerinde çalışıyor, denemeler yapıyorum. Daha sert, gerçekçi ve derin konulara girmek istiyorum, diğer türler bana hafif geliyor çünkü. Okuyucuyu gerçekten gelecek konular yani. Şu anda Dicle Navdar'ın son üç romanının taslakları hazır. Ayrıca bağımsız romanlar da olacak.

Alper Kaya: Bu elbette tartışılır ve nihai karar yazara aittir ancak kitap biraz fazla uzun. Buna rağmen tarzın sayesinde ve üzerinde editöryal olarak ciddi bir çalışma yapıldığı aşıkâr biçimde hızlı okunabiliyor. Fakat ilk bakışta hacmen göz korkuttuğunu da kabul etmek lazım. Kitabı yazarken bu konu seni endişelendirdi mi? Yazım sonrasında yayınevine bu dosyayı kabul ettiren uzunluğundan dolayı olumsuz bir yaklaşım aldın mı?

Eyyüp Epekinci: Sayfa sayısı çok eleştirildi ama ne yapabilirim ki? Ben okuyucunun tamamen iyi bir polisiye roman okumasını, iyi bir deneyim edinmesini istedim. İlk versiyonu 800'ü geçiyordu. Kompakt hale getirmek de zaman aldı. Hacimli olması, dediğin gibi biraz göz korkutabilir ama ilk sayfalardan itibaren bunun yok olacağı kanısındayım.

Yazmaya başlamadan önce usta yazarların yazma ipuçlarında "ilk romanın ince olmalı" önerisi vardı. Bu çok sık karşıma çıkıyordu. Ama ben kendimden yola çıkarak kurgusu derinleştirilmiş hikâyeleri daha çok beğendiğim için benlik bir sorun olmadı. Şimdiye kadar "öf çok kalın kitap, okuyamadım," diyene denk gelmedim. Hatta kurguyu beğenmeyen de duymadım. Ve çok güzel eleştiriler, öneriler aldım. Dostlarım, arkadaşlarım, ailem, iş arkadaşlarım da benim kadar heyecanlıydı. Bu süreçte Sevim Erdem'in çok desteğini aldım. Kitabın teşekkür bölümüne eklediğim dostlarıma emeğiyle finale erdi.

Köknar Kitap sahibi Mehmet Ali Varış'a romanı bitirdiğimi söylediğimde kitabın içeriğinin ne olduğunu sordu, ayaküstü kısaca anlattım ve o da tamam dedi. Bu kadar. Kitabı gönderdim, bu kadar hacimli olmasına şaşırды tabii ama sorun olmadı. Roman 6 ay içinde basıldı.

Bu biraz da karşılıklı güvene dayanıyor bence. Okul öncesi kitaplar, hikâyeler ve dünya masallarını Sevim'le beraber yayına hazırladık, bunlar da yayıncımın alt markası olan Misket Kitap'ta yayınlandı.

Şu anda bir tane de çocuk kitabı hazırladım, çizimleri tamamlandı, yakında Misket Kitap etiketiyle raflarda olacak. Ayrıca sevindirici bir haber de Mehmet Ali, İnvitro'nun 2. Baskısına dair farklı bir planlama içinde olduklarını söyledi. Başlangıç iyi oldu, devamı da güzel gidiyor.

Alper Kaya: Bir de manifest gibi bir soru olsun: İnvitro bir gün film veya dizi olacak olsa karakterlerinizi kimlerin canlandırmasını istersin?

Eyyüp Epekinci: Dizi, film ve platform sektörü battı batıyor. Hikâyenin başlayıp da yarım kalmasını veya kötü çekilmesini istemem. Tüm bunların dışında film veya dizi olmasını elbette çok isterim. Tabii ben film işinde olmam. Kitabı alıp istedikleri gibi eğip bükebilirler, sonuçta edebiyat ve medya işlerinin alıcısı ve çıktıları farklı.

Karakterleri oluştururken herhangi bir oyuncuya benzetmedim. Ayrıcı fiziksel halleri var, davranış biçimleri var, geçmişleri var, kafamda o şekilde kaldı. Ama ben ne olursa olsun ünlü oyuncuların hiçbirini düşünmedim, olmasını istemem de. Oyuncular ön plana çıkmamalı, ben bile önde olmak istemem, önemli olan hikayedir, kurgudur. Harika tiyatro oyuncuları var, konservatuvar oyuncuları var. Ben onlardan seçilmesini isterdim.

Alper Kaya: Vakit ayırdığın için çok teşekkürler! Son olarak söylemek istediğin bir şeyler var mı?

Eyyüp Epekinci: Harika sorulardı, teşekkür ederim. Romanı beğendiğine de sevindim. SUÇÜSTÜ dergisi iyi ki var. Temennim nice sayılarla devam etmesi. Bu alana çok katkısı var. Herkesin emeğine sağlık. Başka projelerde umarım yolumuz kesişir.

Köknar Kitap'tan Mayıs 2025 tarihinde çıkan, Başkomiser Dicle Navdar serisinin ve yazarı Eyyüp Epekinçi'nin ilk kitabı olan İnvitro altıyüz otuz sayfa.

Merhaba Dicle Navdar!

İlk olarak söylememiz gereken, Türk polisiyesinin tanıştığı yeni başkomiser karakteri Dicle Navdar ile tanışıklığının uzun süreceği kesin! Çünkü bu karakter, diğer polisiye kitaplardaki başrollere pek benzemiyor.

Her şeyden önce, geçmişinde dram veya dramlar yok. Belki biraz yalnız bir karakter ama o kadar. Aynı zamanda son derece bilgili, güçlü bir empati duygusuna sahip, dünyada olup biten gerçeklere son derece duyarlı ve kendi iç çatışmaları ile yüzleşebilen nadir insanlardan... Ki böylelerini romanlarda değil, gerçek hayatta bile çok nadir görüyoruz!

İnvitro Nasıl Başlıyor?

Kapıya asılan Arapça bir not, evinde ölü bulunan bir doktor, mezbahada tanınmayacak hâlde bir ceset, öldüresiye dayak yemiş bir öğretim görevlisi, mülteci kampında kaybolan kadınlar ve sonu gelmeyen cinayetler...

Birbirinden ne kadar alakasız görünen ve burada listelendiğinde bile baş döndürücü bir çeşitliğe sahip olaylar değil mi? İnvitro da tam olarak böyle: Gerilimi asla düşmeyen bir roman.

Biraz geçmişle hesaplaşan biraz kimlik arayışıyla karşılaştığımız ama en çok da adaletin sorgulamasını yapan bir eser.

Dolayısıyla kitabın polisiye yönü kadar, toplumsal olaylara geniş pencereden bakan bir yanı da var. Hatta kimi okuyucular için fazla gelebilecek kadar yüksek bir doza sahip ancak günümüz polisiye edebiyatı için toplumsal sorunlar ve polisiye öğeler birbirinden ayrılmaz bir bütün. Ayrıca benim okuduğum kitaplarda çok sevdiğim bilgi verme kısmının da gayet dozunda kullanıldığını belirtmem gerekiyor.

Bütün bunların yanı sıra, 630 sayfa gibi oldukça geniş hacimli bir kitapta, sıkıcı betimlemelerle hiç karşılaşmıyoruz. Bu da her sayfayı merakla çevirip bir sonraki bölüm için heyecan dozunuzu yüksek tutmaya yardımcı oluyor. Böylece karşımıza akıcı ve yormayan bir kitap çıkıyor.

Sözün özü, İnvitro'da "İnsan hayatı hangi koşullarda değersizdir?", "Polis olsan bile adalet kimin için adalet" ya da "Vicdan mı adalet mi?" gibi soruların cevaplarını ararken Başkomiser Dicle'nin kendisiyle sistemin kör noktalarıyla yüzleşmesine tanık oluyoruz.

Ve kitap biter bitmez, Türk polisiyesine yeni bir soluk katan soğuk, mesafeli ve akıllı Başkomiser Dicle Navdar'ın bir sonraki macerasını sabırsızlıkla beklemeye başlıyoruz!

İnvitro

Eyyüp Epekinçi

Köknar Yayıncılık / 2025 / 632 sf.

İNSAN AVCILARI

Çeviren: Alper Kaya

1948 yılında yayımlanan bu çizgi öykünün
yazarı ve çizeri bilinmemektedir.

Psikiyatri, Irving Carl 'Charlie' Chapman'ın yol ihalelerinden çeyrek milyonluk servete ulaştığı kanunsuzluğa uzanan tuhaf geçişini engelleyebilir miydi? Kanunla sürekli çatışan, uygarlığın haklarını ihlal eden ve son işinde kanla kaplı bir otoyolda ölümle yüzleşen çaresiz bir suçluya dönüşmesini önleyebilir miydi?

Bir otoyol ihalesini tamamladıktan sonra Arkansas, El Dorado'dan Charlie Chapman'ı ailesiyle huzurlu geçirdiği bir akşam bekliyordu.

Hayatım, bu kış seni sağlığın için Arizona'ya götüreceğim!

Ah, harika olur! — Bir saniye, telefon çalıyor!

Telefonun ucundaki telaşlı ses, inşaat şefine aitti

Bu beni batırır! Florida ihalesine girmiştım, o iş belki bunu amorti edebilir...

Patron, bütün yaptıklarımız sel yüzünden mahvoldu!

Ancak Florida ihalesini aldıktan sonra Chapman, eşinin ölüm haberini alır...

Yaşamak için ne sebepim kaldı ki?

Üstüne üstlük, bataklığa dönüşen yol inşaatı onu maddi yıkıma sürükledi.

Haydi millet, bu traktöre ne verirsiniz?

800!

700!

Jack, beş parasızım... Bir maaş konvoyunu soyabileceğimiz bir yer biliyorum. Var mısın?

Tabii Charlie! Ne zaman, nerede?

Yol yapımcısı, bir gecede hayduda dönüşmüştür.

Ertesi gece şehirdeki bir bankada

İşte bordro görevlileri geliyor, Jack!

Tamamdır, silahım hazır Charlie!

Sakın adamı öldürme Charlie! Parayı aldım!

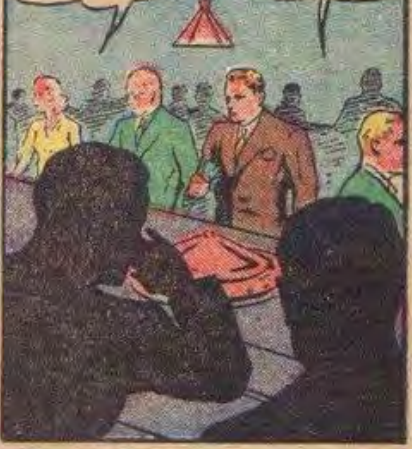
Merak etme! Sadece susturuyorum!

Artık dedektifler iz üzerindeydi.

İşte aradığımız adam bu, Teğmen!

Tamamdır Çavuş, yakalayın onu!

Maaş soygunundan dolayı gözaltındasın!

Ne saçmalıyorsun sen? Ben büyük bir yol müteahhidiyim, beni içeri alamazsınız!

Chapman, delil yetersizliğinden serbest bırakılır.

Özgürlüğe hoş geldin Charlie.

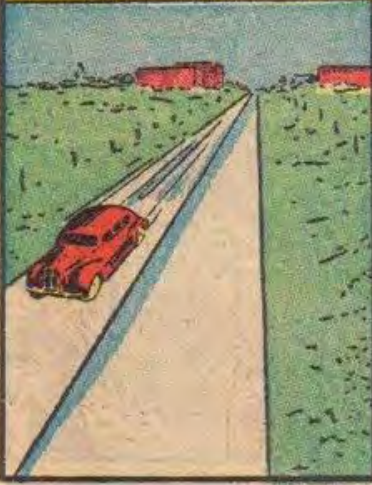
Daha çok para ve daha az risk bizi bekliyor: Artık banka soyacağız!

Chapman, Packard ve şoförleri 12.000 dolar nakit, tahvil ve mücevherle kaçar.

İşlenen bu soygun ile bir bakanın oğlu olan Elton Cross Little Rock'taki bir matbaacı, Andrew Kepler, suçlanır...

Cross... Kepler... Tutuklusunuz beyler!

Yanlışınız var memur bey! Biz bankanın yakınında bile değildik!

Elton Cross, 30 yıl. Kepler, 50 yıl...

~ Masum gençler, suçlu bulunmuştur.

Ertesi yıl Chapman, bir gece kulübü işletir, satar, başka suçlardan yakalanır ve çiftlik olarak işletilen hapisaneyeye gönderilir. Kısa sürede, buradan firar etmek için plan yapar.

Durun! Yoksa vururuz!

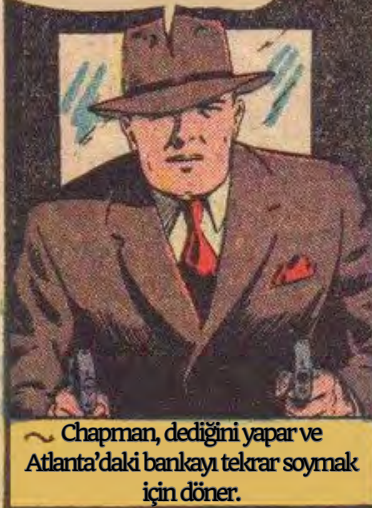
Koşun beyler! Bizi asla yakalayamazlar!

İki masum salak, Atlanta'daki soygunumuz yüzünden ceza çekiyor. Bence oraya geri dönebiliriz...

Beni hatırladın mı? Şimdi tekrar kasaya giriyorsun dostum!

~ Chapman, dediğini yapar ve Atlanta'daki bankayı tekrar soymak için döner.

İkinci atıştımda yere sererim seni!

AHHH! BENİ ÖLDÜRME! TESLİM OLUYORUM!

~ Yarası iyileşen Chapman, Texas Eastman ceza çiftliğine gönderilir ve tekrar bir kaçış planlar

Tamam—işte burası! At arabasındaki silahları çalacağız!

Sakin ol gardiyan! Yere
yat ve düdüğü çalma!
Sadece silah alacağız!

Chapman tekrar kaçır, Halvert adını alır,
bir çiftlikte iş bulur.

Bay Halvert,
su içmek
ister misiniz?

Teşekkürler tatlım.
Hiç evlenmeyi
düşündün mü?
Ben iyi bir adamım

Chapman genç eşiyse, doğduğu yere döner ve
Mississippi'de saklanmaya başlar. Bu yeni
ailesi, kimliğini gizlemek için oldukça iyi bir
kılıftır..
Taki 1942'ye kadar.

Şu testi tutar
mısın canım?

Evet ama..
Duyuyor musun?
Birleri buraya
geliyor!

Farkındayım tatlım...
Beni arıyor olabilirler...

Sen kaç, ben
onları oyalayım!

Ama bu kez FBI peşindedir ve tuzaklar
çoktan kurulmuştur...

Kahrolası sıçanlar, beni çok pis
kuskaca aldılar... Ama onlara ne
kadar sert olduğumu
göstereceğim!

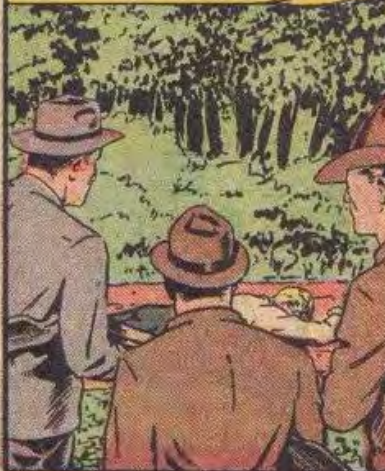

Beni canlı ele
geçiremez...
UHGH!

Şimdi işi bitti!
Yaklaşın
çocuklar!

FBI, Chapman'ın sonunu kurşunla
yazmıştı. Böylece, bir zamanların
saygın yol müteahhedinin hayatı utanç
içinde bitti.

Ella Cross ve Andrew
Kepler; 7 yıl hapis
yattıktan sonra
suçsuz bulunup serbest
bırakıldı.
Asla işlemelikleri bir suç
yüzünden senelerce
hapis yatmışlardı..

NOT:

Tüm detaylar gerçektir ve ana karakter
isimleri doğrudur. Bazı olaylar
kısaltılmıştır

ÇOCUKLUK KAHRAMANLARIMIZ MEĞER BİRER SUÇLUYMUŞ...

Çocukluğumuzda hepimizin dinlediği masallar, izlediği çizgi filmler ve diziler hemen hemen benzer yapımlardı. Özellikle tek kanal döneminde çocukluğunu yaşayanlar, özel kanallar çok sayıya ulaşana dek benzer yapımları izlemişti. Bu kahramanlar arasında Temel Reis, Winnie the Pooh, Mickey Mouse ve Disney'in diğer kahramanları ile masallarda yer alan Peter Pan, Sinderella, Bambi gibi karakterleri izleyerek, onları severek büyüdük. Ancak geçen yıllarda önce Winnie the Pooh'un ardından ise Walt Disney'e ait ilk Mickey Mouse'un ve diğer karakterlerin teliflerinin düşmesiyle birlikte etrafımızı çocukluk kahramanlarımızın kötü versiyonları sarmaya başladı. Daha önce masalların farklılaştırılmış uyarlamalarına aşina olsak da bu kez karakterler adeta birer seri katile dönüşerek karşımıza çıkmaya başladı. Tam da gündemde "çocuk suçlu mu" yoksa "suça sürüklenen çocuk mu" tartışmaları dönerken adeta birer seri katile dönüşmüş olan suçlu kahramanlara ait filmleri derlemek gerek diye düşündüm.

Çocukluğumuza iniyoruz; hazırsanız başlayalım...

WINNIE THE POOH

Winnie the Pooh: Blood and Honey 1 (2023) – 2 (2024)

İlki aceleye getirilmiş olan ve oldukça amatörce çekilmiş olan Winnie The Pooh: Blood and Honey sonrasında ikinci filmi de aynı ekip çekmeye devam etti ve ilk filmleriyle dalga geçmeyi de ihmal etmedi. Rhys Frake-Waterfield yönetmenliğinde çekilen bu filmlerde Christopher Robin tarafından terk edildikten sonra vahşileşen Pooh ve Piglet kaldıkları ormanı, oyun alanı olarak kullanmaya başlayacaktır. İkinci film devamı niteliğinde ilerlerken Yüz Dönüm Ormanı'nda yaşanan cinayetlerden sonra kaçmayı başaran Christopher Robin'in etrafında gelişen olayları konu edinmişti. Birçok kişi cinayetlerin Christopher tarafından işlendiğine inanmaktadır. Yaşanan dehşet üzerine terapiye başlayan genç adam geçmişiyile ilgili büyük sırlar olduğunu öğrenecektir. İlk filmde kötü maskeler kullanılmasına karşın ikinci filmde oldukça iyi görsel efektlerle devam eden bu serinin devamı gelecek gibi görünüyor.

MICKEY FARE / MICKEY MOUSE

- **Mickey's Mouse Trap / The Mouse Trap (2024)** Yönetmenliğini Jamie Bailey'in üstlendiği film, Mickey Mouse maskesi takan bir seri katille izleyicileri buluşturuyor. Gece eğlence salonunda bir katille sıkışıp kalan gençlerin yaşadıkları olaylar oluşturuyor. Alex'in 21. doğum günüdür, ancak eğlence salonunda geç vardiyada mahsur kaldığı için arkadaşları ona sürpriz yapmaya karar verir. Ancak Mickey Mouse gibi giyinmiş maskeli bir katil, Alex'in hayatta kalması gereken kendi oyununu onlarla oynamaya karar verir. Alex, doğum gününde bu oyundan sağ çıkmak için arkadaşlarıyla birlikte zorlu bir mücadeleye girişecektir.
- **I Heart Willie (2024):** Anomali ile doğmuş olan William yani Willie'nin bir yangında öldüğü sanılmaktadır. Bir grup genç, o bölgede yaşanan paranormal olayları araştırmak için yola çıkarlar ancak kendilerini korkunç bir durumun ortasında bulacaklardır. David Vaughn yönetmenliğinde çekilen bu filmde Willie insanların derilerini canlı canlı soyan ve onlara işkence yaparak öldüren bir karakter olarak karşımıza çıkıyor.

- **Screamboat (2025):** 1928 yapımı kısa animasyon filmi Steamboat Willie'de yer alan Mickey Mouse versiyonu 1 Ocak 2024'te kamu malı olduktan bir gün sonra filmin haberi duyurulmuştur. Steven LaMorte tarafından yönetilen, yine amatör olduğunu rahatlıkla söyleyebileceğimiz bu filmde, canavar bir sıçan tarafından dehşete düşürülen bir grup New Yorklu konu ediliyor. Tamamen pratik efektlerle çekilen filmde Willie karakteri insan benzeri dev bir sıçan olarak karşımıza çıkıyor.

PETER PAN

- **Peter Pan's Neverland Nightmare (2025):** Scott Chambers tarafından yönetilen filmin konusunu Peter Pan ve Tinker Bell tarafından Neverland'e götürülmek üzere kaçırılan küçük kardeşi Michael'ı bulmak için yola çıkan Wendy'nin hikâyesi oluşturmaktadır. Bu uyarlamada Tinkerbelle kokain bağımlısı, kadın gibi giyinen bir erkek olarak, Peter Pan ise çocukları kaçırp sonrasında öldüren istismarcı bir karakter olarak karşımıza çıkıyor!

BAMBI

- **Bambi: The Reckoning (2025):** Yaşam alanlarına yıllar boyunca toksik maddeler atılması nedeniyle mutasyona uğramış olan orman hayvanlarını avlamakta olan bir grup avcı, tuzak kurarak yakalamak adına mutasyona uğramış bir geyiğin yavrusunu kaçırlar. Geyik hem yavrusunu kurtarmak hem de intikam almak adına ormanda karşısına çıkan her şeye saldıracaktır. Yönetmenliğini Dan Allen üstlendiği filmde mutasyona uğramış katil geyiğin yanı sıra katil tavşanlar da karşımıza çıkıyor.

KÜLKEDİSİ / CINDERELLA

- **Cinderella's Curse (2025):** Kötü üvey annesi ve üvey kız kardeşleri tarafından her gün istismar edilen ve işkence gören umutsuz Külkedisi'nin bu kez bilinen hikâyenin aksine intikam arayışına girmesinin konu edildiği filmin yönetmen koltuğunda Louisa Warren bulunuyor. Külkedisinin bir seri katile dönüşme süreci başarıyla aktarılıyor.
- **The Ugly Stepsister (2025):** Emilie Blichfeldt tarafından yönetilen ve uyarlanan bu filmde ise Külkedisi yerine olaylar kötü kızkardeş Elvira'nın gözünden aktarılıyor. Body horrorın oldukça yoğun kullanıldığı filmde fiziksel güzelliğe kavuşmak adına yapılan estetik müdahaleler ile izleyicilerin koltuk tirmalamaları sağlanıyor.

PİNOKYO / PINOCCHIO

- **Pinocchio: Unstrung (2025):** Rhys Frake-Waterfield tarafından yönetilen film, Geppetto'nun James'e Pinocchio'yu tanıtmasıyla başlıyor. Pinocchio, "kötü" olanı ortadan kaldırma görevini üstleniyor; ancak zamanla kuklanın kötülük tanımı giderek bozuluyor; yalan söylemekten, hata yapmaktan veya hoşuna gitmeyen bir davranış sergileyen insanları öldürmeye başlayarak bir seri katile dönüşüyor.

Görsel: The-TCU-Grimoire FANDOM

TEMEL REİS / POPEYE THE SAILOR MAN

- **Popeye the Slayer Man (2025):** Robert Michael Ryan tarafından yönetilmiş olan filmde, içerisinde Popeye'nin hayaletinin bulunduğu inanılan ancak aslında toksik maddeler nedeniyle kapatılmış olan fabrikada Popeye mutasyona uğramış biçimde yaşamaktadır. Fabrikada video çekmek isteyen gençler Popeye ile karşılaşacaktır. Burada Temel Reis karakterinin mutant versiyonu ile karşılaşmakla beraber, toksik madde içeren ıspanakların da ısı ısı parlamadığını görmek mümkün.
- **Popeye's Revenge (2025):** William Stead yönetmenliğinde çekilen bu versiyonda vücut deformasyonu ile doğmuş olan Popeye; kasabanın çocukları tarafından ötekileştirilmekte, dalga geçilmektedir. Bu tarz bir olay sırasında gücünü kontrol edemeyip kasabalı bir çocuğu öldürmesi üzerine kasaba halkı içinde ailesinin de bulunduğu Popeye'nin evini ateşe verir. Ailesini kurtaramayan Popeye, yangından kurtulsa da kasabalılar tarafından kovalanır ve yanarken kendini göle atar. Cesedi bulunamaz ve göle sisin çöktüğü geceler onun hayaletinin geleceğine inanılmaktadır. Ancak tabii ki Temel Reis ölmemiştir ve vücut anomalisi ile izleyicilerin karşısına çıkacaktır.
- **Shiver Me Timbers (2025):** Paul Stephen Mann yönetmenliğinde çekilen bu filmde ise kuyruklu yıldızın yani meteorun bir parçası bir balıkçının piposuna düşer ve onun mutasyona uğramasına yol açar. Mutasyona uğramış olan Temel Reis bir seri katile dönüşerek herkesi teker teker öldürür.

Bahsettiğim bu filmler yalnızca son dönemde arka arkaya gelmeleri nedeniyle seçilmiş olmakla birlikte, **Winnie the Pooh: Blood and Honey** (2023) **Winnie the Pooh: Blood and 2** (2024), **Peter Pan's Neverland Nightmare** (2025), **Bambi: The Reckoning** (2025), **Pinocchio: Unstrung** (2025) filmlerinin Twisted Childhood Universe adlı yapım şirketi tarafından çekildiğini de belirtmekte fayda var. Bahsi geçen yapım şirketinin klasik çocuk masallarını kanlı korku filmlerine çevirmeye devam ederek evrenlerini genişleteceği de hali hazırda söyletiler arasında...

HÜSEYİN HOCA'NIN NOT DEFTERİNDEN KRİSTAL KELEPÇE 2025 ADAYLARI

POYABİR'in düzenlediği Kristal Kelepçe polisiye roman yarışmasına katılan tüm eserleri takip edip okuyorum. İlk düzenlendiği 2019 yılından bugüne tüm adayların kitaplarını okudum. Zaman zaman kitapları okurken, "Bu kitabın bu yarışmada ne işi var" diye düşündüğüm çok oldu. Bir ön eleme olması gerektiği kanısındayım, çünkü pek çok kez aslında polisiye bile olmayan kitaplara ücret ödeyip okumak zorunda kaldım. Bu kötü dezavantajı dışında yarışmanın polisiye edebiyatımıza çok değerli eserler ve kalemler kazandırdığı da yadsınamaz bir gerçek. Günümüzde kitap fiyatları pek çok şeye oranla pahalı ve bazen de kitaba fiziksel olarak ulaşmak tam bir kabusu dönüşüyor. Buna rağmen bu kitaplara ulaşabilmek için uğraşan insanların çabalarına karşılık bulduğuna inanmaları önemli. En azından çok parlak eserler olmasa da en azından polisiyenin temel kurallarını içermeli diye düşünüyorum.

Ben polisiye okumaya Enid Blyton'ın "Afacan Beşler" ve "Gizli Yediiler" serileriyle başladım. Şu ana dek yüzlerce okumuşumdur. Emekli olduktan sonra da kitap okuma hızım da, okuduğum kitapların sayısı da arttı elbette. Ege Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunuyum. Derslerimde gördüğümüz eleştiri teknikleri, tarihi gelişim konularında oldukça gelişmiş örneklerle çalışma olanağı bulmuştum. Bölüm başkanımızın da bir polisiye hayranı ve araştırmacısı olması bu hevesimi güçlendirdi. Aşağıda bu yıl yarışmaya katılan ve 18 Ekim'de kazananın belli olacağı 19 eseri kısaca değerlendirmeye çalıştım. Çok derinlikli eleştiri ve tanıtımlar içermese de bir rehber olarak kullanılabileceğini düşünüyorum. Kitapsız ve özellikle polisiyesiz kalmayın.

01 - Köpek Büro Amirliği - Zafer ERCAN

Bir defa kahramanın itibarı nezdinde 1-0 önde. Köpek o bir kere. Sevgi pıtırıcı bir ailede yetişen Tayfun Tay Komiser Van'daki zorunlu şark hizmetinden sonra anneciğinin en büyük isteğini gerçekleştirmiş ve İstanbul TEM'e tayin olmayı başarmıştır. Başlar başlamaz yetenekleri ve başarısıyla göz doldurmuştur. Hemen ardından bir olay yerinde karşılaştığı bir köpek karşısında felç olmuş bir halde donup kalarak operasyonun başarısız olmasına neden olup hızla Narkotik Büro'ya tayin edilir. Orada da kendisini kanıtlar ama bir süre sonra benzer bir nedenle tekrar tayin edilerek bu kez Kayıp Büro'ya atanır. Burada da başarılı olur aksi gibi. Ama ne yazık ki bir Milletvekilinin ayağına basınca bu kez artık son nokta olarak vekilin acımasız kararıyla Köpek Büro Amirliği'ne atanır. Olaylar geçmiş bir travmaya bağlı olarak mı tetiklenir yoksa bu bir psikolojik hastalık mıdır? Şansına mükemmel bir kadınla evlenir ve bir yandan son şansını değerlendirebilmek için çalışırken bir yandan da eşinin yardımıyla bu travmayı çözmekle uğraşır. Ben sevdim. Yazar da eski bir emniyet mensubu olarak kitabın kurgusunun, karakterlerin hakkını vermiş. Öneririm.

02 - Deli Derviş Aybaba ve Dipsiz Kuyu - Çağan DİKENELLİ

Çağan Dikenelli'yi Melek Teyze Polisierileri ile okumuş ve kahramanına bayılmışım. "Upirlerin Fısıltısı" ise çok bana hitap etmemişti. Kristal Kelepçe adaylarından biri olduğu için "Deli Derviş Aybaba ve Dipsiz Kuyu"yu mecburen okudum ve beklediğim gibi sevmedim. Zaten polisiye olmayan romana bir de benim sevmediğim doğaüstü öğeler de eklenip fantastik romana dönüştükçe "Bitse de gitsek" modunda okudum. Eski İstanbul polisierelerini severim de bu zaten polisiye değil. Aday listesinde bile olmaması gerek bence. Siz bilirsiniz.

03 - Tanrıça Cinayetleri - Deniz GÜRSOY

Üstadın kalemini severim. Bence bir gurmedir. Bekarlığa geçiş günlerimde çok yardımcı olmuştur tariflerinin. Polisiereleri ise başka bir yanıma doyurmuştur elbette. Peş peşe işlenen vahşi cinayetler Cinayet Büro'nun deneyimli Başkomiseri Tahsin ve ekibini zorlamaktadır. Peşine düştükleri ipuçları onları Tanrıça Hekate'ye kadar götürür. Nüfuzlu adamlar, amirlerin baskısı ve üç cinayet. İşleri zordur ama Başkomiser Tahsin ve ekibi, ki her biri ayrı bir cevher, dosya kapatmalarında geleneksel kutlama haline getirdikleri Çiçek Pasajı'ndaki o rakı masasına oturacaklardır. Deniz Güroy polisiye edebiyatımıza sevgili dostum Alper Kaya'dan sonra ikinci Başkomiser Tahsin'i kazandırmış. Öneririm.

04 - Talihsiz Bir Hadise - Burak AKGÜÇ

Eski asker, polis, şimdinin sahaf ve yayınevi sahibi Cemil Arıkan'ın üçüncü macerası. Ben kendisiyle ilk kez tanıştım. "Tuhaf Bir Hadise", ustalıkla kurgulanmış ve karakterleriyle son derece uyumlu bir öykü. Cumhuriyeti çok genç ve her an patlamaya hazır ikinci bir dünya savaşının arifesindeki Türkiye. Sancılı günler, savaşa girmemek için olağanüstü bir çabanın içinde kıvranan İsmet Paşa hükümeti, taraftarlar, karşı olanlar, Alman, İngiliz başta olmak üzere 77 milletin casusluk yaptığı İstanbul. 1940'lı yılların başı. Cemil Arıkan henüz 4 ay önce tanıştığı Mona ile yer, içer, gezip tozarken ister istemez yakınlaşırlar. Bu arada Mona'nın üvey babası sokakta uğradığı ve bir soygun gibi görünen saldırı sonucu hayatını kaybeder. Kendisi de bir sahaf olan bir zavallıdan ne istenebilir ki? Soruşturmayı yürüten Emniyet Amiri Ragıp bir türlü olayı kapatmamakta ve her an gerçekten tuhaf bir şeylerden bahsetmektedir. Bir noktada Cemil ile çatışmaları ve belki de anlaşmaları sürpriz olmayacak gibidir. Tadı damağımda kalan bir öykü okudum bu gece. Öneririm. Diğer iki kitap da sepete atıldı haliyle. Tanıdığım birinin söylediği gibi "Ayağıma (!) don alamıyorum ya" ama söz konusu kitap olunca geri kalan teferruat haliyle.

05 – Invitro – Eyyüp EPEKİNCİ

Nurtopu gibi yeni bir Başkomiserimiz daha oldu. Dicle Navdar. Ölü bulunan bir doktor ile başlıyor bu kez cinayet soruşturmamız. '28 Gün Sonra' gibi bir atmosfer ile başlıyor roman. Bereket hızla bu ortamdan çıkıp normal bir soruşturma ile devam ediyoruz. Başkomiser Dicle ve ekibi soruşturmaya hızla girişirler ancak devamında bulunan bir başka cinayetin kalıntıları alakasız gibi görünen iki soruşturmayı kesiştirecek gibidir. Ayrıntılı ve titiz bir kurgu takip ediyoruz. İçeriğinde bol mülteci, özellikle Suriyeli, dahli olan bir koşuşturmacaya tanıklık ediyoruz. Kurgu son derece iyi ve akıcı, Türkçe gayet iyi kullanılmış. Bence eksik olan ise biraz karakter derinliği. Ekibin diğer üyeleri ile olan ilişkimi baş kahraman Dicle ile henüz kuramadım. Biraz yüzeysel kaldı. Devam kitaplarında biraz daha açılacak sanırım. Kesinlikle iyi ve ilginç bir öykü. Öneririm.

Not: Bu arada neden bilinmez, belki de ironi yapmıştır, yerli polisiye kahramanlarımız Başkomiser Behzat Ç., Başkomiser Galip, Sherlock, Cingöz Recai, Başkomiser Perihan, Dedektif Harry Hole, Başkomiser Suat'ı çok fena gömmüş Eyyüp Epekinci. Böyleyken de Başkomiser Nevzat'a biraz daha ılımlı yaklaşmış. Katılmadığımı söyleyeyim.

06 – Kule Cinayetleri – Cenk ŞAHİN

Her akımın aşırısı yobazdır ve kendisinden başkasına yaşam hakkı tanımaz. Kitabın ana teması budur diyebilirim. Cenk Şahin "Kule Cinayetleri" romanıyla bizi Başkomiser Poyraz ve yardımcısı Komiser Sıla ile tanıştırıyor. Sonradan bir tarikat mensubu olduğu anlaşılan bir cesedin Galata Kulesi'nde bulunması ile başlar cinayetler zinciri. Yazar günümüz "Yeni Türkiye"sinin acımasız bir tarifini ve eleştirisini yapmış hemen her satırda. Bazen olayın polisiye kurgusundan uzaklaşmak pahasına bu eleştirisinden hiç vazgeçmemiş. 21. yüzyıl Türkiye'sinin topluca bir almanağını zekice kurgulanmış bir polisiye ve iyi tasarlanmış karakterler eşliğinde okumak son derece zevkli ve bilgilendirici. Hele benim gibi, örneğin bir tablodan bahsedildiyse, "Lan nedir bu tablo, olay örgüsüne bir katkısı olur mu ki?" diye düşünüp Google amcaya dalanlardansanız tadından yenmez. Alt metinlerinde okuyan herkese düşünmesi gereken bolca malzeme sunulmuş. Genel olarak beğendim. Dediğim gibi bazı yerlerde polisiye olmaktan uzaklaşıp bir dönem eleştirisi ve tarih ansiklopedisi görünümüne bürünme haline gelebilmiş olması öyküden koparmadı beni. Öneririm.

07 – Ölüm Soğuk - Goncagül Haklar

Büyükada, Rum Yetimhanesi yakınlarında tesadüfen bulunan, ufak tefek bir erkek cesedi. Kimliğini tespit edebilmek hayli zor olacaktır, çünkü cesedin başı yerinde yoktur. Başkomiser Nihat ve yanına Van'dan yeni tayin edilen Komiser Gülcan ile birlikte ipuçlarının peşine düşerler. Sonunda efsane Adli Tıp doktoru Adil Hoca'nın çıkarımlarıyla maktulün bir Japon arkeoloji profesörü olduğu anlaşıldığında devreye giren Dışişleri, İçişleri, Japon Büyükelçiliği ister istemez soruşturma üzerinde büyük baskı yaratır. Beklenmedik bir Van bağlantısının ortaya çıkması ile, bu şehirle çok travmatik bir geçmişi olan Gülcan Komiser'in Nihat Baskomiser birlikte oraya gitmeleri gerekecektir. Soruşturma ilerledikçe ortaya çıkan gerçekler ekibi kaçınılmaz bir sonuca doğru götürecektir. Yalın bir Türkçe ile kaleme alınmış, son derece akıcı bir öykü kurgusu, inandırıcı karakterler ile güzel bir öykü çıkmış ortaya. Öneririm.

08 – 3 Gölge 1 Adam – Hakan GÜNERİ

Çoklu kişilik bozukluğundan mustarip birkaç katilimiz vardı. Hatta yazarları bu hastalığı kullanarak biz okurlara çalım da atmışlardı. Sonunda bu hastalığa sahip bir Başkomiserimiz de oldu. Başkomiser Salih, Halis ya da Silah. Allahtan yazar kandırmacaya kalkışmadan her kişiliği baştan açık edip birbirleriyle de uğraştırdı. Hakan Güneri değişik tarzı olan bir yazar. Zaman zaman okuması da güç. Ama kurguyu gayet güzel kotarıp oldukça başarılı bir öykü sunmuş bizlere. Kurgu bizlere olduğu kadar Başkomisere de acımasız davranıp ters köşeye düşürmekten çekinmemiş. "1 Adam 3 Gölge", bir üçlemenin son ayağı. "Suç Mahalli Üçlemesi", "Turan Caddesi No:25" ile başlamış, "Hotel İstanbul" ile devam etmişti. Ve bu kitapla da son noktayı koymuş oldu. Bu kitap da bağımsız olarak okunabilecek kadar öncülleriyle ilgili yeterli bilgiyi veriyor ama bir süre geçtikten sonra bir üçleme olarak da okumaya değer olduğunu düşünüyorum. Karanlık havası, gel gitleri, karmaşık duyguları doğru ifade edebilen cümleleriyle iyi bir öykü sunuyor bize yazar. Öneririm.

09 – Beni Kim Öldürdü – Burcu B. BİLGİN

Her ikisinin de adı aynı olan iki yazarın kaleminden çıkmış, yine aynı adlı iki kitaptan biri Burcu B. Bilgin'in "Beni Kim Öldürdü?" romanı. Metruk bir evde bulunan bir kadın cesedinin ardından başlayan soruşturmayı Başkomiser Engin ve yardımcısı Komiser Tekin yürütmektedir. Dizi sektöründe çalışan maktulenin ailesiyle, arkadaşları ve kardeşleriyle olan ilişkileri soruşturmayı iyice zorlaştıran niteliktedir. Bu arada Başkomiser Engin'in ruh hali ve aile ilişkileri de çok sağlıklı değildir. Her tarafı dökülmek üzere bir soruşturmaya yetmezmiş gibi bir de Kurtlar Vadisi tadında bir örgüt de dahil olunca artık nereden baksan tutarsızlık, okur da kahramanlar da kendilerini nereden baksan ahmakça bir durum içinde bulurlar. Maktulenin uyuşturucu bağımlısı erkek kardeşi, veteriner kız kardeşi, Derin Devlet babası, vs tam bir kaos. Her şeye rağmen tikli kahramanımız Başkomiser Engin ve geveze yardımcısı Komiser Tekin hızla beklenmedik bir sona doğru ilerleyişlerine devam ediyorlar. Hiç sevmememe rağmen bu romanda yer alan doğaüstü öge beni rahatsız etmedi. Öneririm.

10 – Şamanlar – Çağlayan BABACAN

Artık neden olduğunu bilemiyorum. Nefesim yetmedi okuyup bitirmeye. Bir türlü akışın içine girip öyküye kaptıramadım kendimi. Bağlam kuramadım, olayları ilişkilendirirken zorlandım, kahramanla özdeşleşemedim, garip anlatım tarzını takip edemedim. Yarım kaldı. Ben yapamadım diye bir başkası hoşlanmayacak demek değil elbette. Size kalmış. Deneyebilirsiniz.

11 – Gümüşpetek Yangını – Koray ERDİVANLI

Uzun süre bulamadığım, son olarak ancak yayınevi sitesinden temin edebilip, yarı ücreti kadar kargo ücreti ödediğim roman "Gümüşpetek Yangını". Sakin bir kurgu, derli toplu, akıcı bir dil ve güzel bir Türkçe ile yazılmış. Sözcük seçimleri oldukça alışılmadık ve ilginç. Hele karakter isimleri çok yenilikçi gerçekten. Yanan bir evde bıçaklanarak öldürülen bir cesedin soruşturması sırasında maktulün, 2 yıl önce aynı mahallede oturan iki farklı komşusunun küçük kızlarının kaybolması ile ilgili olarak sorgulanmış olduğu ve delil yetersizliğinden serbest bırakılıp başka bir şehre yerleştiği ortaya çıkar. En büyük şüpheliler elbette kayıp iki küçük kızın aile fertleridir kaçınılmaz olarak. Biraz fazla ani ve tesadüfi bir tanık ifadesiyle cinayetin failini yakalayan Başkomiser Bora bu kez de hiç durmadan 2 yıldır kayıp olan küçük kızların akıbetlerini bulmaya adar kendini. Çok heyecanlı olmayan ama sıkıcı olmamayı başarak yazılmış bir kurgu. Keyfinize göre.

12 – Hişt: Başakşehir Sapiğı – Samet TAŞDAN

Darmadağınık bir kurgu okudum. Asıl başrol kim, asıl konu nedir, hangisi yalan hangisi doğru tam anlayamadan bitti gitti kitap. Giderayak bir cinayeti daha bıraktı okurun kucağına, bir de sonsöz olarak kitaptaki her karakter için ayrı bir roman yazacağını kitap isimlerini de müjdeleyerek gitti yazarımız Samet Taşdan. Cinayet var, bir kaç farklı ana karakter var, tuhaf yan karakterler var, soruşturma adı altında yürütülen bir şeyler var. Ama asıl önemlisi yanlış kullanılan sözcüklerle oluşturulan tuhaf cümleler var. Valla. Bir örnek vereyim mi? "İki kadında da aynı şiddette vajinal tahribat var. Biri hariç." Benim Türkçe birikimim yetmedi cümleyi anlamlandırmaya. İşte eyle. Siz bilirsiniz gari!

13 – Sonra Gözler Görür – Hikmet HÜKÜMENÖĞLU

Hikmet Hükümenoğlu ilk kez okuduğum bir yazar. Yıllar önce doğduğu Yenikent'i terkederek İstanbul'da kendisine bir gazeteci olarak yeni bir hayat kuran Ezgi Sezgin, eşinden boşanmış ve lise son sınıfta okuyan oğlu Batu ile birlikte işinden de ayrılarak doğduğu topraklara geri dönmüştür. Henüz yerleşmemiş ve yeni işi olan yerel gazeteciliğe alışamamışken gençliğinde hep birlikte olduğu gruptan bir arkadaşının cesedi bulunur. Aynı gruptan arkadaşı olan Başkomiser Orhan ile soruşturmanın içinde bulur kendini. Bir yandan yaşamındaki değişiklikler ile ilgili ruh halinin kıvrınması ile savaşırken, bir yandan da hayatını oğluyla birlikte bir düzene sokmaya çalışır. Soruşturma sırasında ise aklından bile geçmeyen bazı gerçekler onu da yakından ilgilendirmektedir. Arkadaşlarıyla hiç ummadığı bir ortamda bir araya gelmiş ve geçmişte pek çok şeyin yanılgı olması gerçeği ile yüzleşmek zorunda kalmıştır. Son derece akıcı bir dil ile yazılmış, iyi karakterler ile desteklenmiş, heyecanla okunan bir kurgu. Kristal Kelepçe yarışmasında şansı olan bir kitap bence. Sakin ama merak duygusunu diri tutan bir anlatım tarzı var. Öneririm.

14 – Kutu – Ahmet Bahadır SARIKAYA

Yok kardeş olmayınca olmuyor. Kitabı okumaya başladım. Bir gazeteci abla var. Deprem olmuş, yönetim onu deprem bölgesine gönderiyor yanında bir sunucu ve bir kameraman ile birlikte. Yolda kaza oluyor. Kameraman ve sunucu sizlere ömür, gazeteci abla kayıp. Kan izleri falan var. Olmazsa olmaz başkomiserimiz duruma el koyuyor. Sanki kırk yıllık ahababı gibi gazeteciye yakınlık duyarak aramaya başlıyor, yetmiyor gazeteci ablanın annesine yürüyor. Kutu var bir yerde bulunan, defineciler bulmuş, bulan kişi arkadaşını öldürüp kutunun çıktığı çukura gömüyor. Sonra kutunun yanında bulduğu çizim ve yazıları tercüme edecek birini arıyor. Arzuhalciye soruyor ya (!) Tesadüfen konuşulanları duyan bir beyefendi ben yardımcı olayım diye atılıyor. Orada gözlerim kapanmış. Sonra zaten çok parlak durumda olmayan ruh durumumu daha fazla kanırtmayayım dedim kapağını kapattım. Bu kitabın da kısmeti bu kadar oldu nezdimde efendim. Arz ederim.

15 - Karşı Odada Cinayet – Ayfer KAFKAS

Ayfer Kafkas kalemini sevdiğim yazarlarımızdan biri. Daha önceki romanlarını da okumuş ve düşüncelerimi kısaca paylaşmıştım. Eşrefzade İdris Bey'i seviyorum. Tam "Ağır ol da molla desinler" tarzında biri. Kendisini ve keskin zekâ, gözlem yeteneğini Rex Stout'un Nero Wolfe karakterine benzetirim sıklıkla. Ancak bizim İdris Bey'imiz, Wolfe'un aksine koşturmaktan, sağa sola gitmekten çekinmez. Zaman zaman tıkanca da genellikle zekâsının ani bir parlamasıyla, bazen de sevgili zabıta Musa Bey'in yerinde öngörülerıyla tekrar doğru yolu bulur hedefe doğru. Düpedüz bir tefeci olan ve aynı zamanda önemli bir makama adaylığı bulunan Ramiz Ağa misafirleriyle dolu bir odanın karşısındaki bir odada boğazı kesilerek öldürülünce iş Eşrefzade İdris Bey'e düşer. Her bir misafir olası bir zanlıdır aynı zamanda. Soruşturma sürdükçe Ramiz Ağa'nın seveninden çok katil aday olduğu ve hemen hepsinin geçerli bir nedeni, aynı zamanda gerekli fırsatı olduğu çıkar ortaya. Her ipucuyla yeni sırlar da ortaya dökülünce Hafiye'mizin işi gittikçe zorlaşacaktır. Çok güzel bir kurgu, ilmek ilmek işlenmiş konusu ve canlı karakterleriyle zevkli bir Osmanlı Polisiyesi. Adında "Osmanlı" kelimesi geçip de benim sevebileceğim tek şey yani. Öneririm.

Not: Bir gün belki Ali Cengiz ve Bıdık'ın hikayesini de öğreniriz umuduyla bekliyorum.

16 – Kabuslar ve Mektuplar – Müge İbrikçi BARAN

Bu kez yarı Türk yarı Amerikalı dedektifimiz Harry Wilder katılıyor aramıza. E lazım tabi. Eksik mi kalsın? İkinci Dünya Savaşı'ndan mustarip kahramanımız(!) bu kez İstanbul'daki eski sevgilisi İnci Koray'ın şüpheli intiharını araştırmak için teee Los Angeles'lardan kalkıp nadide şehrimiz İstanbul'a gelir. Yıllardır görmediği teyzesi, az önce bakkala gidip gelmiş gibi "Oğlum terliklerini giydin mi?" tadında karşılar kendisini. Sonra Bu İnci'nin kardeşi vardır bir tane; Leyla. Bu kızcağız da üstünüze afiyet benzer bir raharsızlık geçirmiş sonra "lobotomomi" olmuş, bir hain doktor aracılığıyla, sonuç olarak da orta yerlere çışını yapa yapa gezerek dedektifimize bu korkunç sırları çözmekte yardım eder hale gelmiştir. Ne diyem, nerelere gidem? Bu nadide eseri Kristal Kelepçe'de aday olması nedeniyle okumuş oldum. Darısı sizin başınıza desem mi bilemedim.

17 – Öteki – Barış TOPRAK

Kristal Kelepçe adaylarından sondan 2 kitap önceki kitap. Yazar bu kitabı ne düşünerek "Polisiye" roman yarışmasına aday diye göndermiş merak ettim doğrusu. Sanırım kendisinin hafıza kitinde bir sorun olmalı. Amacım hakaret değil asla. Kitap böyle bir polis vatandaşın hafıza kiti üzerinden ilerliyor da. Çok zorlamama rağmen 50. sayfaya kadar dayanabildim. Kristal Kelepçe pek çok değerli yazarlar kazandırdı polisiye edebiyatımıza. Ancak baştan beri söylüyorum bu yarışmanın aday kabul koşullarında bir tuhafılık var. Yazarın sadece "Bu kitap polisiyedir" demesi yeterli mi yani? Bu devirde değerli vaktimi ve de naktimi neden harcıyorum ben? Jüriye de yazık, biz polisiye okuruna da.

18 – Zerzevan'ın Gölgesinde – Yakuphan OKUT

İlk tespit: polisiye değil. Mitrahizm, Mithra inancı, ve biliyorsanız Ezoterizm soslu, bir gizem romanı. Başkomiserimiz Baron Zegna. Kadim iki tarikatın vurucu güçleriyle amansız bir savaş içindedir. Yok edilen tanıklar, muhbirler. Bir tarikatın tüm üyelerinin saldırıya uğraması ama hiçbirinin hayatını kaybetmemesi. Dünyanın en iyi hackeri Tuğra ve karanlık bir yönü olan kardeşi kadar yakın dostu Göktuğ. Entrikalar, planlar, kan, revan. Sonuç: Yok. Bence yarışmada olmaması gereken bir kitap. Neden? Polisiye değil. Birinin artık kurguda bir başkomiser ve polis ekibinin olması kitabı bir polisiye yapmaya yetmiyor. Bazı aday yazarlarda bu cesareti kutlamak lazım. Bu bir poliye roman yarışması. Bence yarışmaya aday kabulü için bu kadar şahıs beyanının olması yetmemeli. Kitabın devamı da varmış gelecek. Bahsetmek bile yordu. Thanks, but no thanks.

19 – Seksek – Elif Nur ARSLAN

Epey uzunca bir maraton sonunda Kristal Kelepçe adaylarının son kitabı Elif Nur Arslan'ın "Seksek"i de okundu bitti. Rütbesini bilemediğim, kendisinden hep 'Polis' diye bahseden Leyla'nın, devriye görevindeyken Beyoğlu'nun bir arka sokağında bıçaklanarak öldürülmüş ve bir gözü henüz yaşarken oyulmuş bir ceset bulmasıyla başlar her şey. En büyük şanssızlığı ise devriye arkadaşının Başkomiserin oğlu olmaktan başka bir özelliği olmayan Alper olmasıdır. Leyla'nın bulduğu ipuçlarını kendi bulmuş gibi başkomiser babasına aktaran Alper tembel ve dalgacı kişiliğiyle Leyla'yı her aşamada engellemeye çalışır. Ertesi gün bulunan bir başka ceset soruşturmanın seyrini değiştirir. Üstlerden gelen baskı ile soruşturmanın daha deneyimli bir başka ekibe verilmeye çalışılması, Leyla'nın asla kabul edemeyeceği bir durumdur. Ve yaşamındaki her türlü şeyi gözardı ederek sadece bu soruşturmayı sonlandırarak katili bulmaya adar kendini Leyla. Birkaç imla hatası dışında oldukça akıcı bir kurgu, gayet canlı karakterlerle bir araya gelince okumak da hızlı ve keyifli oluyor. Yarışmadaki iyi kurgulardan biri. Umarım hak ettiği yeri bulur. Öneririm.

Bir dahaki yarışmada görüşmek üzere! Umarım iyi bir rehber olmuştur okurlara. Sevgiler.

“Suç gelirlerinin aklanması yalnızca bir hukuk meselesi değil; ekonomik düzeni ve toplumsal yapıyı bozan çok ciddi bir tehdit.”

SUÇÜSTÜ olarak, suça dair farklı alanlarda üretim yapan; bizleri düşünmeye sevk eden isimlerle röportajlar yapmaya devam ediyoruz. Bu sayımızdaki konuklarımızdan biri de Prof. Dr. Murat Volkan Dülger. Sayın Dülger, pek çok farklı konuda çalışmalar ortaya koydu ve bunların sonuncusu, güncelliği nedeniyle de bizim radarımıza girdi: Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar! Biz de bu çalışmadan hareketle hocamızla oldukça geniş konulara değindiğimiz bir söyleşi gerçekleştirdik.

Alper Kaya: *Volkan Hocam merhabalar, öncelikle röportaj teklifimizi kabul edip SUÇÜSTÜ'ne vakit ayırdığınız için teşekkürler. Pek çok farklı akademik çalışmanız var ama biz bu röportajda sizin doktora tez konunuz da olan, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasına ilişkin suçlara dair sizinle görüşmek istiyoruz. Ancak ilk olarak, okurların diğer çalışmalarınız hakkında fikir sahibi olabilmesi için kısaca kendinizden bahsedebilir misiniz?*

Murat Volkan Dülger: Merhabalar Alper Bey, davetiniz için ben teşekkür ederim. Kısaca kendimden söz edecek olursam; akademik çalışmalarımı ceza hukuku, ceza muhakemesi hukuku, bilişim hukuku ve kişisel verilerin korunması hukuku alanlarında sürdürüyorum. Hâlen İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapıyor; lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde dersler veriyorum. Ayrıca akademik çalışmalarımın yanı sıra avukatlık faaliyetlerime de devam ediyorum.

Alper Kaya: *Ülkemizde suç gelirlerinin aklanması ile mücadelede ceza hukukunun yeterince caydırıcı bir araç olarak kullanılabildiğini düşünüyor musunuz?*

Murat Volkan Dülger: Açık konuşmak gerekirse, hayır. Bugün ceza hukukunun gerçekten caydırıcı bir araç olduğunu söylemek mümkün değil. Suç gelirlerinin aklanması suçu son yıllarda sıkça gündeme geldi. Bunun en önemli nedenlerinden biri de Türkiye'nin FATF tarafından “suç gelirleriyle yeterince mücadele etmeyen ülkeler” arasında gösterilerek gri listeye alınmış olması. Haziran 2024'te bu listeden çıktık ama bu durum esasen kâğıt üzerinde bir başarıdır. Çünkü yüzlerce soruşturma ve kovuşturma açılarak uluslararası kamuoyuna “Bakin biz bu suçla etkin şekilde mücadele ediyoruz” mesajı verilmek istendi.

Oysa asıl sorun burada ortaya çıkıyor: Sayısız dosya açmak veya peş peşe suç isnatlarında bulunmak, kendi başına etkin bir mücadele değildir. Bu sadece gösteriştir. Gerçek mücadele, dosyaların titizlikle yürütülmesi, suçun unsurlarının gerçekten oluşup oluşmadığının somut biçimde ortaya konulması ve nihayetinde yalnızca suç gerçekten işleyenlerin cezalandırılmasıyla mümkündür. Kısacası bugün elimizde olan şey ne yazık ki etkin bir mücadele değil; sadece mücadele ediliyormuş izlenimi yaratma çabasıdır.

Alper Kaya: *Modern suç teorisinin Türk Ceza Kanunu'na yansımalarıyla uygulamada sizce nasıl bir değişim gözlemlendi?*

Murat Volkan Dülger: Aslında benim bu konuyla ilk tanışmam doktora tez çalışmam sırasında oldu. Tam da o dönemde Türk Ceza Kanunu'nda köklü bir değişiklik yapıldı ve modern suç teorisi benimsendi. Ben de o sırada üzerinde çalıştığım “Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar” isimli doktora tezimi, modern suç teorisine göre kaleme aldım. Daha sonra bu tez kitaplaştı ve geçtiğimiz yıl güncellenmiş ikinci baskısı da çıktı. Tezin bunca yıl güncelliğini korumasının en önemli nedeni ise aklama suçunun modern suç teorisi kapsamında detaylı olarak ele alınmasıdır.

Modern suç teorisi, ceza hukukunda yıllardır tartışılan pek çok soruna tutarlı ve mantıklı çözümler sundu. Bugün hâlâ en gelişmiş yaklaşım olduğunu söyleyebilirim.

TCK'da yalnızca mevcut suç tipleri modern suç teorisine göre yeniden düzenlenmedi; aynı zamanda uygulamada sorun çıkaran birçok düzenleme de bu bakış açısıyla giderildi. Örneğin aklama suçunu ele alalım: 4208 sayılı Kanun'da düzenlenen “kara para aklama” suçu, yasa yapma tekniği açısından sorunluymuştu. 5237 sayılı TCK'nın 282. maddesiyle bu suç artık bağımsız bir şekilde, modern suç teorisinin ilkelerine uygun olarak düzenlendi. Böylece eski kanundaki eksiklikler giderildi, kazuistik düzenlemelerin sakıncaları ortadan kaldırıldı.

Bir başka önemli nokta, TCK'nın suç teorisini tipiklik ve hukuka aykırılık üzerinden kurmuş olmasıdır. Kusurluluk artık suçun unsuru değil; fail hakkında yapılan bir değer yargısı, bir kınama ölçütüdür. Bu sayede, suçun oluştuğu durumlarda fail kusurlu olmasa bile güvenlik tedbirleri uygulanabilmekte, toplumun korunması mümkün olmaktadır. Bu yaklaşım, modern suç teorisinin en önemli katkılarından biridir.

Kısacası, 5237 sayılı TCK, klasik suç teorisinin dayandığı nedensel hareket teorisini terk etmiş; yerine finalist hareket teorisini ve onun çağdaş varyasyonlarını esas almıştır. Bu da yalnızca teorik bir değişim değil, aynı zamanda uygulamada daha tutarlı ve daha etkili bir ceza hukuku sistemine geçiştir.

Alper Kaya: Öncül suçun tanımı ve kapsamı, zaman içinde nasıl bir evrim geçirdi? Hukuk pratiğine bu dönüşüm nasıl yansdı?

Murat Volkan Dülger: Öncelikle öncül suçun ne olduğundan başlayalım. Bazı suç tiplerinin işlenebilmesi için öncesinde bir başka suçun gerçekleşmiş olması gerekir. Aklama suçunda da aynı durum söz konusu. Kara paranın oluşabilmesi için mutlaka ondan önce bir suç işlenmiş ve bu suçtan da bir gelir elde edilmiş olmalıdır. İşte bu ilk suç "öncül suç" diyoruz. Ayrıca Yargıtay kararlarına göre öncül suçun varlığının mahkeme tarafından tespit edilmiş olması gerekir.

4208 sayılı Kanun döneminde öncül suçlar tek tek sayma yöntemiyle belirlenmişti. Yani kanunda açıkça belirtilmeyen bir fiil, daha sonra suç geliri doğurmaya elverişli hale gelse bile öncül suç olarak kabul edilemiyordu. Bu kazuistik düzenleme çok eleştirildi. Çünkü suç geliri elde etmeyle hiç ilgisi olmayan bazı suçlar öncül suç olarak belirlenmişken tam aksine doğrudan ekonomik menfaat sağlamak için işlenen bazı suçlar öncül suç sayılmıyordu. Bu durum uygulamada ciddi sorunlar yarattı ve doktrinde de yoğun şekilde tartışıldı.

Daha sonra sistem değişti ve sayma yönteminden eşik sistemine geçildi. Bu değişimde hem öğretideki eleştiriler hem de FATF'in tavsiyeleri etkili oldu. Önceleri bir yıl, daha sonra altı ay hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren suçlar öncül suç olarak kabul edildi. Bu yöntem çok daha kapsayıcı ve pratik oldu.

Bugün baktığımızda yasa dışı uyuşturucu ticareti hâlâ en yaygın ve en büyük gelir sağlayan öncül suçtur. Ama artık ekonomik suçlar da öne çıkıyor. Uluslararası finans kuruluşlarında yaşanan yolsuzluklar, büyük ölçekli dolandırıcılıklar, medyada da sıkça karşımıza çıkan yeni öncül suç alanlarını oluşturuyor.

Kısacası, öncül suçun kapsamı başta çok dar ve sorunlu bir şekilde belirlenmişti. Zamanla bu yanlışlardan dönüldü, daha geniş ve işlevsel bir tanıma geçildi.

Alper Kaya: Uluslararası düzenlemeler ülkemizdeki mevzuatlar üzerinde nasıl etki gösteriyor? Özellikle FATF tavsiyelerinin nasıl karşılık bulduğunu yorumlayabilir misiniz?

Murat Volkan Dülger: Aslında biraz önce anlattıklarım bu sorunun da cevabını kapsıyor. FATF tavsiyeleri doğrultusunda öncül suçlarda eşik değerin bir yıldan altı aya indirilmesi ya da gri listeye alındığımız dönemde çok sayıda soruşturma ve kovuşturma açılması gibi gelişmeler, bu tavsiyelere uyma yönünde adımlar atıldığını gösteriyor.

Fakat şunu da açıkça söylemek lazım: Türkiye'de bu süreç çoğu zaman sadece "FATF'a uyum sağlıyoruz" izlenimi vermek için yürütülüyor. Tavsiyelere uyuluyor gibi görünse de gerçek anlamda suçla etkin mücadele için aynı derecede güçlü bir irade ve çaba ortaya konulduğunu söylemek zor.

Alper Kaya: Yargı uygulamasında aklama suçunun ispatı konusunda sizce en çok karşılaşılan zorluklar neler?

Murat Volkan Dülger: En temel sorun şu: Yürürlükte bulunan mevzuata göre aklama suçuna ilişkin muhakemenin konusunu oluşturan gelirin 282. maddeye göre altı ay ve daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan elde edildiğinin ispatının, iddia makamı ve mahkeme tarafından yapılması gerekir. Mevcut düzenlemeye göre sanığın bir anda yaşam biçimi, işi ve geliriyle orantılı olmayan bir malvarlığına sahip olması, hesaplarında bir anda büyük değişiklikler olması vs. bu sonucu değiştirmez. Zira sanığın bu gelirleri nereden elde ettiğini açıklayamaması halinde dahi bunların bir suçtan elde edildiğinin kabul edilmesine ilişkin bir karine bulunmadığı için iddia ve yargılama makamının bu durumu ispat edememesi halinde sanık hakkında CMK'nın 223. maddesinin 2. fıkrasının (e) bendi gereğince beraat kararı verilmesi gerekir. İşte burada büyük bir boşluk ortaya çıkıyor.

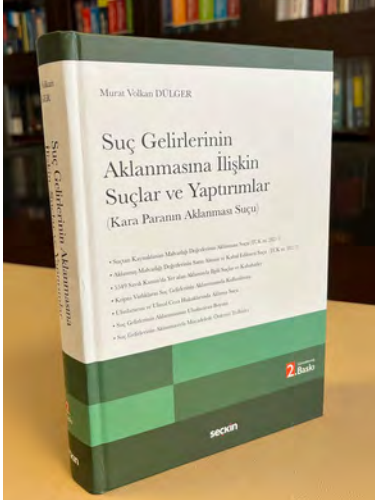
Biz, ispat yükünün tersine çevrilmesine ilişkin eleştirilere katılmakla birlikte; aklama suçunun yapısı gereği, failin "Bu gelirin suçtan kaynaklandığını bilmesi gerekirdi" şeklinde bir kabulün kanunda yer alması gerektiğini düşünüyoruz. Ve bu kabulün aksini ispat yükünün failde olması gerektiğini savunuyoruz. Aksi halde bu suçun ispatı neredeyse imkânsız hale geliyor.

Nitekim uygulamaya baktığımızda da tablo bunu doğruluyor. MASAK'ın raporları savcılıklara iletiliyor, savcılıklar soruşturma açıyor ama sonuçta açılan davaların ve verilen mahkûmiyet kararlarının sayısı çok düşük. Çoğu dosyada gelirlerin suçtan elde edildiği ispatlanamadığı için beraat kararı çıkıyor. Bazen göz göre göre aklama işlemi yapıldığı halde ispat yükü nedeniyle sonuç alınamıyor. Bu da hem adalet duygusunu zedeliyor hem de aklama suçu ile mücadeleyi etkisiz hale getiriyor.

Dolayısıyla kanaatimizce, bu suçla sınırlı olmak üzere ispat yükünün yer değiştirmesi gerekiyor. Aksi halde ne suçlular cezalandırılabilir ne de suç gelirleriyle etkin bir mücadele sağlanabilir.

Alper Kaya: Aklanmış gelirleri satın alma ve bulundurma diye bir suç var. Sizce bu suç doğrudan aklama suçu kadar tehlikeli mi? Neden?

Murat Volkan Dülger: Bu suç tipi her ne kadar normatif açıdan aklama suçundan bağımsız bir suç tipi olsa da organik açıdan aklama suçuna pek çok açıdan bağlıdır. Bu nedenle doğrudan aklama suçunun yarattığı tehlike ile benzer bir risk alanı oluşturduğunu söylemek mümkün.

Alper Kaya: Ahlaki, ekonomik, sosyolojik ve hukuki tanımlarının farklılaştığı kara para mevzuunda kamuoyu farkındalığının ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?

Murat Volkan Dülger: Bu konu aslında Türkiye’de sürekli gündemde olan bir mesele. Televizyonlarda, sosyal medyada sık sık “kara para” ifadesini duyuyoruz. Ancak işin doğrusu, bunun ne anlama geldiği konusunda kamuoyunda gerçek bir bilinç yok. Hangi hareketlerin kara para aklama suçunu oluşturduğu, bu suçun hangi aşamalardan geçtiği ya da neden bu kadar tehlikeli olduğu geniş kesimler tarafından bilinmiyor. Dolayısıyla halkın bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Alper Kaya: Gelecekte dijital paralar ve blockchain gibi teknolojiler kara para aklama yöntemleri üzerinde ne kadar etki sahibi olacak? Hukuk sistemi bu etkiye hazır mı?

Murat Volkan Dülger: Kripto varlıkların kara para aklamada kullanılması artık sadece bir ihtimal değil, günümüzün bir gerçeği. Her geçen gün bu konunun daha fazla gündeme geldiğini görüyoruz. Hem akademik yazında hem de ulusal ve uluslararası kurumların raporlarında bu meseleye geniş yer ayrılıyor.

Ülkemizde son yıllarda suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin yürütülen soruşturmalarda kripto varlıkların çok önemli bir rol oynadığını gözlemliyoruz. Hatta çoğu zaman sadece aklama değil; kumar oynanması için yer sağlama, kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde ele geçirilmesi ya da örgüt suçları gibi başka suçlarla birlikte karşımıza çıkıyor. Büyük çaplı operasyonlarda yüzlerce kişi gözaltına alınıyor, bir kısmı tutuklanıyor ve uzun süre tutuklu kalabiliyor.

Uluslararası alanda da benzer bir durum var. FATF gibi kuruluşların raporlarına baktığımızda, kripto varlıkların aklama ve terörizmin finansmanında kullanıldığına dair ciddi kaygılar dile getiriliyor. Dolayısıyla kripto varlıkların devletler ve kolluk kuvvetleri için giderek artan bir endişe kaynağı haline geldiğini söylemek mümkün.

Hukuk sisteminin buna hazır olup olmadığına geldiğimizde ise açıkçası şu an için tam anlamıyla hazır olduğunu söylemek zor. Teknolojinin bu kadar hızlı geliştiği bir ortamda mevzuat ve uygulamanın aynı hızda uyum sağlaması kolay değil. Ama şunu da eklemeliyim: Bu alanı görmezden gelmek ya da ertelemek büyük bir hata olur. Çünkü kripto varlıkların rolü her geçen gün daha da büyüyor.

Alper Kaya: Son olarak, sizin eklemek istediğiniz bir şeyler var mıdır hocam?

Murat Volkan Dülger: Son olarak şunu söylemek isterim: Suç gelirlerinin aklanması yalnızca bir hukuk meselesi değildir; ekonomik düzeni ve toplumsal yapıyı bozan çok ciddi bir tehdittir. Bu nedenle konunun hem hukuk dünyasında hem de kamuoyunda ciddiyetle ele alınması şart.

Bu konuyu gündeme taşıdığınız ve bana görüşlerimi paylaşma fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Belediye otobüsü sarsılarak durdu. Gözlerini usulca araladı Pamir. Gömüldüğü koltukta uykunun kollarına teslim olmuş bedenini dikleştirip, camdan dışarıya baktı. Yine tam zamanında uyanmıştı. Aferin lan sana Süpürgeci Pamir dedi kendi kendine. Gülümsedi. Üç yıldır her Allah'ın günü gidip geldiği bu yol artık ruhuna işlemişti sanki. Böyle iş dönüşü yorgunluktan sızdığı zamanlarda bile, ineceği durağa gelmeden pat diye açılıveriyordu gözleri. Övünüyordu bu dakikliği ile Pamir. Sabahları da aynıydı. Yıllardır hazır kıta asker gibiydi. İnsan bir kere geç kalmaz mıydı işine? Kalmamıştı. Hep tam zamanında almıştı eline süpürgesini... Hep tam zamanında kuşanmıştı iş urbasını... Oysa iş arkadaşlarından her gün mutlaka geç kalanlar olur, Çavuş Halim'in gazabına uğrarlardı. Hoş, o da uğrardı ya Halim'in gazabına. Ne yapar ne eder, bir punduna getirip lafını çakmaktan geri durmazdı ona Halim... Zaten en kirli yerlere, meydanlara, sokaklara da hep onu gönderirdi. En yakın dostu Önder söylenir dururdu bütün gün. Elinde süpürgeyle küfrede küfrede akşamı ederdi. Önder'in neden söylenip durduğuna bir anlam veremezdi Pamir. Sonuçta iş işti. Ne olmuştu yani en kirli yerlere onları gönderiyorlarsa? Üç beş fazla süpürge sallamaktan belleri kopmazdı ya...

Bir gün," Neden en pis yerlere bizi veriyor bu Halim kerestesi?" diye sormuştu Önder...

Bilmiyordu Pamir. Hiç yormamıştı kafasını bu işlere.

"Sen nerelisin?" diye sordu Önder.

"Tunceli," dedi Pamir.

"Ben nereliyim?"

Gülümsedi Pamir; sürekli memleketinden bahsedirdi çünkü Önder.

"Çorum."

Süpürgesinin ucuyla onlardan beş altı adım uzakta çalışan Ali ve Metin'i gösterdi Önder.

"Onlar nereli peki?"

"Tokat," dedi Pamir gülümseyerek.

"Peki, son soru," dedi Önder. "Çavuş Halim nereli?"

Kolay soruydu bu Pamir için. Halim'in nereli olduğunu bilmeyen yoktu ki?

"Konya," dedi.

Önder yanına geldi, yavaşça elini omzuna koydu Pamir'in...

"Anladın mı şimdi, neden en pis yerlere bizim verildiğimizi?"

Aslında anlamamıştı Pamir. Hâlâ o kadar yabancıydı ki bu şehre. Ne insanını anlamıştı, ne havasını, ne suyunu. Bilmediği diyarlarda kanat çırpın ürkek bir kuştan farksızdı. Askerliğini yaptıktan sonra gelmişti bu şehre. Yirmi beş yıl yaşadığı köyden çıkmış, İstanbul'un yolunu tutmuştu. Şansı da yaver gitmiş belediyenin temizlik ekibinde işe girmişti. Hoş kadrolu falan değildi işi. Ama dert etmiyordu bunu Pamir. Annesine her ay para gönderebilin, karnı doysun, bodrum kattaki evinin kirasını verebilin ona yetiyordu. Çoğu zaman kombi bile yakmıyordu para biriktirmek için. Ekmek arası öğünlerle geçiştiriyordu akşam yemeklerini. Annesi her konuşmalarında, Urfa'da çalışan ağabeyi Merdan'ın ona daha çok para gönderdiğinden bahsedip duruyordu. Canını yakıyordu bu Pamir'in... Maaşından harcadığı her kuruştan vicdan azabı duyuyor, yediği içtiği ne varsa boğazına diziliyordu. Merdan'ı hep daha çok severdi annesi zaten. Biliyordu bunu Pamir. Uyanık çocuktu Merdan... Yırtıktı. Tuttuğunu koparırdı. Annesi çocukken onlara koca bir sahan tarhana çorbası yapar ortaya koyardı. Daha o iki kaşık almadan yarısını bitirirdi Merdan... Hep içinde ukde kalmıştı bu Pamir'in. Yarı aç yarı tok kalkardı hep sofralardan... Kırk yılın sırtı evde et pişer, annesi en kemiksiz yerini Merdan'ın önüne koyardı. Kemikler de ona kalırdı. Üç yıl önce ilk maaşını alınca hemen kasaba koşmuş, iki kilo kemiksiz et almıştı Pamir. Etleri koca bir tencereye koyup bir güzel haşlamıştı. Sanki her an Merdan önünden çekiverecekmiş gibi bir hisle, eliyle avucuyla hızlıca yiyip bitirmişti hepsini...

"Anladın mı?" diye sordu tekrar Önder...

"Biraz," dedi Pamir.

Derin bir soluk alıp dişlerini sıktı Önder...

"Yahu Pamir, bazen hayret ediyorum sana ha. Sen yirmi beş yaşına nasıl geldin ya birader? Ha nasıl geldin? Çok safsın. Vallahi çok safsın."

Saftı. Evet, çok saftı. Bunu o kadar çok söylemişlerdi ki ona. Alışmıştı artık Pamir. Annesi de komşu kadınlara aynısını söylemişti. "Küçük oğlan safça biraz işte. Rahmetli babasına çekmiş. O da pek saftı." Merdan da devamlı kafasına kakardı onun saflığını. "Alıksın oğlum sen," derdi ona. "Alığın tekisin işte."

Otobüs ineceği durağa gelince, daldığı düşüncelerinden sıyrıldı Pamir. Ayağa kalkınca, daha yorgun hissetti kendini. Uykusu da vardı. Eve kadar yürüyeceği yol gözünde büyüdü. Gülümsedi yine. Eve gidince vurup kafayı yatarsın, mızımızlanma Süpürgesi Pamir dedi kendi kendine.

Otobüsün basamaklarından yavaşça aşağıya indi. Durağın önünde durup, İstanbul'un kirli havasını içine çekti. Sonra montunun fermuarını çekip içine gömüldü. Ellerine cebine salıp, asfalt boyunca yürümeye başladı. Evine giden en kestirme yol buydu. Üç dakika kadar yürüdükten sonra yolun sağındaki arsaya geçiyor, oradan devam ediyordu. Hava güzelken iyiydi ama yağmur olduğu zamanlar bileklerine kadar çamura batıyordu.

Bariyerlerden tek hamlede atlayıp arsaya geçti. Tam o anda yolun kenarındaki yağmur kanalının içinde bir şey takıldı gözüne. Büyükçe bir çanta. Tepetaklak vaziyette kanalın içinde öylece duruyordu. Önce tereddüt etti Pamir. Bir süre meraklı gözlerle baktı çantaya. Sonra merakı baskın çıktı, yavaşça kanalın içine girdi. Çantayı kulpundan tutup yukarı kaldırdı. Fiyakalı bir çantaydı. Asker yeşili derinin üstünde enine siyah çizgiler olan fiyakalı bir çanta...

Sağına soluna bakındı, kimseyi göremedi Pamir. Usulca çantanın fermuarını açtı. O da ne? Öbek öbek Amerikan doları... Telaşlandı. Tedirgin oldu. Yere fırlattı çantayı... Kalbi gümbür gümbür çarpmaya başladı. Şaşkın şaşkın baktı çantaya... Sonra etrafını iyice kolaçan ettikten sonra, tekrar eline aldı çantayı. Parmaklarını kulpuna geçirdi ve arsa boyunca yürümeye başladı.

"Ne yapıyorum ben?" dedi iki dakika kadar yürüdükten sonra. Durdu. Geri dönmeyi düşündü. Geri dönmeyi ve çantayı tekrar eski yerine bırakmayı. Ama bir yanı dönmek istese de, diğer yanı çantayı bırakmak istemiyordu. Bekledi. Ne kadar para vardı acaba çantanın içinde? Hem o almasıydı başkası alacaktı. Kim bilir nereden düşmüştü bu para? Kimi bulup kime verecekti ki? Sarı Çizmeli Mehmet Ağa. Ara ki bulasın.

Bırakmadı çantayı Pamir. Evine kadar hiç olmadığı kadar gergin bir şekilde yürüdü. Huzursuzdu. Bir iki defa geri dönmeyi düşündü yine. Hatta çantayı arsaya atıp, koşarak kaçmayı...

Ama hiçbirini yapmadı Pamir. Devam etti yoluna.

Bodrum kattaki dairesinden içeriye girdiğinde ter içindeydi. Kalbi hâlâ deli gibi çarpıyordu. Kapıyı arkasından hızlıca kapatıp, kilidi üç defa çevirdi. Sadece gelen geçen insanların ayaklarını görebildiği ufak pencerenin perdesini bir çırpıda çekip kapattı. Çantayı yerdeki kırçılı gri kilimin üstüne bıraktı. Eskiciden aldığı rengi soluk iki çekyattan birisine geçip oturdu. Kollarını önünde birleştirip, arkasına yaslandı. Kafası karmakarışıktı. Ne yapacaktı? Çantayı eve getirmekle doğru mu yapmıştı?

Derin bir oh çekti. Pişman oldu birden. Zihninin içinde dönen sorular onu rahat bırakmıyordu.

Ya ihtiyacı olan birisinin parasıysa? Ya hasta bir insanın tedavi parasıysa? Ya bir garibin yıllardır dışından tırnağından artırdığı ve başını sokacak bir ev almak için kıyıya köşeye koyduğu bir paraysa?

Annesinin sözleri yankılandı kulağında.

"Eline beline diline hâkim ol. Yoksa düşkün olursun. Beline hâkim ol. Zina yapma. Diline hâkim ol. Yalan söyleme. Eline hâkim ol. Hırsızlık yapma."

"Lanet olsun," diye homurdandı Pamir. "Düşkün mü oldum şimdi?"

Yavaşça ayağa kalktı. Ellerine cebine sokup odanın içinde volta atmaya başladı. Dakikalar geçtikçe içindeki sıkıntı katmerlendi. İçi içine sığmaz oldu. Yerdeki çanta sanki her an patlamaya hazır bomba gibi görünmeye başladı gözüne.

"Neyse ulan Süpürgesi Pamir," diye mırıldandı, acı acı gülerken. "Hayatında dolar gördüğün mü var oğlum? Bu vesile ile bir kerecik de olsa dokunmuş oldun işte..."

Sonra gülümsemesi dudaklarında yavaş yavaş soldu.

"Bir an önce kurtulmalıyım bu çantadan," dedi kendi kendine. "Belki de sahibi gelip aradı bulamadı. Lanet olsun." Çantayı hisimla eline aldı. Kapıyı hızlıca açıp dışarı fırladı. Koşar adım çantayı bulduğu yere doğru yürümeye başladı. Fişek gibi yürüyordu. Bir ara nefessiz kaldı. Soluklandı biraz. Sonra aynı hızla devam etti yoluna.

Nefes nefese asfaltın kenarına ulaştı. Tay gibi soluyordu. Etrafına bakındı. Çantayı tam olarak nerede bulunduğunu çıkarmaya çalıştı. Yok, böyle olmayacaktı. En iyisi asfalt boyu yürümekti.

Demir bariyerleri tek hamlede atlayarak yola çıktı. Yol boyu yürümeye başladı. Neredeydi bu yer? Bir türlü karar veremiyordu. Sanki yağmur kanalındaki her nokta aynı gibi görünüyordu gözüne.

"Hişt birader ne ayak?"

Kafasını çevirdi. Gördü onları. Dört kişiydiler. Ona sesleniyorlardı. Dört bitirim tip... Belalı tipler. Oldum olası uzak durduğu tipler... Ne yapacağını şaşırdı Pamir. Korktu. Eli ayağı birbirine dolandı birden.

"Sana diyoruz lan dallama? Duymuyor musun?"

Sağına baktı, soluna baktı; bir çıkış yolu aradı Pamir. Sonra can havliyle asfalta attı kendini. Dört adım koştu. Sert bir çarpma sesiyle savruldu havaya. Cılız bedeni yağmur kanalına boş bir çuval gibi düştü. Elindeki çanta çarpmasının etkisiyle havaya uçmuş, bir kamyonetin kasasına düşmüştü. Göremedi Pamir... Yavaş yavaş vücuduna çöken uyuşuklukla, bir karanlığın içine doğru çekiliyordu o anda. Merdan'ı görüyordu karşısında. Ağabeyini görüyordu. Önünde kocaman bir tabak vardı Merdan'ın... Kocaman etleri iki eline almış sırtarak yiyordu Merdan...

Elini karanlığa doğru uzattı Pamir...

"Bana ver," dedi. "Kemiksiz etleri bana ver..."

Tam parmakları tabaktaki etlerden birisini tutmak üzereyken, her şey bir anda yok olup gitti. Eli bir yaprak gibi yanı başına düştü Pamir'in...

Ertesi sabah belediyenin temizlik işçileri süpürgeleriyle önceki günün kirini, çöpünü sokaklardan temizlerken, erkenci üç kişi kahvede oturmuş çaylarını yudumluyordu. Televizyonda günün ilk haberleri dönmeye başlamıştı.

“Dün gece çevre yolunda bir kamyonetten yola saçılan dolarlar yüzünden facianın eşğinden dönüldü. Havaya uçuşan dolarları kapmak isteyen vatandaşlar, araçlarını yol ortasında durdurunca trafik felç oldu. Kısa süre sonra vatandaşların hevesi kursağında kaldı. Çünkü canlarını tehlikeye atarak topladıkları dolarlar, dijital bir platformda yayınlanacak bir dizi için bastırılmış sahte paralardı. Yapımcı şirket, paraların film setine malzeme taşıyan bir araçtan düştüğü bilgisini verdi. Polis olayla ilgili soruşturma başlatırken, sahte paraların kamyonetin kasasına nasıl ulaştığı ise gizemini koruyor. Emniyet yetkilileri kamyonetin plakasını tespit ettiklerini ve en kısa zamanda yakalanacağını ifade ettiler.

Bir diğer habere geçiyoruz.

Dün gece çevre yolunda kimliği henüz tespit edilemeyen bir erkek cesedi bulundu. Polis, yirmi beş otuz yaşlarında olduğu tahmin edilen şahsa, bir aracın çarpıp kaçmış olabileceği ihtimali üstünde duruyor.

Şimdi magazin haberlerine geçiyoruz.

Sonbahar olmasına rağmen Bodrum’dan renkli görüntüler gelmeye devam ediyor sayın izleyiciler... Şimdi içinizi ısıtacak o görüntülerle baş başa bırakıyoruz sizi.”

Polisiye sinema, yalnızca suçun, suçlunun ya da adaletin peşindeki kahramanın hikayesini anlatmaz. Aynı zamanda toplumun gölgelerini, insan ruhunun en karanlık köşelerini, kaderin kaçınılmaz ağırlığını da resmeder. Fransız sineması söz konusu olduğunda ise bu gölge daha da yoğun, daha da varoluşçu bir hale gelir. Hollywood'un hızlı ritimlerle, kahraman odaklı anlatılarla şekillendirdiği suç filmleri, Fransa'da daha soğukkanlı, daha minimal ve çoğu zaman daha melankolik bir biçime bürünür. "Polar" olarak adlandırılan Fransız polisiye geleneği, Amerikan kara filminin sisli atmosferini Avrupa'nın varoluşçu damarıyla harmanlar. Jean-Pierre Melville, Jules Dassin, Henri-Georges Clouzot gibi ustalar bu türün temel taşlarını döşemiş, ardından Audiard, Tavernier, Kassovitz ve Marchal gibi isimler 20. ve 21. yüzyılda bu geleneği güncel toplumsal meselelerle beslemiştir.

Buradan hareketle, Fransız polisiyesinin hem klasiklerini hem de modern ustalık örneklerini kapsayan on filmlik bir seçki hazırlamak istedim. Bu liste yalnızca en iyi suç hikâyelerini değil, aynı zamanda Fransız sinemasının nasıl olup da suçu bir varoluş problemi dönüştürdüğünü gösteriyor.

Le Samouraï (1967) – Jean-Pierre Melville

Alain Delon'un canlandırdığı Jef Costello, sinema tarihinin en soğukkanlı, en yalnız tetikçilerinden biridir. Melville, film boyunca diyalogu minimuma indirir; karakterin dünyası sessizlikle, gölgelerle ve neredeyse matematiksel bir disiplinle örülür. Costello'nun dakiklikle kurduğu rutin, onun bir "samuray" titizliğinde yaşadığını düşündürür. Ama bu rutin, kaçınılmaz sona doğru yol alan bir kader çemberidir. **Le Samouraï**, yalnızca bir tetikçi hikâyesi değildir; aynı zamanda insanın kendisini dünyadan nasıl yalıtığının, yaşamın yalnızlığının ve kaçınılmaz çöküşün bir alegorisidir. Filmdeki pastel renkler, Paris'in gri gökyüzü ve Alain Delon'un donuk bakışları, Fransız polisiyesinin şiirsel yanını açığa çıkarır.

Rififi (1955) – Jules Dassin

Hollywood'da kara listeye alınan Jules Dassin'in Fransa'da çektiği **Rififi**, polisiye sinema tarihinin en ikonik filmlerinden biridir. Film, orta yaşlı gangster Tony ve ekibinin Paris'te gerçekleştirdiği mükemmel planlanmış soygun etrafında döner. Ancak plan ne kadar kusursuz olursa olsun, insan zaafı ve ihanetler çöküşü beraberinde getirir. Filmin en unutulmaz bölümü, yarım saat süren ve tamamen sessizlik içinde geçen soygun sahnesidir. Seyirci, çekiç darbelerinin, nefeslerin ve saat tik taklarının gerilimini damarlarında hisseder. **Rififi**, suçun yalnızca teknik bir mesele olmadığını, aynı zamanda insani zayıflıkların her zaman planların önüne geçeceğini gösterir.

Le Cercle Rouge (1970) Jean-Pierre Melville

Melville'in diğer bir başyapıtı **Le Cercle Rouge**, kaderin kaçınılmaz çemberinde buluşan üç karakterin hikâyesidir: hapisten yeni kaçan Vogel, eski gangster Corey ve deneyimli polis şefi Mattei. Film, onların yollarının nasıl kesiştiğini ve sonunda kaçınılmaz şekilde aynı çemberin içinde buluştuklarını anlatır. Melville'in minimalist anlatımı burada doruğa çıkar. Uzun bakışmalar, gecenin karanlığında kaybolan silüetler, neredeyse matematiksel bir kesinlikle işleyen suç planları... Ancak filmin asıl büyüğü, hiçbir karakterin kurtuluşa erememesinde yatar. "Kırmızı çember" hayatın ta kendisidir; kimse ondan çıkamaz.

Les Diaboliques (1955) Henri-Georges Clouzot

Clouzot'nun gerilim klasiği **Les Diaboliques**, Hitchcock'un "Psycho"suna bile ilham verdiği söylenen bir film. Hikâye, bir yatılı okulda geçer, okul müdürünün eşi ve metresi, zalim adamı öldürmek için iş birliği yapar. Cinayet işlenir, ceset kaybolur ve gerilim giderek artar. Film, yalnızca polisiye merakını değil, aynı zamanda insani psikolojinin kırılganlığını da merkezine alır. Finaldeki büyük sürpriz, izleyiciyi koltuğa çiviler. Clouzot, suçu yalnızca toplumsal bir vaka değil, aynı zamanda ruhsal bir travma olarak da işler.

Un prophète (2009) – Jacques Audiard

Audiard'ın Oscar adaylığı getiren bu filmi, çağdaş Fransız polisiyesinin zirvesi kabul edilir. Genç Arap kökenli Malik, hapisaneye düştüğünde saf, yönsüz bir gençtir. Ancak zamanla Korsikalı mahkûmlar ve farklı suç ağları arasında yükselir, zekâsını ve hayatta kalma içgüdüsünü kullanarak kendi imparatorluğunu kurar. **Un prophète**, hem bireysel bir yükseliş hikâyesi hem de Fransa'nın çok kültürlü yapısının, göçmen sorunlarının ve toplumsal ayrımcılığın keskin bir eleştirisidir. Audiard, klasik polisiye kalıplarını güncel politik bağlamla birleştirerek türü yeni bir seviyeye taşır. Karakter gelişimi açısından The Godfather filmindeki Michael Corleone'nin izinden gider.

L.627 (1992) – Bertrand Tavernier

Hollywood'un kahramanlaştırmacı polis anlatılarından çok uzak bir film. Tavernier, uyuşturucu ile mücadele eden bir polis ekibinin gündelik yaşamını, başarısızlıklarını ve çaresizliklerini belge niteliğinde bir gerçekçilikle yansıtır. Burada kahramanlar yoktur; bürokrasi, yorgunluk, sürekli başarısızlık ve insanî zafiyetler vardır. **L.627**, suçla mücadelenin yalnızca silahlarla değil, aynı zamanda tükenmişlikle, bürokratik duvarlarla ve kişisel hayal kırıklıklarıyla verildiğini gösterir. Bu yönüyle belki de Fransız polisiyesinin en gerçekçi yüzüdür.

La Haine (1995) – Mathieu Kassovitz

La Haine, klasik anlamda bir "polis" filmi değildir ama polis şiddeti ve banliyödeki gençlerin öfkesi üzerinden polisiye gerilimle doğrudan ilişkilidir. Film, Paris banliyösünde üç gencin bir gününü anlatır. Bir gece süren ayaklanmaların ardından, polisle olan gerilimleri giderek artar. Kassovitz'in siyah-beyaz tercihleri, Fransa'nın etnik çatışmalarını ve sınıf uçurumlarını görsel bir sertlikle yansıtır. Film, finaldeki çarpıcı kapanışıyla Fransız polisiyesinin yalnızca estetik değil, aynı zamanda politik bir damar taşıdığını da kanıtlar.

Série Noire (1979) – Alain Corneau

Georges Perec'in uyarladığı kara roman havasındaki **Série Noire**, Fransız "polar"ın en karanlık örneklerinden biridir. Film, küçük suçların, yoksulluğun ve umutsuzluğun ortasında sıkışmış karakterlerin çıksızlığını anlatır. Başkarakter Franck Poupart, trajik bir şekilde kendi çöküşüne sürüklenir. Corneau, bu filmde Amerikan kara romanlarının umutsuzluğunu Fransız toplumunun arka sokaklarına ustaca taşır. İzleyiciye yalnızca bir suç hikâyesi değil, aynı zamanda varoluşsal bir karanlık armağan eder.

**L'armée des ombres (1969)
Jean-Pierre Melville**

Melville'in direniş üzerine kurduğu bu film, aslında bir "suç" ve "ihanet" anlatısıdır. Nazi işgali altındaki Fransa'da, direnişçilerin hayatı sürekli bir ihanet ve ölüm riskiyle örülüdür. Melville, karakterlerini kahramanlaştırmaz; aksine, sürekli bir şüphe, korku ve trajedi içinde gösterir. Film, klasik polisiye estetiğini casuslukla birleştirerek benzersiz bir deneyim sunar. Gölgeler, sessizlikler ve karakterlerin yüzlerindeki yorgun ifade, Melville'in "suç" temasını ulusal bir kaderle birleştirdiğini ortaya koyar.

**36 Quai des Orfèvres (2004)
Olivier Marchal**

Olivier Marchal, bizzat polislik yapmış bir yönetmen olarak, Paris Emniyet Müdürlüğü'nde geçen bu filmi sert bir gerçeklikle yazar ve çeker. İki polis memuru arasındaki dostluk, rekabet ve ihanet üzerine kurulu film, güç arzusunun nasıl bir çürüme getirdiğini gösterir. **36 Quai des Orfèvres**, Fransız polisiyesinin modern dönemine damgasını vurmuş bir yapımdır. Hem klasik noir atmosferini taşır, hem de 21. yüzyılın karanlık şehir panoramasını resmeder.

Melville'in soğuk minimalist sineması, Dassin'in kusursuz planları, Clouzot'un psikolojik dehşeti, Audiard'ın toplumsal portresi, Kassovitz'in politik öfkesi... Hepsi bir araya geldiğinde, Fransız polisiye sinemasının neden bu kadar özel olduğunu anlarız. Amerikan noir'ı Hollywood'un hızına, İngiliz suç filmleri zekya yaslanırken, Fransız polisiyesi varoluşçuluğa, melankoliye ve insanın içsel çelişkilerine odaklanır. Bu filmler, bir cinayeti çözmekten çok, insanın kendisiyle olan bitmek bilmez mücadelesini görünür kılar. belki de bu yüzden, Fransız polisiyesi seyircisine yalnızca gerilim değil, aynı zamanda bir tür varoluş aynası sunar.

Psikolojik bir rahatsızlık mı, yoksa bir kaçış yolu mu?

Buse Sevindik, Psikiyatrist Toygun Tok ile psikolojik rahatsızlıkların suça eğilimi ve bu rahatsızlıkların bir kaçış yolu olarak kullanılıp kullanılmadığı gibi konulara dair bir söyleşi gerçekleştirdi!

Keyifli okumalar dileriz!

Buse Sevindik: *Toygun Tok kimdir? Biraz kendinizden bahseder misiniz?*

Toygun Tok: 1983 doğumluyum, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldum. İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden psikiyatri uzmanlığımı aldım. 12 senedir devlet hastanesinde uzman psikiyatrist olarak görev almaktayım.

Buse Sevindik: *Psikolojik rahatsızlıklar ile suça eğilim arasındaki ilişki hakkında neler düşünüyorsunuz?*

Toygun Tok: Toplumda genel olarak bilinenin aksine ruhsal hastalıklardaki şiddet oranı ile genel toplumda görülen şiddet oranı arasında belirgin bir fark yoktur. Özellikle medyada haberlerin veriliş biçimi bu açıdan oldukça sorunludur. Ruhsal hastalığını manşete taşıyarak onu şiddet davranışıyla eşleştiren haberler yapmak, bu tanıya sahip olan kişiler ve aileler için epey üzücü durumlara yol açmaktadır. Kötülük ve akıl hastalığı farklı kavramlardır.

Hastalıklar tedavisi olan şifa bulabilen durumlarken, kötülük kavramı ahlaki, vicdani dinamiklerle ifade edilebilir.

Buse Sevindik: *Hangi psikolojik rahatsızlıkların suça daha eğilimli olduğunu düşünüyorsunuz?*

Toygun Tok: Özellikle antisosyal kişilik bozukluğunun ağır formlarında suça yatkınlık daha fazla olabilmektedir. Genellikle alkol/madde kullanım bozukluğu, geçmişte suç öyküsünün olması, tedavi arayışının olmaması, sosyal desteklerin yetersizliği riski arttırmaktadır.

Buse Sevindik: *Bazı suçlarda kişilerin psikolojik rahatsızlıkların arkasına saklandığını düşünüyor musunuz?*

Toygun Tok: Bazı durumlarda özellikle ciddi bir ruhsal hastalığı olmayan kişiler suç işledikten sonra sanki kendisinde bir akıl hastalığı varmış gibi davranmaya çalışıp ceza almayabileceklerini düşünüyorlar. Bunu planlayıp bazı belirtileri taklit ederek psikiyatrik muayene sırasında uygulamaya çalışıyorlar. Bu tabii alacakları cezayı değiştirmiyor, nihai raporları akıl hastalığı olmadığı, işlediği suçun farkında olduğu şeklinde düzenleniyor.

Buse Sevindik: *Özellikle çoklu kişilik bozukluğuna sahip vakaların savunmasında alter kişiliklere suçu attığını görüyoruz. Bu tip vakalarda alter kişiliklere suç atmak bir kaçış mı yoksa gerçekten müdahale edilmesi gereken bir ruhsal bozukluk mu?*

Toygun Tok: Dissosiyatif kimlik bozukluğu açıkçası benim klinik pratiğimde hiç görmediğim bir durum. Edebiyatta, sinemada örnekleri olsa da rutinde pek rastladığımız bir tanı değil aslında. Ülkemizde bazı uzmanlar bu tanı ile ilgili çalışmalar yapıyor. Bu tanıyı kesin almış olan kişilerin düzenli olarak uzun dönem psikoterapi almaları oldukça önemli.

Buse Sevindik: *Sizin seri katiller ve psikolojik rahatsızlıklar başta olmak üzere suç işlemiş kişiler hakkında oldukça fazla kitap, dizi, film izlediğinizi biliyorum. Bu türe meraklı olan okuyucularımız için önerebileceğimiz kitap, dizi, filmler nelerdir?*

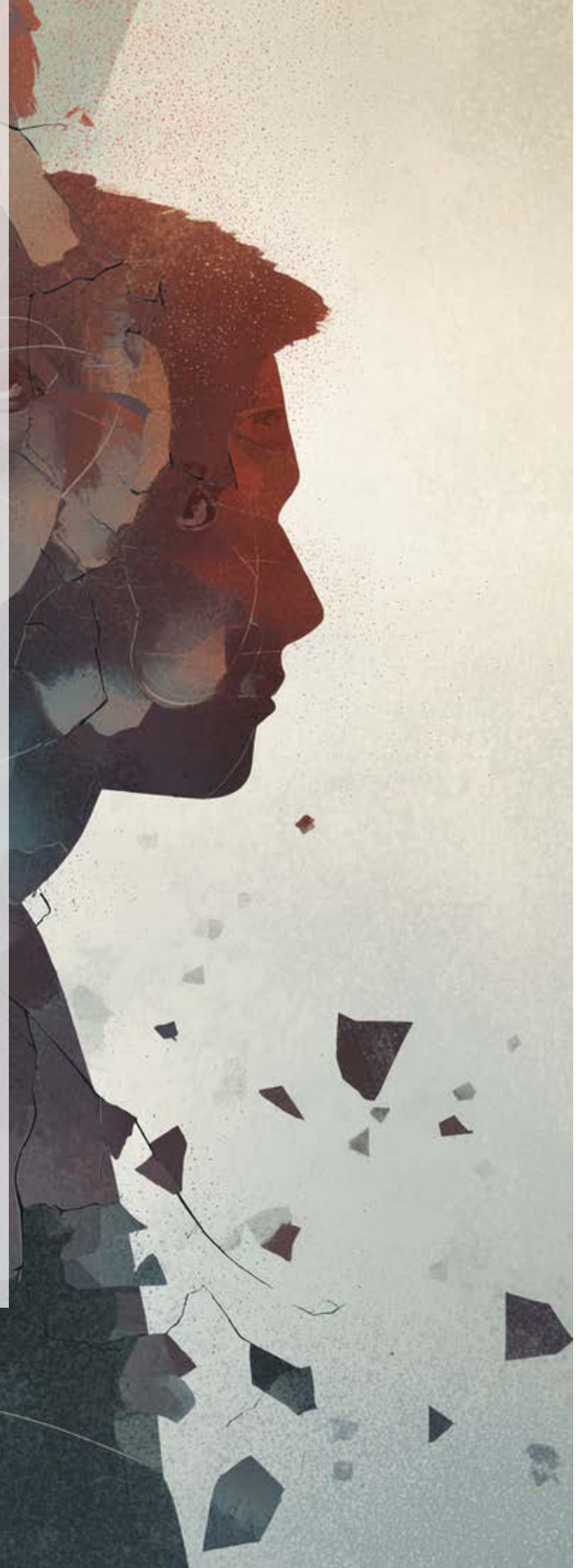
Toygun Tok: Scorsese'nin Shutter Island'ı ilk aklıma gelen örnek. Psikotik süreci oldukça iyi yansıtıyordu. Seri katillerin ruhsal dünyasının derinliklerini David Fincher'ın Mindhunter dizisi kadar güçlü anlatabilen başka bir yapım olmaz sanırım. Ayrıca Christian Bale'nin The Machinist filmi de yine psikolojik gerilim türünün hakkını veren birinci sınıf bir filmidir.

Buse Sevindik: *Seri katil psikolojisinde ilk cinayetten sonra yakalanmama durumunda bir haz alıp devamını getirme olgusu ile karşılaşıyoruz. Bunun nasıl bir ruhsal karşılığı ve hazzı olduğunu düşünüyorsunuz?*

Toygun Tok: İzlediğim seri katil belgesellerinde gördüğüm ortak özellik genelde çocukluk çağı travmalarına eşlik eden bebeklikten itibaren son derece sağlıklı bir aile ortamı. Bakımverenle (anneyle/babayla) sağlıklı bir ruhsal bağ kuramaması, sevgi, şefkat, ilgi görememesi, şiddet ortamında büyümesi, çocukluktan itibaren madde kullanımı, şiddete eğilim, hayvanlara zarar verici davranışlar, sosyal hayattan uzaklaşma, yalnızlık. Biyolojik, çevresel, genetik, sosyal faktörler bir noktada cinayetlere evriliyor. Haz almaya odaklı, dürtü doyumuna odaklı eylemler başlıyor.

Buse Sevindik: *Bize değerli zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz. SUÇÜSTÜ okuyucularına iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?*

Toygun Tok: Bana göre polisiye türü hem edebiyatta hem sinemada insan ruhunu anlamak için, onun karanlığını keşfetmek için ideal bir zemin. O yüzden bu türden vazgeçmemelerini ısrarla öneriyorum....

13 yıl sonra Bright Falls'a dönmek, eski sevgiliyle buluşmaya benziyor: Her şey tanıdık geliyor ama aynı zamanda bambaşka. Alan Wake 2, Remedy Entertainment'in en iddialı projesi olarak karşımızda duruyor. Peki bu uzun bekleyişin sonunda elimize geçen ürün, hayal ettiğimiz o mükemmel devam oyunu mu, yoksa bize "keşke hiç yapmasalardı" dedirten türden mi?

Karanlık Yerde Kaybolmuş Bir Yazar ve FBI Ajanı

Alan Wake 2, çarpıcı bir açılış sahnesiyle başlıyor. Çıplak bir figür olarak Cauldron Gölü'nden çıkıyorsunuz, sonra biri size "Hop, şimdi kalbin çıkarılıyor!" diyor. İlk 10 dakikada ne olduğunu anlayamazsanız endişelenmeyin, oyunun geri kalanında da tam olarak ne döndüğünü kavramak epey zor.

Bu sefer hikâyemiz iki kahraman arasında bölünmüş: Alan Wake hâlâ Karanlık Yer'de sıkışmış durumda, FBI Ajanı Saga Anderson ise gerçek dünyada gizemli cinayetleri araştırıyor. İki karakter arasında geçiş yapabilmemiz güzel bir özellik ama bazen "Şimdi hangisinin hikâyesini takip ediyordum ben?" sorusunu sormanıza neden olabiliyor.

Saga Anderson: Dedektiflik Yapmayan Dedektif

Saga Anderson'ın karakterizasyonu oldukça güçlü. Melanie Liburd'un performansı ikna edici ve FBI ajanı rolünü layıkıyla taşıyor. Ancak oyunun en büyük sorunlarından biri, Saga'nın "özel güçleri" sayesinde kanıtları mucizevi bir şekilde birleştirmesi. Mind Place'te oturup düşünürken birden "Aha! Katil şu olmalı!" demesi, dedektif oyunu seven bizler için biraz hayal kırıklığı yaratıyor. Sherlock Holmes'un tündengimsel yönteminden çok, telepatik güçlerle sorun çözme gibi hissettiriyor.

Klasik dedektif oyunlarında ipuçlarını biz toplardık, biz analiz ederdik. Burada ise Saga bizim yerimize düşünüyor ve "İşte böyle!" diyor. Bu, oyuncuyu hikâyenin dışında bırakan bir yaklaşım.

Alan Wake: Hâlâ Karanlık Yer'de, Hâlâ Şaşkın

Alan'ın Karanlık Yer'deki macerası görsel açıdan etkileyici olmakla birlikte, navigasyon açısından oldukça sıkıntılı. New York'un çarpıtılmış versiyonunda dolaşırken sürekli kayboluyorsunuz. Kapılar farklı yerlere açılıyor, harita işe yaramıyor... Alan'ın kafası karışık olabilir ama bizim de kafamızı karıştırmasına gerek yok.

Plot Board mekaniği ilginç bir fikir ve çevreyi değiştirme yeteneği yaratıcı. Ancak bu özellik yeterince kullanılmamış gibi hissettiriyor. Daha fazla puzzle ve daha karmaşık çevre manipülasyonu görmek isterdik.

Dövüş Sistemi: Hâlâ 2010'da Takılmış

Alan Wake 2'nin en büyük hayal kırıklıklarından biri, dövüş sisteminin hâlâ orijinal oyunun problemlerini taşıması. El fenerini açıp karanlığı yakıp sonra silahla vurma mekaniği hâlâ aynı. Control'daki acııcı dövüş sisteminden sonra bu geriye gidiş hissi yaratıyor.

Daha da kötüsü, oyun sürekli dövüşmekten kaçınmanızı teşvik ediyor. Mühimmat az, düşmanlar güçlü, kaçmak daha mantıklı. Bu da "harika bir dövüş sistemi yapmışız ama kullanmayın" mesajı veriyor. Tek başına akılda kalıcı bir dövüş bile yok - orijinal oyunun rock konseri sahnesini yeniden yaratma girişimi bile başarısız oluyor.

Teknik Açıdan: Next-Gen mi Dediniz?

RTX 4090 ile oynandığında **Alan Wake 2**, gerçekten de next-gen hissi veriyor. Işık oyunları, detaylar, atmosfer... Her şey mükemmel görünüyor. HDR konusunda bazı sorunlar var (bazı alanlar soluk görünüyor) ama genel olarak teknik açıdan etkileyici.

Konsol versiyonlarında durum biraz daha karışık. Performance mode seçebilirsiniz ama bu görsel kaliteden ödün vermeniz anlamına geliyor. DualSense özellikleri güzel kullanılmış - tetik direnci ve haptic feedback gerçekten atmosfere katkı sağlıyor.

Yazım ve Anlatım: Meta Hikâyeciliği Labirenti

Alan Wake 2'nin en büyük ironisi, bir yazar hakkındaki oyunun yazımının sorunlu olması. Çok katmanlı anlatım bazen çok karmaşık hale geliyor ve "çok kelime, az öz" durumu yaşanıyor. **13 Sentinels: Aegis Rim**'in yaptığı gibi çoklu anlatı iş görmüyor burada.

İki karakter arasında geçiş yapabilme özelliği, hikâyeyi daha da kopuk hale getiriyor. Hangi sırayla oynarsanız oynayın, bir şeyler eksik kalıyor gibi hissediyorsunuz.

Müzik: Oyunun En Parlak Yıldızı

Alan Wake 2'nin tartışmasız en güçlü yanı müzikleri. "Wide Awake", "Follow You into the Dark" ve "Herald of Darkness" gibi parçalar, bölüm sonlarında çalarak oyunu bir üst seviyeye taşıyor. Old Gods of Asgard'ın dönüşü de harika. Ses tasarımı genel olarak mükemmel. Silah sesleri, atmosferik efektler, karakterlerin seslendirmeleri... Her şey profesyonelce hazırlanmış. Özellikle dövüş sırasında silahların çıkardığı sesler göğsünüzde hissediliyor.

O Meşhur Sahne: Musical Madness

Reviewlarda sürekli bahsedilen o özel sahne gerçekten de unutulmaz. Yaratıcı Direktör Sam Lake'in neredeyse oyundan çıkarılacağını söylediği bu bölüm, oyunun en yaratıcı ve cesur anı. Spoiler vermeden söyleyebilirim ki, bu 20-30 dakikalık sekans tek başına oyunu oynamaya değer kılıyor.

Görsel: Bölüm Sonu Canavarı

Son Hesaplaşma: Başyapıt Eşiğinde Durmak

Alan Wake 2, başyapıt olma potansiyeli taşıyan ama bunu tam olarak başaramayan bir oyun. Teknik açıdan etkileyici, atmosfer yaratmada mükemmel, müzik konusunda harikulade. Ancak oynanış mekaniği, navigasyon sorunları ve senaryo problemleri oyunu geri çekiyor.

Remedy'nin yaratıcılığına ve cesur yaklaşımına saygı duymamak elde değil. Bu oyun kesinlikle benzersiz bir deneyim sunuyor ve unutulmayacak anlar yaratıyor. Ancak bir başyapıt için her parçanın mükemmel çalışması gerekiyor, burada ise bazı dışlılar sıkışmış durumda.

13 yıl bekleyen hayranlar için tatmin edici bir deneyim, ama "mükemmel devam oyunu" değil. Eğer atmosferik korku oyunları seviyorsanız ve Remedy'nin deli cesaretine saygı duyuyorsanız, kesinlikle oynamalısınız. Ancak mükemmel bir gameplay deneyimi beklemeyin.

Sonuçta **Alan Wake 2**, bizi Karanlık Yer'den çıkarmayı başarabiliyor mu? Kısmen evet. Ama yolculuk bazen bizim de kafamızı karıştırmayı başarıyor.

Görsel: Kinguin

Bundan tam 15 yıl önceydi. Üniversiteden arkadaşım Ankara'da bir dizinin çekileceğini, kendisinin de ilk bölümdeki figüranlar arasında olacağını söyledi ve kısa süre sonra da çekimleri yapıldı. Yüksek bir yerden düşen bir kadın varmış oynadığı sahnede. O esnada barda oturanlardan birini oynamış. Öğrendiğine göre kırmızı elbiseli bir kadınıymış yan binanın terasından düşen. Tam da onların masasının bulunduğu yere düşüyormuş. Ama tabii bu sahnede oynarken de, bana çekimleri anlatırken de dizinin bir efsaneye döneceğinden henüz haberi yoktu. Hiç birimizin haberi yoktu.

Diziyi merakla beklemeye koyulduk. Ardından fragmanları dönmeye başladı. Ankara vurgusuyla dikkat çekiyordu. Belki Ankaralı olduğum için daha fazla dikkatimi çekmişti benim. Ardından yayın günü geldi çattı ve hem arkadaşımın oynadığı sahneyi izlemek hem de merakımın etkisiyle oturdum televizyon başına ve jenerikte şöyle yazıyordu: "Behzat Ç. Bir Ankara Polisiyesi"

TV'deki bir çok dizinin aksine, o dönemde amatör olarak değerlendirilen DSLR fotoğraf makinalarıyla çekiliyordu dizi ve bu aslında daha doğal bir atmosfer yaratıyordu. Her şeyin belli sebeplerle belli yerlere yerleştirildiği, her repliğin senaryoda yazana bire bir uyumla oynandığı, kusursuz atmosferden çok farklıydı bu dizi. Dedim ya kullanılan kameralar bile dizi ve sinema çekimlerinde kullanmak için amatör kalıyordu. Ama bunu sakın negatif algılamayın. Sanki bir diziyi değil, hayatın içinden bir kesit izliyoruz hissi veriyordu bu, daha doğaldı bu derli toplu olmak zorunda hissetmeyi. Ve eminim bir çok insan da bu ruhtan etkilenecek dikkat kesildi Behzat Ç.'ye.

Aslında bir roman uyarlaması olan Behzat Ç. Erdal Beşikçioğlu sayesinde ete kemiğe bürünmüştü, İnanç Konukçu, Berkan Şal, Fatih Artman gibi isimler ise çok aşına olmadığımız yeni isimlerdi ve onlar da bu karakterlerin altından başarıyla kalkmışlardı.

Behzat Ç. adından da anlaşılacağı üzere bir Ankara Polisiyesi idi. Behzat adındaki cinayet şube başkomiseri, ekibiyle birlikte Ankara'da yaşanan olayları çözmeye çalışıyordu. Özel hayatında başarısız, sosyal hayatında başarısız, aile hayatında başarısız, ama mesleğinde başarılı bir adam. Hayata karşı işlenen suçlar uzmanı.

Günlük hayatta karşılaşılabılır "basit" cinayetlerin yanı sıra, Türkiye'nin siyasi ikliminde ses getirmiş cinayetleri de konu etti dizi. Bununla da takdir topladı zaman zaman. Ve sadece cinayetlere odaklanmadı, karakterlerin hayatlarına da dahil etti bizi. Muhabbet ettikleri anlara, tabiri caizse "boş yaptıkları" sahneler de dahil etti bizi ve bu onlarla daha sağlam bağlar kurmamıza, onları daha gerçek hissetmemizi sağladı. Özellikle ilk sezondaki inanılmaz finaliyle izleyiciyi ters köşe yapıp, dramatik yönünün ne kadar kuvvetli olduğunu da ispatlamıştı.

Tabii bu çok uzun süremedi. Çünkü Behzat Ç. tam anlamıyla tüm Türkiye'yi kasıp kavuran bir dizi olamamıştı. Olamazdı da. Dedğim gibi bu dizi bugüne kadar gördüklerimizden biraz farklıydı. Tabii ki bu farklı dünyayı sevenler kadar, bundan etkilenmeyenler de olacaktı. Bir yerden sonra diziyi daha fazla dahil olan politik konuların ve bu politik konularda da tıpkı Behzat Ç. gibi lafını sözünü sakınmayan duruşun bir karşılığı olacaktı elbette. Netekim öyle de oldu ve orta şeker reytingler diziyi daha fazla hayatta tutamadı, dizi 3. sezonu ile final yaparak sonlandı.

2019 yılında ise sürpriz bir geri dönüş duyuruldu. O dönem adı "blutv" olan, bugünün hbo max'i için geri dönüyordu Behzat Ç.

Fakat heyecanla beklense de, çok da mutlu edemedi izleyiciyi. Çünkü iyi bir sezon değildi. Yıllar sonra devam eden her dizideki gibi, "keşke bittiği yerde bıraksaydınız, daha iyi hatırlasaydık" tepkileri yükseldi izleyiciden. Ama ekip yılmadı. Yeniden çalışmaya başladı ve bu kez yine bir kitap uyarlaması olarak, "Çekiç ve Gül" üzerine yoğunlaşacak şekilde devam edeceğini duyurdu dizinin.

Çekiç ve Gül, daha “eli yüzü düzgün” bir şekilde başladı. Dizinin sevenlerine blutv'deki ilk sezonu unutturmuştu. Hatta dizideki karakterlere bile unutturmuştu. O sezondaki hikâye hiç yaşanmamış gibi ilerliyordu çünkü olaylar...

Ama bir eksik vardı. Yazının başında anlattıklarımı hatırlayın. Bu diziyi neden diğerlerinden farklı konumlandığımızı. Nelerin farklı olduğunu. Güzel bir hikâye izliyor olsak da o bahsettiklerim yoktu bu yeni sezonlarda. Günlük telaşlar, boş muhabbetler, gazetelerde gördüğümüz “basit” cinayetler yoktu. Profesyonelce yapılmış sinematik ışıklar vardı. Özenle seçilmiş kostümler, plazalarda çalışan karakterler ve en önemlisi de “DERİN DEVLET” vardı bu sezonlarda yoğun şekilde. Bunlar Behzat Ç izleyicisinin bu diziyi sevmesine neden olan şeyler değildi. Behzat Ç'nin sevilme nedeni içinde bunların olmamasıydı. Ama yine de ekibin enerjisi ve yaratılan o evren bir şekilde izleyiciyi mutlu etmeyi başarmıştı. Beni de aynı şekilde.

Bugünlerde Çekiç ve Gül serisinin 3. sezonu yayınlanıyor. Dizi bir anda eski tadı yakalayiverirken, bir anda derin devletler, teşkilatlar, takım elbiseli adamlar basıyor diziyi. O nedenle sürekli bir git-gel halinde izleyici. “Biz günlük cinayetlerin çözüldüğü, hayata karşı işlenen suçların işlendiği Behzat Ç'yi istiyoruz” diyor izleyici. Ama sanırım değişen çağda sadece bunlardan oluşan bir dizinin ilgi çekip çekemeyeceğinden çok da emin olamıyor senaristler.

Çünkü biz de artık 2010 Türkiye'sinde yaşamıyoruz maalesef. Bugün sokaktaki en sade vatandaşın bile o günkü kadar sade değil dertleri. O nedenle suya sabuna dokunmaya, bir şekilde daha büyük dertlere odaklanmaya çalışıyor olmalılar. Tabii “platform dizisi” kimyası gereği bir sezonda 40-50 bölüm çekilemediğinden, 2010 yılında “zaman doldurmak için” eklenen o doğal, dinlendirici, rahatlatıcı muhabbet sahnelerine ayıracak zaman bulamıyor da olabilirler, o taraftan baktığımda da anlayabiliyorum. Ama insan yine de istiyor işte...

Diziyi hiç izlemediyseniz ve polisiye türüne merakınız varsa bu topraklarda yapılmış en iyi polisiye dizidir diyebilirim Behzat Ç. için. Youtube'tan 1. bölümden itibaren izleyebiliyorsunuz 2010 yılında başlayıp yayınlanan ilk üç sezonu. Sonrasındaki devam serilerine de hbo max üzerinden erişebilirsiniz. Bence bu dünyaya bir şans tanımalısınız.

Bu yazıyı da bir klişeyle bitirmek isterim. Biz 2010 yılındaki Behzat Ç'yi değil, 2010 yılındaki kendimizi özlüyoruz. Ama artık hiçbirimiz 2010 yılında değiliz ve olamayacağız.

Her şey değişir. Biz de değiştik, diziler de değişti, Behzat başkomiser de...

(Bu sözümü Behzat amirim duysaydı, bana bir “Saçma sapan konuşma la” sallardı kesin.)

M. KEMÂLEDDİN'İN "KÜTÜBHÂNE-İ SÛDÎ'NİN MERÂKLİ ROMANLARI" SERİSİNİN KAYIP HALKASI: KIZIL GÖLGE - 3

Müddeî umûmî sükûtumu kastî olarak ihtiyâr edilmiş bir plan zannetti.

- Dilinizin bağıni çözmek için size yardım edeyim. Siz.. Mademoiselle Luz Terasa'nın katli teşebbüsünde muayyen kâtil olarak maznûnsunuz (zanlısınız). Bu ithâma karşı ne cevâp vereceksiniz?

Eğer başıma yıldırım düşmüş olsa idi beni bu kadar tedhîş etmezdi (ürkütmezdi). Kanım kaynadı. Beynim alt üst oldu. Hemen oturduğum yerden sıçradım:

- Bu ne demek? Ben masûmum. Hiçbir şeyden haberim yok, diye bağırdım. Müddeî umûmî güldü:
- Hayri'yi içeri getiriniz!

[23] emrini verdi. İki dakîka sonra Hayri odaya dâhil oldu. Yumruklarımı sıkarak üzerine hücum ettim:

- Sefil!

Eğer muhafızlar beni tutmamış olsalardı muhakkak boğazını sıkacaktım. Nâzım Bey ikimizin üzerinde muzafferâne nazarlarını dolaştırarak:

- Haydi bakalım, dedi. Söyleyiniz, bu cinâyeti hanginiz yaptı?

Kendimi büsbütün kaybettim. Hayri'ye:

- Söyle sefil, söyle itirâf et ki ben bu işte medhaldâr değilim ve sana hiçbir sûretle muâvenet etmedim. Hayri, bî tâp fakat sâkin bir sesle:

- Müddeî umûmî efendi! dedi. Biz, ikimiz de ithâm edilmek istenildiğimiz bu müthiş ve menfûr cinâyetten münezzehiz (uzağız). Masûmuz.

Nâzım Bey omuzlarını silkti:

- Tamâm! İşte tahmîn ettiğim gibi saçmalar başladı. Zâten bir mesele cinâyette iki mücrim olursa işten sıyrılmak için iki yol olur. Birincisi kabâhati birbirinin üzerine atarlar. İkincisi her iki mücrim de inkâr vâdîsine saparlar. Görünüyor ki siz ikinci şıkkı tercîh ediyorsunuz. Mamâfih ben eski bir adliye kurduyum. Tuzaklarınıza düşmeyeceğime emîn olunuz. Bunu da size ispât için ne sûretle hareket ettiğinizi söyleyeceğim.

Hayri Bey! Siz Mademoiselle Luz Terasa ile üç ay evvel tanıştınız ve hemen âşık oldunuz. Mütemâdî (süreklî) ziyaretleriniz bûket takdimleriniz, ziyâfet davetinizle bîçâreyi iz'âç ettiniz (rahatsız ettiniz) ve nihâyet kendisinden şu mektûbu alınız. Müddeî umûmî masasının üzerinde duran mektûbu okudu:

"Beyefendi!

Her akşâm göndermek nezâketinde bulunduğunuz çiçek bûketleriyle iltifâtlarınıza [24] müteşekkirim. Fakat netîcesiz takiplerinizden dolayı size acıyorum. Ben nâmûslu bir artistim. Vaktinizi boş yere zâyî etmeyezsiniz.

Luz Terasa"

Bu mektûbu, evinizde siz yok iken yaptırdığım taharriyâtta elde ettim.

Siz yine râhat durmadınız. Bûketler göndediğiniz fakat reddedildiğiniz bu târîhten itibâren Luz'un aşkını unutmak için işi sarhoşluğa verdiniz. İşinizde yardımcı olsun diye Luz Terasa'yı Cemâl Bey'e de takdîm etmişsiniz. Öyle değil mi?

Ben gayr-ı ihtiyârî tasdik ettim.

- Evet, doğru!

- Sonra artık aşkınızı unutmadığınız için Londra Otel'i'ne girdiniz. Bîçâreyi öldürmeğe teşebbüs ettiniz. Cemâl Bey Mademoiselle Luz Terasa ile yalnız bir defa görüşmüştü.

Hemen atıldım:

- Siz de itirâf ediyorsunuz ki ben bu vakada medhaldâr (dahil, müdahalesi olan) değilim.

- Evet, zâhirde (görünürde) böyle. Fakat acele etmeyiniz. Vâkiâ siz Mademoiselle Luz'a bir defadan ziyâde görmediniz lâkin cinâyetten bir gün sonra kâtili evinize kabûl ettiniz. Bütün mevcûdiyetimle itirâz ettim:

- Aldanıyorsunuz müddeî umûmî efendi! Filvâki (vakide olduğu gibi) bu zât, cinâyetten bir gün sonra evime geldi. Fakat vaziyeti ve tavrı itibâriyle ben o zamân karşımda bir kâtil olduğunu anlamadım.

Bu defa Hayri âdetâ isyân edercesine haykırdı:

- Dünyâda mevcût bütün mukaddesât üzerine yemîn ederim ki ben kâtil değilim, masûmum. Sonra bir cism-i câmid (cansız nesne) gibi yere yıkıldı, bayılmıştı.

[25] Müddeî umûmî:

- Bu günlük bu kadar kâfi. Muhâfızlara:

- Maznûnları götürünüz.

Hayri'yi iki kişi birden kaldırarak götürdüler. Benim de ellerime kelepçeyi geçirdiler.

-5-

Sherlock Holmes'ten Daha Kuvvetli

Tam üç hafta mevkûf (tutuklu) kaldım. Bu müddet içinde iki üç günde bir müddeî umûmî beni çağırarak mütemâdiyen istintâk etti (soruşturdu). Her istintâkı müteâkip tefâhurla (övünerek) iddiâ eden Nâzım Bey:

Bugünlük bu kadar kâfi, yakında her şeyi itirâf ederseniz demek sûretiyle beni hapishâneye gönderiyordu.

Ben:

- Masûmum. Mücrim değilim. Niçin yalan yere itirâf etmekliğimi istiyorsunuz, diye sorduğum zamân gülüyor:

- Siz, diyordu, muharrirsiniz. Dram muharririsiniz. Mevzû bazı român yazmak için cinâyet irtikâbından (beklemekten) bile çekinmezsiniz.

Bu budalâ ve câhil adliye memûruna fenâ hâlde kızıyordum. Muharrirler nazarında ne kadar âdî kimseleri bereket versin ki bütün adliye hayllerimizin (güçlerimizin) bu boş kafalı gibi düşünmediklerine emindim. Bazen Hayri ile de mukâbele ediliyorduk. O da benim gibi mütemâdiyen masûmiyetini iddiâda isrâr ediyordu. Mamâfih onun aleyhindeki delâil daha kuvvetliydi. Ben de kalbimden Hayri'nin mücrim olduğuna kâildim (inanmıştım). Hapishâne gârdiyânlarının Mademoiselle Luz Terasa'nın iyileşmekte olduğunu duydukça seviniyor, nihâyet söz söyleyebilecek bir dereceye gelince meselede benim alâkam [26] olmadığını bildireceğini ve derhâl tahliye edileceğini düşünmekle mütesellî oluyordum.

Bu düşünce ve tesellî ile meşgûl olduğum bir gün hapishâne gârdiyânları yanıma geldiler. Bileklerime tekrâr kelepçe geçirerek dışarı çıkardılar. Kapının önünde bekleyen bir arabaya iki müsella (silahlı) muhafız jandarma arasına oturttular. Ben evvelâ adliye(ye) götürüldüğümü zannetmiştim. Fakat araba köprüye doğru teveccüh edince sordum:

- Nereye götürülüyorum?

Jandarmalardan biri sert bir sedâ ile:

- Birazdan görürsün, dedi.

Sustum ve bekledim. İstânbul sokâklarını üç haftadır görmemişim. Bu üç hafta bana bir asır kadar uzun gelmişti. Köprüyü geçtik. Beyoğlu'na doğru çıkmağa başladık. Nihâyet araba Londra Otel'i'nin önünde durdu. Ben anladım. Müddeî umûmî cinâyet mahallinde istintâk etmek istiyordu. Otelin koridorunda müddeî umûmîyi ve Hayri'yi gördüm. Hayri'nin bulunması pek tabî idi. Çünkü o kâtildi. Fakat ben üçümüzden başka bir de uzun boylu, sivri ve siyâh sakallı bir adam daha vardı. Bu adamın renksiz, ölü gibi sapsarı sîmâsı, nazar-ı dikkatimi celbetti.

Müddeî umûmî sordu:

- Ne haber Celâl Bey?

- Daha hiçbir şey yok efendim.

Celâl Bey! Bu ismi iştir iştir bilmem neden tuhaf bir fikre saplandım. Cinâyet hakkında gazetelerin yazdıkları şeyler aklıma geldi. Bu sırada Nâzım Bey:

- Haydi, yukarı çıkalım, dedi. Ben gayr-ı ihtiyârî sordum:

[27] - Hangi kata?

Suâlüm müddeî umûmînin hiddetini mûcip oldu.

- Bizi daha hâlâ budalâ yerine koymakta devâm edecek misiniz? Komedî oynamaktan vazgeçiniz. Mademoiselle Luz'un odasını siz bizden daha iyi bilirsiniz.

- Müddeî umûmî efendi! Yemîn ederim ki...

- Kâfi!

Bu 'kâfi' sözü pek dostâne telaffuz edilmişti. Bu kelimenin tesîri muhafızların kollarını daha sıkı tutmaları ile kendini gösterdi.

Odaya girdik. Cinâyet gününden beri burada hiçbir şey değiştirilmemişti. Yatak büzülmüş vaziyetinde tutuluyordu. Aktrisin köşedeki bâvûlu açıktı. İçindeki çamaşırlar dağınık bir hâlde göze çarpıyordu.

Müddeî umûmî elleri cebinde bize döndü:

- Haydi bakalım. Şimdi burada cinâyet mahallinde artık her şeyi itirâf ediniz.

Hayri ile berâber bağırarak:

- Şimdi görürüz.

İhtimâl müddeî umûmî yeni bir planı tatbîk edecekti. Fakat buna vakti olmadı. Odaya kimseye görünmeden girmeğe muvaffak olan birisi:

- Bir dakika müsâadenizle efendim, diye bağırıldı.

Hayretle bu yeni gelen adama doğru döndü.

Bu adamı görür görmez tanıdım.

- Doktor İsmet... Sen... Sen ha!

Diye sevinçle haykırdım. Lâkin doktorun hayret ve sert vaziyeti [28] karşısında sükût etmek mecbûriyetini hissettim.

Kürnâz olduğunu iddiâ eden adliyeciy:

- Siz kimsiniz? diye sordu.

- Ben.. Fâkülte müdderislerinden (hocalarından) Doktor İsmet'im. Mademoiselle Luz Terasa'yı tedâvî ediyorum.

- Olabilir. Fakat gerek doktor olmanız ve gerekse Mademoiselle Luz Terasa'yı tedâvî etmeniz buraya gelerek benim istintâk işime karışmanız için bir hak teşkil etmez. Bân şart ke...

- Evet efendim. Meselede eğer 'Bân şart ke' olmasa idi gelip sizi râhatsız etmezdim.

- Cinâyet hakkında bildikleriniz mi var?

- Belki.

- Ne dediniz?

- Belki, dedim.

- Mademoiselle Luz Terasa kâide-i merâm edilecek (asıl konuya gelecek) bir dereceye geldi. Kâtîlinin kim olduğunu söyledi.

- Hayır... Mademoiselle Luz henüz bir ifâdede bulunmadı. Fakat mesele kâtîli anlamak ve öğrenmek ise onu şimdi burada öğrenmek ve anlamak kâbil olacak.

- Bunu siz mi bildireceksiniz?

- Evet.

Müddeî umûmî bize döndü:

- Şimdi inkâr ediniz bakalım. Beş dakika sonra her şey meydâna çıkacak. Adâletten korkunuz efendiler. Adâletten korkunuz.

Doktor müstehziyâne ilâve etti:

[29] - Evet. Adâletten korkması lâzım gelen bir adam şimdi buradadır. Kâtîli size göstereceğim.

- Onu tanıyor musunuz?

- Evet.

- Kimdir?

- Kâtîl... Bir doktordur veyâhût tıp tahsilini ikmâl etmek (tamamlamak) üzere bulunan bir doktor nâmzedidir (adayıdır). Lâkin bu adamın ismini telaffuz etmezden evvel ricâ ederim, aşağıdaki memûrlar kapıdan dışarıya kimseyi bırakmasınlar, arz edebildim mi? Bilâ-istisnâ (istisnasız) hiç kimseyi...

Müddeî umûmî sivil taharrî memûru Celâl Bey'e döndü:

- Celâl Bey! Lütfen aşağıya inip de polisleri dışarıya kimseyi çıkarmamalarını söylemek zahmetinde bulunur musunuz?

Doktor İsmet hemen atıldı:

- Celâl Bey râhatsız olmasınlar. Ben bu müsâadeyi bahşedeceğinizden emîn olduğum için gelirken polislere kimseyi bırakmamalarını tenbîh ettim.

Müddeî umûmînin biraz cânı sıkıldı. Mamâfih bu cân sıkıntısını belli etmemek istedi.

- Pekalâ! O hâlde sizi dinliyoruz, söyleyiniz.

- Dedğim gibi kâtil bir doktordur veyâhût da doktor nâmzedidir. Boyu uzun hem de çok uzundur. Pek zayıftır. Çenesinin altında sivri ve siyâh bir sakalı vardır.

Bu sözler üzerine herkes birbirinin yüzüne baktı ve bütün nazarlar sivil polis memûru Celâl Bey'in üzerinde toplandı.

[30] Celâl Bey itiraz etti:

- Nasıl doktor? Yoksa bu sözlerinize beni mi ithâm etmek istiyorsunuz? Doğrusu pek gülünç olur.

Fakat doktor cevâp verecek yerde devâm etti:

- Kâtilin ayaklarındaki ayakkabısının altı iri çivilidir. Ellerinin şehâdet ve orta parmağı aynı uzunlukta olup baş parmağı hâl-i tabîiden (doğal hâinden) fazla kısadır ve nihâyet sıcak iklimlerde yaşayan ahâlînin iptilâ olduğu bir hastalığa uyku hastalığına müptelâdır.

Doktorun ifâdelerini boğuk bir feryât takîp etti:

- Ah! Bu adam... Bu adam muhakkak şeytândır.

Bu feryâdı koparan 'Bu adam şeytândır' diye doktoru göstererek bağırان sivil taharrî memûru Celâl Bey'di.

Asabî bir buhrâna tutularak yere yuvarlandı. Müddeî umûmî hemen emretti:

- Bu adamı yakalayınız. Ellerine kelepçe vururunuz ve Hapishâne-i Umûmî'ye sevk ediniz. Kâtil odur.

Sonra bize döndü.

- Siz de bittabi serbestsiniz. Bir yanlışlık olmuş. Mazûr görürsünüz.

İki sâat sonra serbest bırakılmış ve evime dönmüştüm.

Hayri de artık İstânbul'da kalmağa yemîn ederek serveti sâyesinde Avrupa aktrislerini elde etmek için Paris'i boylamıştı.

Akşâm Doktor İsmet bana geldi.

[31] - Cemâl! dedi. Zannederim beni büyücü veyâ sihirbâz zannetmezsin. Mamâfih tereddüt ettiğini görüyorum. Bu esrârı nasıl hallettim. Anlatayım da dinle:

Mademoiselle Luz fâkülteye nakledildi. Tedâvisine de ben memûr edildim. Bu münâsebetle husûsî bir müsâade ile cinâyet odasında tetkîkâtta bulundum.

Şâyân-ı hayret (hayret edilecek) netîcelere elde ettim. Ewelâ kloroform kokan bir sünger buldum. Sonra dolâpta büyük ve kırmızı bir çârşâf gördüm. Bu çârşâf bana 'Kızıl Gölge'nin ne olduğunu anlattı. Kâtil bu çârşâfa bürünerek cinâyeti irtikâp etmişti. Bir kalın çivili ayakkabı izleri vardı. Gözüme bir de kalın sakal kılı ilişti.

Odanın bir köşesinde kırık câm borular görünce büsbütün hayret ettim ve o zamân kâtilin bir ilim adamı bir doktor olduğuna kanâat getirdim. Bu câm boruları alarak götürdüm. Hurde-bîn (mikroskop) ile muâyene ettim. Câmın üzerinde kan lekeleri vardı.

Bu lekeler tahlîl netîcesi uyku hastalığına meselâ bir adamın kanı olduğunu bana anlattı. Mademoiselle Luz'un kanını da tahlîl ettim. Fakat Mademoiselle'in kanı temizdi. Onda böyle böyle bir hastalık eseri yoktu. Hemen Luz Terasa'nın omuzundaki enjeksiyon deliğine müşâbih yara hâtırına geldi. Dimâğımı biraz yordum ve şu netîceye vardım.

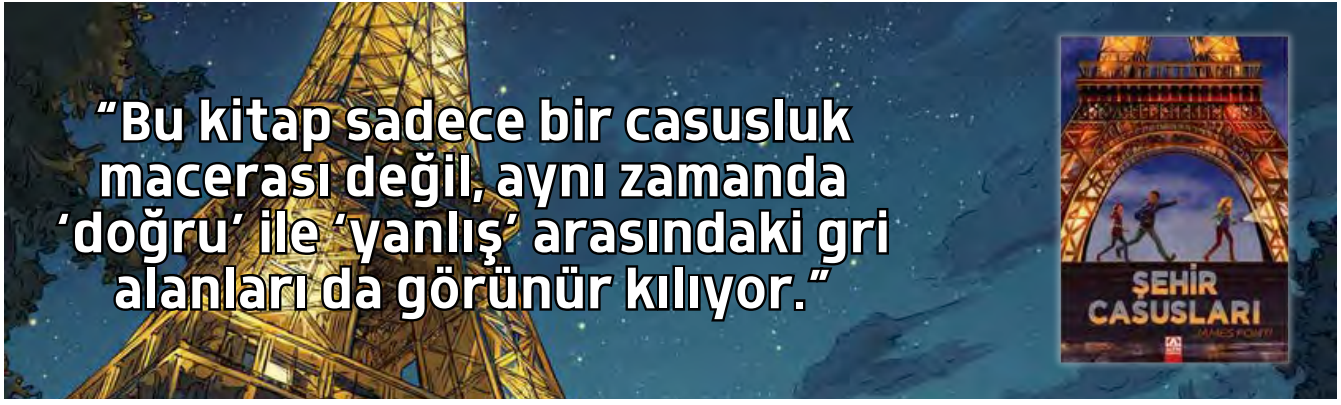
Uyku hastalığına tutulan insânlar ekseriyâ (çoğunlukla) memâlik-i hârrede (sıcak memleketlerde) bilhâssa Afrika taraflarında çoktur. Burada olanlar, bu hastalığına tutulunca kanlarına genç, sâir aynı zamânlarda tâm es-sihha (sağlığı yerinde) bir kadının kanını karıştırmak sûretiyle tedâvî edilebilirler. Yaptığım ufak bir tahkîkât sivil taharrî memûru Celâl Bey'in Harb-i Umûmî'de İngilizlerin eline esîr düşerek Afrika'ya sevk eylediğini bana öğretti. Esâsen uzun boyu, sivri ve siyâh [32] sakallı, kalın çivili ayakkabıları ile şüphemi davet etmişti. Vaka gecesi otelde bulunması zanlarımı takviye etti.

Vaktiyle celâlî (sinirli, asabi), Amerika'da iken uyku hastalığına yakalanmış ve İstânbul'a gelmiş. Amerika'daki kan tedâvisi ile burada tedâvî olunmak istemiş. İsteddiği gibi genç, bâkire ve tâm es-sihha bir kız olarak Mademoiselle Luz'u görmüş. Londra Otel'inin hemen hemen dâimî müşterilerinden madût olduğundan (sayıldığından) gündüzden genç kızın odasına girmiş. Dolâba kendisine lâzım olan edevâtı yerleştirmiş. Gece Luz Terasa yatağına yattığı zamân usûlca içeriye girmiş. Arkasına genç kızı korkutmak için kırmızı çârşâfı almış. Kloroformlu sünger ile üzerine çullarak bayılmış. Bu işi gördükten sonra Luz'un sol omuzunu âlet-i mahsûsası (özel aleti) ile işnelemiş. Akan kanı câm borularla kendi kanına nakle başlamış. Ancak işitilmesin diye fazla tedbîrli bulunmak isterken asabiyeti gâlip gelmiş. Câm boru yere düşerek kırılmış. Patırtıdan ürkmüş. Mademoiselle Luz'un omuzundaki küçük yaradan da fazla kan gelmeğe başlayınca büsbütün korkmuş ve kaçmış.

İşte vakanın sûret-i cereyânı (meydana geliş şekli)... Kâtilin zayıf olduğunu da bilmek pek kolaydı. Çünkü uyku hastalığına müptelâ olanlar dâimâ zayıf olurlar. Bunları anladıktan sonra kâtili tevkîf ettirmek için sizin mahall-i cinâyete (cinayet mahaline) girilmesini bekledim ve gördük yâ planımı ve rolümü muvaffakiyetle yaptım.

Doktor sustu. Teşekkür etmek için söz bulamıyordum. Eski arkadaşımın ellerini harâret ve minnettârlıkla sıkarken gözlerimden şükrân yaşları akıyordu.

Son

Altın Kitaplar etiketiyle okurlarla buluşan “Şehir Casusları” her yaştan okur için oldukça sürükleyici ve ilgi çekici bir atmosfere sahip. Bu romanın çevirmeni Gökçe Yavaş ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Üstelik bu röportajda Stephen King hayranları için de çok sevindirici bir haber var! Keyifli okumalar dileriz.

Alper Kaya: Merhaba Gökçe Hanım, öncelikle dergimize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz! “Doğu Ekspresi’nde Cinayet”ten “Billy Summers’a kadar suç kitaplarını takip eden okuyucuların ismine aşina olduğu bir çevirmensiniz. Son çevirilerinizden “Şehir Casusları” odaklı bir röportaj olacak ama öncelikle okuyucularımızın sizi de tanımasını isteriz. O hâlde soralım: Gökçe Yavaş kimdir, çevirmenliğe nasıl başlamıştır?

Gökçe Yavaş: Merhaba, derginizde bana da yer verdiğiniz için teşekkür ederim. Benim için her şey kitap ve hikâye sevgisiyle başladı. Galatasaray Lisesi’nde, peşinden İstanbul Teknik’te eğitim aldım. Endüstriyel tasarım bölümünde okudum aslında ama birçok yayıncı gibi ben de alaylı olarak editörlüğe adım attım, oradan da telif haklarına geçtim. Meslekteki ilk yıllarımdan itibaren çeviriyle de ilgileniyorum. İlk çevirilerim, kolay olduğu varsayılan ama çok emek isteyen resimli çocuk kitapları ve klasik çocuk kitaplarıydı. Sonra yetişkin romanları da çevirmeye başladım. İkisinin tadı çok başka tabii. Ama çocuk kitabı çevirmek bana hep aynı heyecanı veriyor. Bir çocuğa okuma sevgisi aşılayabildiysem ne mutlu bana.

Alper Kaya: Çevirdiğiniz yapıtlar arasında çizgi romanlardan çocuk kitaplarına kadar oldukça geniş skalada eserler görebiliyoruz. Peki sizin çevirmekten en çok keyif aldığınız tür hangisi?

Gökçe Yavaş: Her kitap ayrı bir macera, her birinin dünyasına girmek, diline adapte olmak başta zorluyor beni. Kitabın içine girince çevirinin hakkını verebiliyor, çeviriden keyif almaya başlıyor insan. Çizgi roman çevirmek çok farklı ve eğlenceli bir deneyimdi. Normal çevirilerden daha fazla teknik zorlukları vardı. Her sene kesinlikle listeme bir çocuk kitabı eklemeye çalışıyorum. Çocuk dünyası üzerine düşünmek, çocuk gözünden bakmaya çalışmak çok zevkli. Edebi romanlarsa küçük eğitimler gibi benim için. Stephen King zaten bambaşka bir dünya. Hepsinin yeri ayrı sanırım. Seçmek zor.

Alper Kaya: Gelelim “Şehir Casusları” kitabına... James Ponti’nin kaleme aldığı bu kitap, aslında aynı isimli bir serinin de ilk kitabı ve yazar 2020’den bugüne dek bu seride 6 tane kitap yayımlatmış. Oldukça üretken bir yazar doğrusu! Siz bu kitabı ilk kez okuduğunuzda ne hissettiniz, neler düşündünüz?

Gökçe Yavaş: Yazarımız hızlı gerçekten, aynı zamanda çalışkan ve nazik biri. Şehir Casusları’nı ilk okuduğumda keşke bu kitabı çocukken okusaydım diye düşündüm. Çeviri haklarını almayı yayınevine ben önerdim, alınca da çevirisini üstlenmek istedim. Bu süreçte yazarla tanışma, konuşma fırsatım da oldu çünkü altıncı kitabın bir kısmı İstanbul’da geçiyor. Yazar benden bilgi isteyince ona şehirden bahsettim ve kitabın bir kısmı için beraber çalıştık. Altıncı kitapta karakterlerden biri Galatasaray Lisesi’ne gidiyor, en yakın arkadaşının adı Gökçe, ve İstiklal’de büyük bir kaçma-kovalama sahnesi var! Yani Şehir Casusları kalbime kazındı artık.

Alper Kaya: *Kitap aslında çocuklar ve ilköğretim olarak tanımlayabileceğimiz okuyucular için ama akıcılığı ve harika atmosferiyle kendisini her yaştan suç yapıtı severlere rahatlıkla okutabiliyor. Hacker'lık üzerinden teknik bir dili, iyi temellendirilmiş duygusal karakter anlatımlarıyla başarıyla harmanlamış. Mizah ve ciddiyet arasında gidip gelen bu tarzı çevirmek sizin için nasıl bir tecrübe oldu?*

Gökçe Yavaş: *Şehir Casusları* için bu yorumu çok aldık. Gerçekten hem çocuklar hem yetişkinler sevdi kitabı. Hikâye yüksek tempolu, hiç durmuyor. Karakterler yüzeysel değil, güçlü; çocukları heyecanlandıracak, hikâyeye katacak özelliklere sahipler. Çocukların ödev gibi kitap okuması üzüyor beni, *Şehir Casusları*'nı gerçekten merak ettikleri için okuyacaklarına inanıyorum. Zaten ben de okurken çok keyif aldığım için çevirmek istemiştım bu kitabı. Çeviri süreci de kitap gibi eğlenceli ve akıcı geçti. Çocuk kitaplarında mizah kritik bir rol oynuyor çünkü okurun kitaba bağlanmasını sağlayan unsurlardan biri de o eğlenceli hava. Ben de çeviri sırasında güldürmesi gereken bölümlere özellikle özen gösteriyorum. Kelime şakaları çeviride kayboluyor bazen; onları korumak, Türkçeleştirmek önemli hale geliyor. Bu kitapta "Anneizm" sözleri vardı mesela. Komik ve kafiyelilerdi genelde. Editörüm Leyla Han'la bu sözler üzerine ayrıca çalıştık.

Alper Kaya: *Kitapta, etik açıdan da düşünülmesi gereken bir durum var aslında. Kitabın karakterlerinden Sara, sistem karşıtı eylemler ortaya koyuyor ve bunu yaparken de çocuk koruma sisteminin açıklarını hedef alıyor. Kitabın tam olarak suç – ceza kıyaslamasında ince bir çizgide yürüdüğünü söyleyebiliriz sanırım.*

Gökçe Yavaş: Evet, öyle diyebiliriz. James Ponti burada hassas bir noktaya değiniyor. Sara kendince doğru olanı yapmaya, adaletsizliğe uğrayanı korumaya çalışırken dünya düzeninde "suç" işlemiş oluyor. Yaptığı şeyin yanlış olmadığına öyle emin ki şaşırıyor. Onunki adaletsizliklere ve sistemin eksiklerine karşı bir tepki aslında. Bu da biz okurlara şunu düşündürüyor: "Kurallara aykırı olsa bile haklı bir gerekçeye dayanan bir davranış nasıl değerlendirilir?" Bunu sormak özellikle çocuklar için çok değerli çünkü onların adalet duygusunu harekete geçiriyor, sorgulama cesareti veriyor. Kitap sadece bir casusluk macerası değil, aynı zamanda "doğru" ile "yanlış" arasındaki gri alanları da görünür kılıyor.

Alper Kaya: *Bir başka bakış açısıyla, adalet kavramının çocuklar tarafından çarpıcı bir şekilde yeniden tanımlanması da söz konusu. Bu açıdan kitabı bir okur gözüyle nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Gökçe Yavaş: Bence kitabın en güçlü yanlarından biri de bu. *Şehir Casusları*'nın kahramanları adalet kavramına çok daha doğrudan ve samimi bir gözle bakıyor. Onların adalet anlayışı, kuralları sorgulama cesareti ve içgüdüsel doğruluk duygusu okuru da etkiliyor. Bunlar kitabı benim gözümde daha da kıymetli kıldı. Güzel bir gelecek için cesur, adil insanlara ihtiyacımız var.

Alper Kaya: *Siz "Şehir Casusları" kitabında bir karakter olsaydınız hangisi olurdunuz ve neden?*

Gökçe Yavaş: Küçükken okusam Sara yani Brooklyn olmak isterdim. Cesaretine hayran kalmamak imkânsız, kıvrak zekâlı, komik. Çok zor durumlara kolay adapte olabiliyor. Ama şimdi düşününce, Rio olmak istedim. Hikâyeye anında neşe katan bir karakter. Üstelik sihirbaz. İlerleyen kitaplarda Rio'nun büyüme hikâyesini okuyacağımıza, gittikçe daha iyi bir casus olmasına tanıklık edeceğimize eminim.

Alper Kaya: *Serinin devamı da yakında karşımıza çıkacak mı? Bu konuda olumlu haberler beklemeli miyiz?*

Gökçe Yavaş: İkinci kitabın hakları alındı. O da yayımlanacak umarım seneye. Altıncı kitapta Gökçe'yi görene kadar durmak yok.

Alper Kaya: *Zaman ayırdığınız için çok teşekkürler! Son olarak, sizin SUÇÜSTÜ Dergisi okurlarına ve takipçilerine iletmek, ekstradan belirtmek istediğiniz şeyler varsa onları da duymak isteriz!*

Gökçe Yavaş: Kitabı okuduğunuz, bana dergide yer açtığınız için teşekkür ederim. King okurlarına bir haberim var. *You Like It Darker* yakında yayımlanacak. Çok severek çevirdim. Elçin Kazancı editörlüğünü yaptı. Her bir öyküsü ayrı güzel. *Kujo*'dan tanıdığımız bir karaktere de yer veren "Çingiraklı Yılan Adası" öyküsü benim favorim.

Soğuk sokaklar
Egzozdan çıkan duman
Ağızda da var

**BİZİ
TAKİP
ETMEYE
DEVAM
EDİN**

@sucustu

www.sucustu.net

sucustu[et]sucustu.net

2. İLK POLİSİYE ROMAN YARIŞMASI

Mahal Edebiyat ve SUÇÜSTÜ iş birliğiyle, geçtiğimiz yıl birincisini düzenlediğimiz ve Umut Kaygısız'ın "Küpelerini Tak Anne" isimli eserinin kazandığı 'İlk Polisiye Roman Yarışması' yeni adaylarını aramaya başladı! Tıpkı ilk yılımızda olduğu gibi, yayımlanmış hiç eseriniz yoksa, polisiye türünün gereksinimlerini karşılayan roman dosyanız ile siz de bu yarışmaya katılabilirsiniz.

SUÇÜSTÜ'nü temsilen Ahmet Ziya Yıldırım, Alper Kaya, Didem Kazan Sol, Halis Koç ve Umut Kaygısız'dan oluşan jürinin belirleyeceği kazanan eser 2026 yılı içerisinde duyurulacak ve aynı yıl, Mahal Edebiyat bünyesinde kitaplaştırılacaktır.

KATILIM ŞARTNAMESİ

- Gönderilen eser, maksimum 30.000 kelime sınırında yazılmış olmalıdır.
- Gönderilen eser, polisiye türünün gereksinimi olan suç ve muamma unsurlarını içeriyor olmalıdır.
- Daha önce farklı türlerde de olsa (öykü, şiir, deneme, araştırma) kitaplaştırılmış herhangi bir çalışmanız olmamalıdır. *(Kolektif öykü derlemelerinde yer almış kişiler, bu şarttan muaf tutulur.)*
- Yazılmış eserde nefret söylemleri, ırkçılık, herhangi bir topluluğu küçük düşürücü bir içerik bulunması; elenme sebebidir.
- Dosyalar 1 Temmuz 2025 - 31 Aralık 2025 tarihleri arasında **ilkroman@sucustu.net** adresine gönderilmelidir.
- Gönderilen bütün dosyalar içinde, aranan kriterlerin karşılanmaması gibi durumlarda jüri ödül vermeme hakkını saklı tutar.
- Ödüle layık görülmuş yazarın ödül töreni öncesinde herhangi bir başka / aynı eserinin yayımlanması hâlinde ödül jüri sıralamasında ikinci sırayı almış olan yazara verilir ya da herhangi bir yazara ödül verilmez.